ateitis

Eina nuo 1911 metų

1981 — PENKTAS NUMERIS

VOL. LXXI

5

ateitis

Ateitininkų Federacijos leidžiamas katalikiškos-lietuviškos orientacijos mėnesinis žurnalas.

1911-1981

Ant Morenų kalvų (eil.) — K. Bradūnas 153
ANTAI — K. Trimakas 154
Kongreso laukia degantys reikalai — K. Trimakas 156
Ko senimas norėtų iš jaunimo — V. Vaitekūnas 159
Iš Viktoro Petkaus laiškų 161
Pirmieji *Ateities* žingsniai Amerikoje 164
Eilėraščiai — K. Bradūnas 166
Kan. Povilas Dogelis — *Ateities* krikštatėvės 167
Aš gyvenimo prasmės pilnai ieškojau — O. Mikailaitė 171
Kuo gi aš būsiu? — A. Valavičius 176
Keistas uždarbis — A. Markellis 179
STUDENTAI: Po suvažiavimo — V. Dėdinaitė 183
Eilėraščiai — S. Kubilius 184
ATŽALOS: Žvaigždžių vaikeliai — L. Vasiliauskaitė 186
Esu jauniausia — N. Pemkutė 187
Moksleiviai apie moterų teisių (be)prasme — A. Pabedinskas, R. Kulytė, S. Šoliūnas 187
VEIKLA 189
LAIŠKAI 196

Šį numerį redagavo Roma ir Saulius Kupriai. Išdėstė Jonas Kuprys. Nuotraukos: V. Kuprytės (viršelis) R. Musonytės (153, 192, 193), V. Maželis (159), R. Žemaitaitis (160), D. Grigaitytė (161, 171), A. Grigaitis (163, 176, 177, 178, 179, 185, 186, 187, 188), J. Kuprys (165, 175, 194), V. Noreika (166), B. Lukošiūnas (189, 191), A. Gulbinskas (189), R. Krulikas (190, 195), R. Vingelytė (191), K. Trimakas (194).

Vyriausias redaktorius: kun. dr. Kęstutis Trimakas, 850 DesPlaines Ave, Apt. 409, Forest Park, IL. 60130, USA. Telef.: 312 366-2446.

Redaktoriai: adv. Saulius Kuprys, Rima Sidrienė ir Aldona Zailskaitė.

Redakcijos nariai: dr. Roma Kuprienė, Jonas Kuprys, Daiva Markelytė, dr. Linas Sidrys, Grasilda Reinytė ir Linas Palubinskas.

Rankraščių kalbą taiso J. Masilionis. Viršelio antraštė dail. A. Korsakaitės-Sutkuvienės.

Administratorius: Juozas Polikaitis, 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629, USA. Telef.: 312 434-2243.

Spaudos darbus atlieka Draugo spaustuvė Chicagoje. Leidžia Ateitininkų Federacija. Prenumerata metams JAV ir Kanadoje — 9.00 dol.; garbės prenumerata — 15.00 dol., susipažinimui — 7.00 dol.; kituose kraštuose — 7.00 dol., išskyrus Pietų Ameriką (5.00 dol.).

ATEITIS (USPS 935-440) — a magazine published monthly, except July and August, by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis, Inc. Business address: 7235 S. Sacramento Ave., Chicago, IL. 60629 USA. Yearly subscription in the US and Canada $9.00. Single copy $1.00. Second class postage paid at Chicago, Illinois. © 1981 by the Lithuanian Roman Catholic Federation Ateitis. All rights reserved.

Rūta Musonytė

ANT MORENŲ KALVŲ

Visiems iš visur tu lyg tėviškė,
Užuovėja, namai, pilis
O man amžinai neatplėšiama
Kūno ir kraujo dalis.

Į morenų kalvas palypėjus,
Ant granito riedulių pasistojus...
Laikykis prieš keturis vėjus! —
Šaukia kiekvienas sienojus.

Kazys Bradūnas

iš rinkinio *Užeigoje prie Vilniaus vieškelio.*

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

antai...

ATEITININKAI: Ir nežuvauja žvejai

Ateitininkija yra žavus sąjūdis. Žavus idealuose. Vargiai ar galima mintyse įsivaizduoti idealesnio sąjūdžio? O tikrovėje?

Jeigu priklausai medžiotojų ar žuvautojų klubui, tai vis vien, kad ir metus (ar ir ilgiau) nemedžiojęs ar nežuvavęs, gali skaitytis „medžiotoju" ar „žuvautoju" ir pasirodyti bent metinėje kitų sumedžioto grobio puotoje?

Bet tokio metinio atsilankymo neužtenka sąjūdžio dalyviui. Iš tikro neužtenka net mėnesinių susirinkimų. Ypač tokiame sąjūdyje, kaip ateitininkų, kuris turi paliesti ir mūsų veiklą, ir mūsų gyvenimą. Taigi, net jei ir kas mėnesį lankytume ateitininkų susirinkimus, bet nieko nedarytume kitu laiku, vargiai galėtume laikyti save tikrais ateitininkais.

Deja, nemedžiojančių medžiotojų ir nežuvaujančių žvejų nuotaikos ir laikysenos yra įsivyravusios ateitininkų, ypač sendraugių, gerokai ir studentų, tarpe. Moksleiviai uoliau lanko susirinkimus, bet ir jie stokoja tarpsusirinkiminių darbų.

Mūsų tarpe tik jaunimo globėjai, na, ir valdybų pirmi-ninkai (gal ir kai kurie sąžiningesni valdybų nariai) gilesne prasme veikia... ir susirinkimų tarpuose ruošdami, ir aktyviai paveikdami kitus — globojamus ar savo vieneto narius. Bet ir čia visa veikla — su didžiausiomis išimtimis — sukasi apie mus pačius, paprastai pakviečiant ką, kad pakalbėtų kitiems pasyviai klausantis. Ir mes esame pripratę tai laikyti „veikla". Deja...

Nedera mums pereiti į karštligišką aktyvizmą. Be to pavojaus mums nėra nei šešėlio... Mums dera išlaikyti proporcingą lygsvarą tarp ruošimosi, užsidegimo *prisipildymo* ir *aktyvios* veiklos (visuomeninės, kultūrinės, socialinės) — dažnai kitų naudai. Moksleivių ruošimasis proporcingai galėtų būti didesnis negu aktyvi veikla, bet ir pastaroji negali būti visai užmiršta. Studentams tenka ieškoti derinio; sendraugiams — tuo labiau.

Krikščioniškieji, tautiniai, kultūriniai ir visuomeniniai uždaviniai laukia mūsų darbų. Mūsų sąjūdžio tikslų — *Trijų pamatinių klausimų* — šviesoje tų mūsų darbų gaires nustatyti rinksimės Jubiliejiniame *Ateities* kongrese.

POPIEŽIUS: Azijoje

Azija — didžiausias žemės kontinentas, trečdalis visos sausumos, kurioje gyvena apie pusė visos žmonijos, pasidalinusios į skirtingas tautas ir religijas.

Vasario 21-27 d. Azijos kelionėje popiežius Jonas Paulius II lankė Pakistaną, Filipinus, Guamą, Japoniją ir Aliaską. Savo visai Azijai skirtoje radijo kalboje Maniloje šis piligrimas-popiežius stipriausiai pabrėžė religijų ir tautų bendradarbiavimą.

Visų religijų dialogo klausimu popiežius sekė II Vatikano suvažiavime išryškintą katalikų Bažnyčios nusistatymą, kuriame buvo pripažintos teigiamos vertybės ne tik kitose krikščioniškose konfesijose, bet ir nekrikščioniškose religijose, kaip hinduizme, budizme, mahometonų religijoje. Popiežius teigė: „Skirtingos religijos bandė atsiliepti į žmogaus ieškojimą surasti tvarinijos ir žmogaus kelionės prasmei galutinius atsakymus... Katalikų Bažnyčia pripažįsta tose religijose randamą tiesą ir gėrį ir jose mato Kristaus tiesos atspindžius... Turi būti surasti keliai dialogą įgyvendinti visur, bet ypač Azijos kontinente, kuris yra senųjų kultūrų ir religijų lopšys".

Tautų sugyvenimo reikalu Jonas Paulius II pareiškė, jog „taika yra būtina sąlyga kiekvienai tautai ir genčiai, kad jos gyventų ir vystytųsi".

Japonų Hirošimoje, kurią nuteriojo pirmosios atominės bombos sprogimas 1945 m., popiežius visų maldavo: „Pasižadėkime siekti taikos per teisingumą,... pažadėkime artimiesiems, kad mes nepavargstančiai dirbsime nusiginklavimui ir visų atominių ginklų pašalinimui. Pakeiskime smurtą ir neapykantą pasitikėjimu ir rūpesčiu kitais".

Kitose savo kalbose Jonas Paulius II pabrėžė darbo žmonių teisę į jų darbui atitinkamą uždarbį, būtiną reikalą gerinti neturtingųjų dalią, valdžios pareigą teisingai valdyti valstybę ir kt.

VEIKALAI: Apie laisvinimosi pastangas

Tėvynėje pasireiškiančios mūsų tautiečių okupantui pasipriešinimo bei laisvinimosi pastangos turi būti ne tik mūsų, išeivijoj esančiųjų, bet taip pat ir kitataučių dėmesy. Tam reikalinga informacija kitomis kalbomis: dažnos aktualios žinios, retesni apžvalginiai leidiniai, o taipogi plačios apimties dokumentuoti analitiniai veikalai.

Du tokie veikalai neseniai pasirodė JAV-ėse anglų kalba. Tai dr. Vytauto S. Vardžio „The Catholic Church, Dissent and Nationality in Soviet Lithuania" (1978) ir dr. Tomo Remeikio „Opposition to Soviet Rule in Lithuania, 1945-1980" (1980).

Dr. Vardys savo veikale pateikė sociopolitinę analizę plačioj istorinėj perspektyvoj, tvirtindamas integralų katalikybės ir lietuvybės ryšį lietuvių tautos istorijoje, polėkiuose, pasipriešinime tiek prieš carų valdžią, tiek dabartinėse laisvinimosi pastangose prieš sovietų okupantą.

Dr. Remeikis kreipia žvilgsnį į 1945-1980 m. lietuvių opoziciją, pradžioj pasireiškusią ypač partizanų ginkluota veikla, vėliau — tautinio identiteto, vertybių ir kultūrinių apraiškų išlaikymu bei ugdymu, retkartiniais proveržiais — demonstracijomis ir pagaliau daugiau ar mažiau sistematinga tautinio ir religinio pasipriešinimo pogrindine veikla bei spauda.

Abu veikalai gausiai dokumentuoti (dokumentų vertimai sudaro trečdalį dr. Vardžio knygos ir du trečdalius — dr. Remeikio). Tiek savo plačiai apimančiomis apžvalgomis, tiek istorine dokumentacija abu veikalai — mūsų tautos laisvinimo pastangų svarūs liudininkai kitataučiams šiandien ir reikšmingas istorinės medžiagos aruodas ateity.

KOMUNIZMAS: Rieda pakalnėn

Paryžiaus universiteto politinės sociologijos profesorė Annie Kriegel *Daedalus* moksliniame žurnale rašo, jog komunizmas išgyvena tris fazes: 1. revoliucija, kurios metu komunizmo partijos suagituotu laukiniu visa teriojančiu anarchizmu sunaikinama senoji valstybė; 2. sutvėrimas krašte komunistinės sistemos propagandinėj egzaltacijoj; 3. galutinis paaiškėjimas „raudonojo rojaus" fasado ir fatališkas komunistų partijos mėginimas išlaikyti kietą režimą, bandant užgniaužti tautinės ir religinės laisvės ar materialinės gerovės siekiančiųjų proveržių.

Trečioji baigminė fazė jau visaip reiškiasi: jos apraiškų pastebima pačioj Rusijoj, taip pat ukrainiečių ir lietuvių tautose, bet ypač stipriai — Lenkijoje, kur neva darbininkams statomas „rojus" susilaukia didžiausio pasipriešinimo iš pačių darbininkų.

KRONIKA: Perkama aukomis

Sovietų religinės ir tautinės priespaudos faktus rekorduojanti *Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronika* leidžiama nesustabdomai, nes dėl jos yra pasiryžusių dirbti ir aukotis. Tokių asmenų tarpe yra Genovaitė Navickaitė ir Ona Vitkauskaitė, abi 1980 m. lapkričio 24-25 d. Vilniaus teisme nuteistos už *LKB Kronikos* dauginimą rašomąja mašinėle: Genovaitė — 2 m. bendro režimo lageryje, Ona — 1.5 m.

Teismo farse, kuris aprašomas *LKB Kronikos* 46 nr., jos abi parodė drąsą savo kalbose patvirtinti tame pogrindžio leidinyje aprašomų įvykių faktiškumą. Iš jų darboviečių gauti paliudijimai apie kaltinamųjų pavyzdingą darbo atlikimą.

LITUANISTIKA: Tautos turtas

Kovo 1 d. buvo žengtas dar vienas žingsnis įsteigti lituanistikos centrą laisvojo pasaulio akademinėje aplinkoje. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, „susirūpinusi naujų lituanistikos specialistų ruoša, lituanistų mokslinio darbo sąlygų gerinimu bei saugykla lituanistikos archyvui sudaryti" įsipareigojo steigti lituanistikos katedrą, parinkdama už tėvynės ribų gausiausiai lietuviais apgyvendintame Chicagos mieste esantį Illinojaus universitetą realistiškai tinkamiausia vietove.

Kai kas gali sakyti, kad bene pati didžiausia vienam projektui lietuvių visuomenės suaukota pinigų suma (600,000 dol.) būtų išleista mažiausiam skaičiui žmonių (saujelei studentų ir profesorių). Iš tikrųjų yra kitaip: šioje universiteto katedroje bus telkiami, išlaikomi, vystomi ir perduodami lietuvių kalbos ir literatūros turtai, kurie praturtina visą tautą.

Žinoma, išeivijos visuomenės finansinė auka tam tikslui bus žymi. Tačiau didelės aukos paprastai atneša didelius vaisius. Su viltimi galime tikėtis mūsų jaunimo susidomėjimo ir užsidegimo lituanistinėmis studijoms.

NAUJA KALBA: Naujas akiratis

Atsikračius siauru žvilgsniu, žeminančiu kalbančius svetima, nesuprantama, ausims keista kalba, ir iš tokio neigiamo nusistatymo sekusiomis neparemtomis teorijomis apie „atsilikusius", nes svetima kalba kalbančius, buvo objektyviai susidomėta dviejų kalbų vartotojais.

Kuo toliau, tuo labiau nustatoma, kad dvikalbiškumas veda ne į savęs *perplėšimą,* bet į *prasiplėtimą.* Vertingą apžvalgą apie dvikalbiškumo teigiamas savybes yra davęs dr. Alg. Norvilas IV PLJ Kongrese (santrauka *Ateityje,* 1979, 9-10 nr., 294 psl.; paskaitos tekstas *Pasaulio Lietuvyje,* 1980, 8 nr., 2 psl.).

„Dvikalbiškumas iš tikro reiškia daug daugiau negu vien galią susikalbėti su svetimtaučiais. Mokėjimas daugiau negu vienos kalbos turi pasekmes anatomijoje", teigia L. Obler ir M. Albert („The Bilingual Brain", 1978). Kai kurie tyrinėtojai yra įsitikinę, kad mokėjimas daugiau negu vienos kalbos išvysto „skirtingas kalbų proceso strategijas, gal net skirtingus visatos suvokimus" (*Psychology Today,* 1981, kovas, 9 psl.).

Kalba gali turėti „savotišką ir nepriklausomą gydymo ypatybę, kuri stovi kaip stiprus tiltas sugrįžimui į psichinę sveikatą", o naujai išmokstama kalba psichiškai sergantiems gali padėti „sukurti antrą aplinką (fizinę ir socialinę), kuri nebus jau tokia grasinanti" (dr. A. Matulis, *Medicina,* 1975, 3 nr., 139 psl.).

Lietuviai tėvai, turėdami galimybę, šalia krašto kalbos, savo vaikus išmokyti ir lietuviškai, nusikalsta ne tik tautai, bet ir savo vaikams, lietuvių kalbos mokymu nepraplėsdami vaikų išraiškos galių, patirties bei akiračio.

AUTOMOBILIS: Artina ar tolina?

Pasaulyje iš fabrikų į gatvę kasmet išrieda 16 milijonų automobilių. Jų didelė dalis perkama JAV-ėse (102 milijonai per paskutinius 10 metų, t.y. po 10 milijonų kasmet) 90% visų asmeninių kelionių JAV-ėse atliekama automobiliais, kai tuo tarpu 90% tokių kelionių Sovietų Sąjungoje padaroma traukiniais ir autobusais.

Anot įžvalgaus Marshall McLuhan (žr. jo knygoje „Medium is the Message"), automobiliai „pakeitė visas vietas, kurios vienija ir skiria žmones" — šeimų namus ir darbovietes, miestus ir priemiesčius, kelius... Automobiliams pasidarius motorizuoto krašto „būtinybe", giliai paveikiamas žmonių gyvenimas. Tai juntame ir mūsų pačių visuomeniniame bei organizaciniame veikime. Automobiliais lengviau pasiekiami ne tik mūsų organizacijos susirinkimai ir lietuviškieji parengimai didmiesčiuose, bet ir kursai Dainavoj, stovyklos, suvažiavimai, kongresai... Prisimintina ir 6,400 km Sao Paulo ateitininkų vaidintojų kelionė dviem „kombi" autobusiukais į Argentiną ir Urugvajų (žr. *Ateitį,* 1979, 7-8 nr., 252 psl.).

Gal paradoksiškai skamba aukščiau cituoti McLuhan žodžiai, bei juose yra tiesos: mums automobiliais daugiau judant, tolimos vietovės „priartėja", bet fiziškai artimi žmonės toj pačioj šeimoj, draugovėj, kuopoj gali ir nutolti. Gali ne vieną „pagauti" judėjimo „maniją" ar bent slogutis. Su artimais būdamas, nebenusėdi vietoje.

Daugiau turėdami galimybę fiziškai judėti, turime sąmoningai ugdyti žmonišką-asmeninį-dvasinį artumą.

1981 m. kovo mėn. 4-16 d. Kęstutis Trimakas

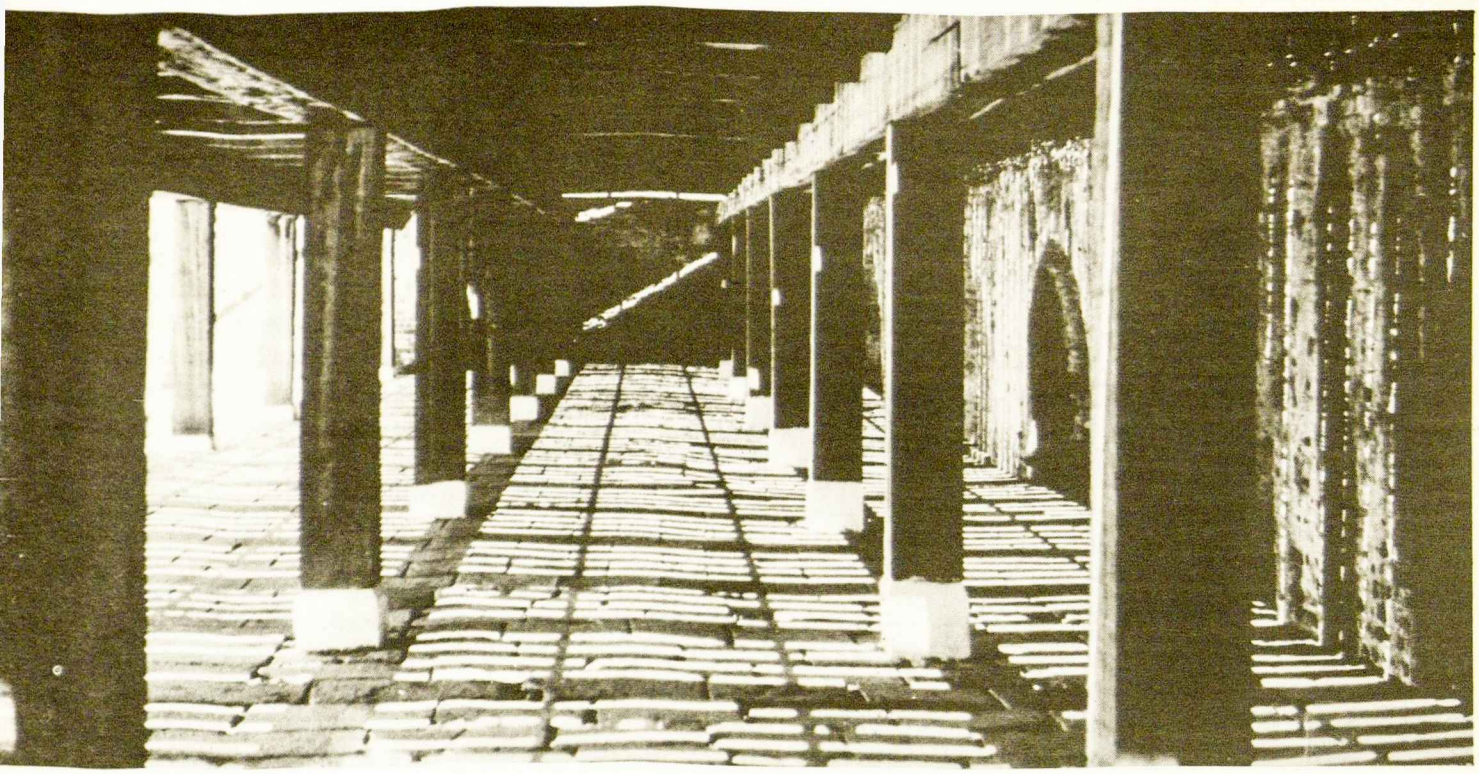

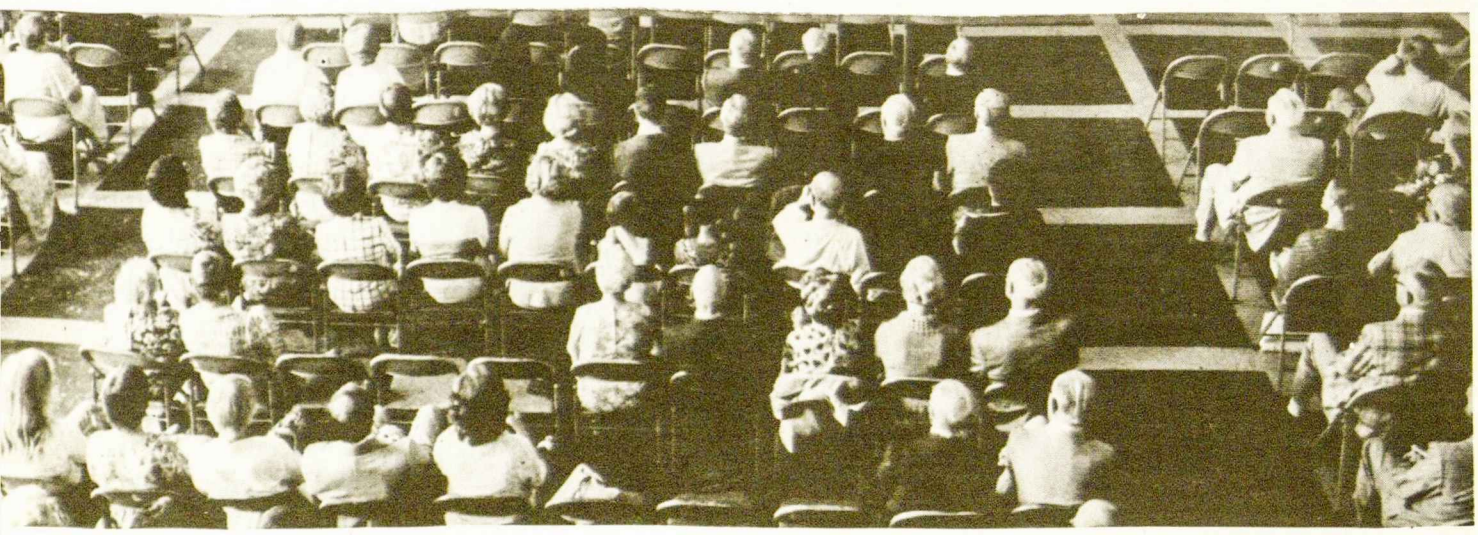

KONGRESO LAUKIA DEGANTYS REIKALAI

KĘSTUTIS TRIMAKAS

Jubiliejinio *Ateities* kongreso programą ruošiant, ne tik rengėjams, bet ir visiems ateitininkams labai naudinga išgirsti sugestijų, pageidavimų, diskusijų dėl pačios programos. Pirma, viešos diskusijos bei sugestijos parodo, kad ateitininkai domisi artėjančiu kongresu, kad kongresas jiems yra aktualus ir net gal „degantis" renginys, kad jie jau jam ruošiasi savo dėmesiu, rūpesčiu, viltimis ir laukimu. Antra, sugestijos, diskusijos padeda sudaryti tinkamesnę programą. Todėl tokių sugestijų bei diskusijų laukiama, jos skatinamos. Laiko programai sudaryti nedaug.

Mano pirmasis straipsnis apie *Ateities* Jubiliejinio kongreso tikslą, pobūdį ir programą buvo atspausdintas *Draugo* ateitininkų skyriuje (1980.XII.6). Jame pasisakiau už šio kongreso darbinį, ne manifestacinį pobūdį, ir nurodžiau bent keletą svarstytinų ateitininkų veiklos sričių „Trijų pamatinių klausimų" šviesoje. Kun. Stasys Yla teigiamai atsiliepė apie mano iškeltas idėjas bei nurodė, kad negalima per daug iš kongreso tikėtis, bet, jei norime, kad jis atsilieptų į šio laiko problemas, jam turime gerai pasiruošti, kad būtų galima „tas problemas bent pajudinti, realybę geriau pajusti ir atsakomybę pažadinti" (*Draugo* ateitininkų skyriuje, 1981.I.17).

Mano šio straipsnio tikslas — šio kongreso ruošos dirvą toliau viešai kedenti, kad visi išsijudintume jau

„Nesame savy uždara organizacija. Buriamės ne tik auklėtis ar organizacijos narius auklėti, bet ir paveikti visuomenę, aplinką".

prieš kongresą, nes, kaip kun. St. Yla teisingai sako, „didysis darbas laukia ne pačiame kongrese, o jo paruošoje".

Kongresui artėjant, noriu atkreipti dėmesį į keturias svarbiąsias mūsų veiklos sritis. Su pagrindu jas galima pavadinti degančiais ateitininkų reikalais. Tai 1. uždaviniai visa atnaujinti Kristuje, 2. mūsų visuomeniškoji veikla, 3. mūsų pagalba tautiečiams Tėvynėje ir 4. kultūros naudojimas ir vystymas. Šios sritys kaip nors turi būti paliestos šio kongreso svarstymuose, paskiriant kiekvienai bent po vieną 2—3 val. darbo sesiją.

Siekiant visa atnaujinti Kristuje

Mūsų pačių silpniausia vieta yra pamatuose. Mes siekiame didingo Idealo. „Žmogiška" (bet nepateisinama) yra jį pamiršti, dėmesį nukreipti kitur. Idealas lieka šūkyje, įžodžio žodžiuose, vėliavose, o mūsų veikla ir gyvenimas pamažėle slenka kitur...

Ideologinio sąmoningumo stoka — svarbiausia priežastis, kodėl veikla prasta ar nepakankama, kodėl nariai „nubyra", kodėl kai kurie abiturientai nepereina į studentus ir kodėl kai kurie mokslą baigusieji nepereina į sendraugius. Tam pataisyti reikia „ideologinio sąmoningumo". Tačiau ir geriems komunistams būti reikia „ideologinio sąmoningumo". Tačiau ir geriems komunistams būti reikia „ideologinio sąmoningumo" — komunistinio „ideologinio sąmoningumo". Ateitininkų ideologinis sąmoningumas yra krikščioniškas-tautinis ideologinis sąmoningumas, persiėmimas Kristaus dvasia ir Jo idealų įgyvendinimas savyje, aplinkoj, kultūroj, tautoj. Tam reikia nuolatinio dėmesio, atsigaivinimo, pastangų. Reikia krikščioniško atsinaujinimo.

Žinoma, Kongrese 2—3 val. posėdžio (ar net dviejų dienų) nepakaktų aptarti ideologinio sąmoningumo reikalą ar mūsų apsiimtus uždavinius visa atnaujinti Kristuje. Tačiau Kongrese reikia atrasti laiko ir būdų šiuos svarbiausius mūsų uždavinius pastatyti atitinkamoj perspektyvoj.

Kongreso darbo posėdžiuose svarstytini šie klausimai: Kaip sau patiems ryškinti nuolatos savo uždavinį „Visa atnaujinti Kristuje"? Kaip tai daryti Sąjungų metinėse programose, veikloje? Kaip perduoti sendraugiams, moksleiviams, studentams? Kaip ugdytinas ideologinis sąmoningumas? Kaip vystyti gyvąją dvasią? Krikščionišką atsinaujinimą? Kaip plėtoti kelti moralinę dimensiją? Ateitininko religinė veikla — ne vien „dvasinėj", „pamaldumo" srity, bet visų sričių persunkimas Kristaus dvasia. Priemonės, keliai.

Kokia galėtų būti ateitininkų įtaka lietuvių visuomenei išeivijoje? Kokias gaires nusistatyti? Ką daryti, atsiliepiant į ateitininkų, esančių okupuotoj Tėvynėj, kvietimą „vieni kitus praturtinti" dvasios turtais?

Mūsų visuomeniškoji veikla

Nesame savy uždara organizacija. Buriamės ne tik auklėtis ar organizacijos narius auklėti, bet ir paveikti visuomenę, aplinką. Pabrėžiame visuomeniškumą.

Šiuo metu mūsų visuomeniškumas „eina" į įvairias kryptis. Tiesa, kai kurie — jo stokoja, kiti gal jo turi ir „per daug". Stebėtina, kad išeivijoje apie mūsų visuomeninę veiklą savitarpy viešai — spaudoj ar ir didesniuose mūsų organizaciniuose renginiuose — nelabai svarstome, pvz. nors tikrai **daugiau visuomeniškai veikėme, negu kultūra naudojamės ar ją ugdėme,** tačiau IX Ateitininkų Kongrese turėjome **net trigumą** — vyresniųjų, studentų ir moksleivių — **programą kultūros uždavinių reikalu, bet nieko visuomeninių uždavinių reikalais.** Žinoma, visuomeninėj veikloj yra „opių" vietų, kurias tebūtų galima paliesti broliškoje, ateitininkiškoje dvasioje, bet ir be tų „opių" visuomeninių vietų yra daug kitų svarstytinių visuomeninių klausimų.

Šiame darbo Kongrese visuomeninei veiklai turėtų būti skiriamas atitinkamas dėmesys atskiromis svarstybomis. Diskutuotini klausimai: Ką ateitininkai daro visuomeninėje srityje? Ar tėra individuali ateitininkų visuomeninė veikla? Ar galima organizuota ateitininkų visuomeninė veikla? Ar jos yra? Jei yra, kaip ji pasireiškia? Jei nėra ar jos nedaug, kodėl? Ar galima būtų ją išvystyti? Ar galima būtų ją koordinuoti? Ar būtų galima nustatyti tam tikras gaires? Ar jas galėtų šis kongresas nustatyti?

Kokiose išeivijos organizacijose ateitininkų įtaka žymi? Ar pakankamai veikiame bendrinėse organizacijose? Ar pakankamai veikiame tautiniuose išeivijos baruose? Ar pakankamai veikiame krikščioniškuose išeivijos baruose? Kuriuos veiklos barus turime stiprinti? Kaip?

Mūsų pagalba tautiečiams Tėvynėje

Tautiečiai okupuotoje Lietuvoje deda daug aukų, reikalaujančių pastangų atgauti tautinio apsispren-

„Kokiais būdais kelti okupuotos Lietuvos priespaudos faktą ir lietuvių tautos teisėtus norus? Kaip materiališkai ir moraliniai paremti nukentėjusius, kalinamus disidentus?... atsiliepti į Tėvynėje esančių ateitininkų kvietimą į ‚dvasinį bendravimą' ".

dimo ir religinio išpažinimo laisvę. Jie pakartotinai prašo laisvajame pasaulyje esančių lietuvių toje kovoje jiems padėti.

Šiame kongrese turime atkreipti ypatingą dėmesį į tai, kaip mes atsiliepiame į anuos mūsų tautiečių prašymus? Kokie yra mūsų uždaviniai Tėvynės atžvilgiu? Kokias veiklos gaires nustatyti?

Ar mes pakankamai esame susipažinę su okupuotos Lietuvos padėtimi? Su ten esama priespauda? Su LRKB Kronika ir kitais pogrindžio leidiniais? Jei ne, kaip galėtume tinkamiau tai padaryti?

Kaip platinti lietuvių pogrindžio leidinius ir kitą panašią medžiagą lietuvių tarpe išeivijoj? Kaip juos platinti kitataučių tarpe? Kokiais kitais būdais kelti okupuotos Lietuvos priespaudos faktą ir lietuvių tautos laisvės teisėtus norus?

Kaip materiališkai ir morališkai paremti dėl tos laisvės kovos nukentėjusius, kalinamus disidentus? Kaip atsiliepti į Tėvynėje esančių ateitininkų kvietimą į „dvasinį bendravimą", į „dvasinį vieni kitų praturtinimą" (žr. *Ateitį,* 1975, 8 nr., 225 psl.)?

Kultūros naudojimas ir vystymas

Jau nuo pat sąjūdžio pradžios ateitininkai rodė ypatingą dėmesį kultūrai. Jau pačioj pirmoj *Ateity,* „Trijuose pamatiniuose klausimuose", Dovydaitis ateitininkų vardu pasisakė už kultūrą „su Dievu, su Kristaus dvasia". Dėmesys ir rūpestis kultūra buvo ir toliau vystomi tiek ideologijos aptarimuose (St. Šalkauskis), tiek organizacinėj ateitininkų kultūrinėj veikloj, tiek asmeniniuose ateitininkų kultūriniuose darbuose.

Mūsų kultūriniai uždaviniai paskutiniame dešimtmetyje keliami retkarčiais, gal per retai — paprastai per didžius ateitininkų susibūrimus — 1975 m. ateitininkų jubiliejinėj stovykloj dr. K. Keblio paskaita (žr. *Ateitis,* 1976, 1 nr., 72 psl. ir 2 nr., 116 psl.), 1977 m. IX Ateitininkų Kongrese Clevelande kultūrinių uždavinių paskaitomis (dr. Vyt. Bieliauskas, I. Vaišnienė, M. Girniuvienė, deja, nei viena nepateikta spaudai).

Ugdymas ateitininko, kaip kultūros „vartotojo", moksleiviuose ir studentuose yra visai atsitiktinis. Neteko pastebėti jokiame ateitininkų vienete, kad būtų siekiama dr. K. Keblio paskaitoj pateiktus konkrečius ateitininko, kaip kultūros vartotojo, uždavinius daugiau planingai įgyvendinti. Be šių uždavinių planingesnio įgyvendinimo, šio Kongreso svarstybose verta nustatyti gaires, kaip galima sudaryti sąlygas moksleiviuose, studentuose ir sendraugiuose padėti talentams vystytis, kaip kultūrinius užsimojimus skatinti ir remti.

Jaunimas šiame kongrese turi turėti erdvės savo iniciatyvai

1976 m. jubiliejinė stovykla Dainavoj ir 1977 m. IX Ateitininkų Kongresas Clevelande parodė, kad jaunimas sunkiai įjungiamas į bendrinę programą. Didžiųjų renginių bendrinėje programoje daug laiko klausoma, o likusiame laike vyksta diskusijos, kurių metu klausia, atsako ir pasisako vyresnieji. Bendrinėje programoje jaunimas pasyviai laikosi. Žinoma, rengėjai to nenori. Ir vyresnieji to nenori... Bet, deja, tie du didieji sąskrydžiai „įrodė" — jei tokių susibūrimų programoje nebus sudarytos sąlygos specialiai jaunimui, jaunimas — nei vyresniesiems, nei jaunimui nenorint — deja, „paskęs", „dings" minioje...

Taip daugiau neturi atsitikti, jei mes norime, kad jaunimas aktyviai dalyvautų ateitininkų kongrese. Ypač šiame **darbo** kongrese. Jiems turi būti visai atskira programa jų uždaviniams svarstyti, aptarti, gaires veiklai nustatyti. Į šias svarstybas gali būti pakviesta ir vyresniųjų padėti, jaunimui tiksliau svarstyti, aptarti, nutarti. Tiesa, atskira programa turi būti studentams, atskira — moksleiviams, nes jų veiklos uždaviniai ir problemos nėra vienodi. Studentai kai kur gali pasikviesti jaunų akademikų pagalbos, moksleiviai — taip pat jaunų akademikų ar ir studentų. Gal kai kurie veiklos reikalai ir galėtų būti svarstomi kartu tarp moksleivių ir studentų, pavyzdžiui, pagalba tautiečių laisvės pastangoms okupuotoje Lietuvoje.

Nors Kongrese vyktų studentų, moksleivių ir vyresniųjų atskiri veiklos posėdžiai, artimesniems ryšiams ir bendradarbiavimui paskatinti būtų galima turėti bendrų pasitarimų. Kadangi tiek rytinėms, tiek popietinėms svarstyboms bus skiriama maždaug 2 val. 30 min., galima tokių svarstybų paskutinę valandą paskirti bendram posėdžiui — aptarti studentų, moksleivių ir sendraugių tarpusavę pagalbą, bendradarbiavimą svarstomos veiklos rėmuose.

* * *

Šiame straipsnyje praplėčiau savo anksčiau kongreso programai pasiūlytas veiklos sritis, nurodžiau kai kuriuos klausimus, kuriems kongresas turi ieškoti atsakymų tolimesnėms mūsų veiklos gairėm nustatyti. Taip pat tvirtai pasisakiau už tai, kad kongrese, šalia vyresniųjų, studentai ir moksleiviai turi turėti erdvės ir laiko patys aptarti savuosius uždavinius. Juk tik patys apsvarstę ir veiklos gaires sau nusistatę jie bus labiau užsiangažavę jas savo darbais įgyvendinti.

KO SENIMAS NORĖTŲ IŠ JAUNIMO

Vytautas Vaitekūnas

Vytautas Mažeilis

Nuo amžių yra žinomas reiškinys, kad vaikai daug kuo skirtingi nuo savo tėvų, kurie vaikam kartais gali tapti visai svetimi. Anot prof. Ereto, (cituoju) „generacija paprastai formuojasi kaip opozicija prieš senesnę kartą“ ir generacijų „pasikeitimas dažniausiai lydimas kovų“. „Retas atsitikimas, — sako prof. Eretas, — kad senosios generacijos atstovai jauniems padeda įsitvirtinti ir juos net lydi naujame kelyje“. Esą nuo amžių yra žinomas senimo nepasitikėjimas jaunimu ir todėl baimė dėl ateities. Esą net toks išminčius, kaip Sokratas apie 400 metų prieš Kristų apie savo laikų jaunimą šitaip atsiliepęs: Jaunimas nepaiso autoriteto ir neturi pagarbos senimui. Jis atsikalba prieš tėvus ir priešinasi savo mokytojams. Ogi dar keliais šimtmečiais prieš Sokratą gyvenęs didysis Graikijos poetas Hesiodas esą taip pat guodęsis, kad Graikija neturės ateities, jeigu ji pasi-

„... dypukai nebuvo mūsų išeivijos natūralus prieaugis, o vienkartinis dirbtinis siubtelėjimas“.

kliaus savo lengvapėdišku jaunimu, kuris esąs nepakenčiamas. Iš Babilonijos dantyraščių surašytų apie 3000 metų prieš Kristų mokslininkai išskaitę to meto Babilonijos jaunimui tokią atestaciją: jaunimas sugedęs iš pagrindų, jis piktas, bedieviškas ir tingus. Iš istorijos žinome, kas atsitiko su Babilonija, su senąja Graikija reiškia senimas turėjo pagrindo būkštauti.

Mūsų išeivijos senimas gal nėra toks griežtas savo jaunimo atžvilgiu, kaip kad Sokratas, Hesiodas ar Babilonijos senimas kad yra buvę savo meto jaunimui, bet vis tiek ta sena problema ir mūsuose yra gyva. Net daugiau. Mūsuose vyresniosios generacijos estafetės perdavimą jaunesniajai generacijai aktualina ir sunkina dar ir specifinės sąlygos.

Kaip žinome, mūsų išeivijos dabartinį senimo aktyvumą, senimo vadovaujantį sluoksnį sudaro DP. Ogi dypukai nebuvo mūsų išeivijos natūralus prieaugis, o vienkartinis, dirbtinis siūbtelėjimas. Tarp 60,000 dypukų 2527 buvo profesionalai: agronomai, dailininkai, gydytojai, inžinieriai, karininkai, kunigai, mokytojai, profesoriai, muzikai, rašytojai, teatralai, teisininkai. Ir apie 1000 aukštųjų mokyklų studentų. Apie pusė dypukų, tad apytikriai ir apie pusė tų profesionalų, intelektualų bei studentų atvyko į Jungtines Valstybes. Nepaisant čionykštės mūsų senosios išeivijos nepritapimo ir abejingumo naujųjų atžvilgiu, nepaisant senosios išeivijos solidarumo ir bendradarbiavimo stokos, tuo dypukų kontingentu atsišviežinusi mūsų išeivija vis tiek sugebėjo atlikti sau ir Lietuvai šalia įvairių kitų dalykų ir keturis istorinės reikšmės uždavinius, keturis mūsų išeivijos stebuklus: sudarė lietuvių bendruomenės organizaciją, išleido Lietuvių enciklopediją, sukūrė ir išugdė Lietuvių fondą, ir savo vaikus išleido į mokslus.

Tačiau tas dypukų generacijos nepaprastai įspūdingas įnašas mūsų išeivijos tautiniame balanse negali būti objektyvus mastas jaunosios generacijos įnašui vertinti. Dėl ko? Dėl to, kad dypukų generacija buvo visos mūsų tautos kūrybinio potencialo ekstraktas, o podypukinė generacija jau yra tik mažos tautos dalies, tik išeivijos ekstraktas. Dypukų generacijos talentų ir pašaukimų šaltinis buvo visa tauta, o podypukinės generacijos talentų ir pašaukimų šaltinis yra tik išeivija. Suprantama, kad tautos visuma proporcingai sudaro daug daugiau galimybių talentam ir pašaukimam, nekaip kad tik, palyginti, mažytė jos dalis. Dėl to neišvengiamai susidaro skirtumas tarp intelektualinio ir kūrybinio pajėgumo dypukų generacijos ir podypukinės generacijos. Dėl to dypukinei generacijai išeivijos tautines pozicijas apleidžiant, tose pozicijose neišvengiamai atsiranda spragos, nes podypukinė generacija nebepajėgi tiek, kiek buvo pajėgi dypukinė generacija. Dypukinę generaciją tatai jaudina. Ji darosi nelaiminga, nes nemato sau pakaitalo. Jos norai jaunimui kartais nesiskaito su norėjimo ir galėjimo dialektika, su norėjimo ir pajėgumo santykiu.

„Išeivijos bendravimo su tautos kamienu būtinumo gali nematyti tik savo klaidingų įsitikinimų aklas fanatikas. Tokių pasitaiko“.

R. Žemaitaitis

Kitas reikšmingas elementas senimo ir jaunimo santykiuose yra neretu atveju senimui stoka supratimo, kad jaunimas anaiptol nėra tik senimo buvusios jaunystės dublikatas, kad jaunimas yra visiškai savaimingas, visiškai originalus, skirtingo mentaliteto kūrinys. Ir kad net tuo atveju, kai jaunimo esminiai principai ir tikslai sutaps su senimo principais ir tikslais, jaunimo keliai į tuos tikslus, į tų principų vykdymą, jaunimo priemonės ir metodai gali būti labai kitoki, labai skirtingi nuo senimo kelių, priemonių ir metodų.

Padaręs tuos du rezervus dėl senimo norų jaunimui, racionalias senimo pretenzijas jaunimui, manyčiau, galima būtų išreikšti šiais šešiais pageidavimais:

1) žadinkite išeivijos istorinę sąmonę;
2) įsisąmoninkite dvilypį lojalumą;
3) plėskite išeivijos bendravimą su tautos kamienu;
4) pabrėžkite Lietuvos valstybingumą;
5) demonstruokite patriotizmą;
6) išsiugdykite idealistinius nusiteikimus ištverti ištikimybėje išeivijos tautiniam uždaviniam.

Istorinės sąmonės tema yra įtaigiai pasisakęs dr. Maceina Į LAISVĘ 1980 rugsėjo mėn. 79 numeryje. Prileistina, kad bent daugelis Tamstų su jo teiginiais jau būsite susipažinę. Čia gal vertėtų tik priminti Maceinos pagrindinę mintį, kad žmogus gali išeiti ar būti išvarytas iš savojo krašto, bet jis negali nei pats išeiti, nei būti išvarytas iš savosios tautos istorijos ir tapti kitos tautos istorijos dalininku. Tas pats liečia ir jo vaikus ir vaikaičius. Anot dr. Maceinos, žmogui gali atrodyti, kad „istoriniai ryšiai nesvarbūs, kad jis vienas kaip individas pajėgiąs susidoroti su savo būkle dabartyje“, tačiau faktiškai tai būtų ne kas kita, kaip tik „neištikimybė savai kilmei, siekiančiai neaprėpiamus savos tautos amžius“, tai tik reikštų istorinės sąmonės praradimą. Šiokį istorinės sąmonės praradimą ar gal teisingiau — istorinės sąmonės pabudimą yra pajutę daugelis šio krašto žmonių. Dėl to yra kilęs savo šaknų ieškojimo sąjūdis. Mūsų išeivijos jaunoji generacija, kad netaptų, pasak Maceinos, istorinių klajoklių generacija, turėtų žadinti ir stiprinti savo istorinę sąmonę.

O žmogui su gyva istorine sąmone nuosekliai iškils ir dvilypio lojalumo klausimas. Buvusis senatorius Javits kartą Jungtinių Valstybių senatui aiškino, kad JAV žydai, taigi ir JAV senatorius žydas, turi dvilypį lojalumą — vieną Jungtinėm Valstybėm, antrąjį — Izraeliui. Todėl atrodo, kad kun. Šarauskas bus apsirikęs, įtaigaudamas mūsų išeiviją savo vaikus auklėti tik lojaliais amerikoniukais. Jeigu dvilypis lojalumas yra leistas žydam, jis lygiai turi būti leistinas ir mūsų išeivijai. Tokį dvilypį lojalumą diktuoja ir mūsų istorinė sąmonė.

Išeivijos bendravimo su tautos kamienu būtinumo gali nematyti tik savo klaidingų įsitikinimų aklas fanatikas. Tokių pasitaiko. Dėl to mūsuose tuo klausimu lig šiol tebėra prieštaringi nusistatymai. Tačiau mūsų išeivijos ir pačios pavergtos tautos labui jaunosios išeivijos uždavinys savo bendravimą su tautos

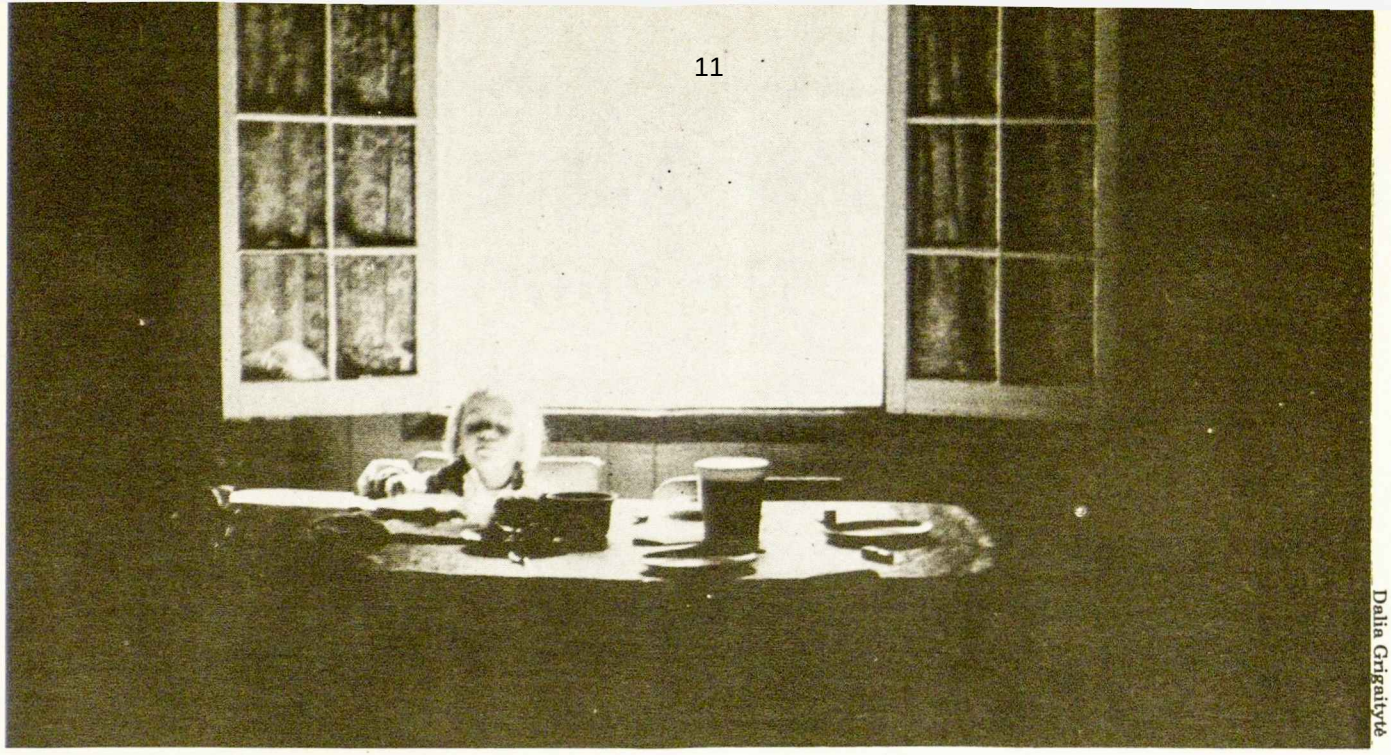

Dalia Grigaitytė

kamienu kiek tik įmanoma plėsti. Kiti pasirinkimo išeivijos tautinei gyvybei apsaugoti nėra.

Atrodo, kad senimas pagrįstai nuogąstauja dėl jaunimo per menko jautrumo Lietuvos valstybingumui, tuo valstybingumu suprantant de jure tebeegzistuojančią Lietuvos nepriklausomybę. Nepaisant to, kad nuo sovietų invazijos į Lietuvą ir įkandin sekusio Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą sudėtinė sovietinė respublika jau yra praėję daugiau kaip 40 metų, ir Maskva taiko Lietuvai visus sovietinės respublikos atributus, Vakarų pasaulis nepripažįsta sovietų jėga ir klasta įvykdyto Lietuvos užgrobimo. O be tokio tarptautinio pripažinimo sovietų aneksija neturi tarptautinės galios. Tad faktiškai tik Lietuvos vidaus padėtis yra sovietinės respublikos padėtis, Lietuvos tarptautinė padėtis yra nepriklausomos Lietuvos padėtis. Pačioje Lietuvoje tas padėties dvilypumas gal ir nejuntamas, bet Lietuvos vadavimo veikloje jis aiškiai rodo, kad Lietuvos byla nėra baigta. Nepriklausomos Lietuvos diplomatinio ir konsularinio atstovavimo likučiai, taip pat Lietuvos pilietybė yra visai konkrečios Lietuvos nepriklausomybės apraiškos. Šioji dvilypė Lietuvos padėtis politiniu požiūriu yra svarbu akcentuoti kiekviena proga. Tai diktuoja Lietuvos valstybingumo sąmonė. Faktiškai betgi Lietuvos valstybingumo sąmonės kartais stinga ne tiem, kurie rodos galėtų ir turėtų būti jos pavyzdžiu. Ir juoba nesmagu, kad tos valstybingumo sąmonės kaip tik stinga mums patiem artimi ir apskritai pozityvūs ir kūrybingi intelektualai. Užtat juo labiau turi rūpėti, kad išeivijos jaunimas Lietuvos valstybingumo sąmonės nestokotų. Ir net miegodamas nevartotų Maskvos terminų — Soviet Lithuania ar Lithuanian Soviet Republic, bet tik Soviet occupied Lithuania ar panašiai.

Penktasis seimo pageidavimas dėl patriotizmo dorybės čia prisimintas tik dėl jaunimo atstovo kun. Šarausko skleidžiamos klaidingos patriotizmo sampratos. Pagal jį išeivijos tikras patriotizmas tėra tiesioginė parama Lietuvai. O pvz., Lietuvių fondo parama išeivijos tautinei gyvybei jau nėra tikras patriotizmas. Bet tai nesusipratimas tolygus ano pasakos čigono, kuriam rūpėjo savo arkliu jodinėti ir važinėti, kuris betgi nematė reikalo jo nei šerti, nei girdyti. Žinoma, arklys nugaišo. Kad „nešeriama“ ir „negirdoma“ išeivijos tautinė gyvybė „nenugaištų“, būtinas toks pat patriotinis dėmesys išeivijos gyvybiniam reikalam, koks kad reikalingas pačios Lietuvos reikalam. Abudu reikalai tarpusavy susiję.

Šeštasis pageidavimas — išsiugdyti idealistinius nusiteikimus ištverti ištikimybę tautiniam uždaviniam turbūt sunkiausiai įvykdomas. Amerika — pragmatizmo šalis. Čia naudos, patogumo, pelno, malonumo prioritetas yra visuotinis. O idealistinis nusiteikimas šį pragmatinį prioritetą subordinuoja moralės ir tautinių uždavinių prioritetui. Todėl čia jis paprastai laikomas tik kurio galvos šulo išklibimu. Nors čia idealistų dar nekalina psichiatrinėse ligoninėse, kaip kad sovietai elgiasi su rezistencijos idealistais okup. Lietuvoje, bet aplinka idealistam ir čia baisiai nepalanki. O kadangi ištikimybė tautiniam uždaviniam apima plačią skalę asmeninių ir visuomeninių reikalų — pagarbą lietuvių kalbai, knygai, laikraščiui, duoklę bendruomenei, draugijai, parapijai, rūpestį savo ir vaikų tautine, istorine, valstybingumo sąmone, net rūpestį meilės ir santuokos partneriais, ir net atsparumą savų tautiečių išpuoliam bei šmeižtam dėl idealistinio visuomeninio uolumo, — tai toj nepalankioj aplinkoj išlikti ištikimam tokios plačios skalės tautiniam uždaviniam tikrai yra labai didelė atsakomybė ir didelis menas. Tačiau gyvi ir palyginti gausūs pavyzdžiai mūsų pačių akivaizdoje liudija, kad vis dėlto ta našta yra pakeliama. Tik reikia, kad juo daugiau rankų ją keltų.

Visi žinome, kad mūsų išeivija, kaip kad kiekviena visuomenė, en masse yra pilka, ribotų savanaudiškų interesų, inertiška, prisitaikėliška. Jos dėmesį ir domesį tautiniam reikalam sukelti ir išlaikyti tegali išeivijos tautinio aktyvumo idealistinis elitas, išeivijos masės fermentuojantis raugas, išeivijos tautinį savitumą išsauganti druska. Senimo rūpestis ir sykiu linkėjimas, kad mūsų išeivijos jaunimas tokio raugo ir tokios druskos juo daugiau pasigamintų.

Aušra
Nr. 21(61)
Kovas — 1980

IŠ VIKTORO PETKAUS LAIŠKŲ

Atsakau į klausimą, ką veikiu. Vis skaitau ir skaitau. Tiesa, skaitymo laiką kiek sutrumpinau, nes akys pareiškė savas pretenzijas. Galbūt dėl šviesos stokos, kadangi elektros lemputė tik 10 vatų ir kabo pustrečio metro virš mano galvos. Dabar per parą skaitau ne daugiau dešimties valandų.

Dirbome prie laikrodžių detalių silpnai apšviestoje patalpoje. Buvo pareikalauta geresnių sąlygų. Jų negavome, todėl aš paskutiniu metu nedirbu. Nedirbančio kalinio maistui skiriama 11 rb. į mėnesį. Per parą duonos gauna 800 gr. Be to, administratorius pasiūlė pasirašyti... ir žadėjo tuoj pat išleisti į laisvę. Pasirinkau pusbadžio gyvenimą ir likau ištikimas savo idėjoms.

Iš pasivaikščiojimo kiemelio tematau tik vieną vienintelę anapus tvoros augančią tuopą, kuri dabar rytais, saulės nutvieksta, dega permaininga oranžine spalva ir pavirsta tokiu užburiančiu vaizdu, kad nuo jo negali atitraukti akių.

Čistopolyje, kuriame jau antri metai kai vegetuoju, gyvena mažiau nei 100.00 gyventojų. Prieš karą jis tebuvo mažas miestelis. Bet, frontui pasiekus Maskvą, jame buvo apgyvendinti įžymūs rusų rašytojai: Borisas Pasternakas, Aleksandras Tvardovskis, Konstantinas Fedinas, Michailas Isakovskis, Eugenijus Dolnatovskis, Aleksandras Fadiejevas ir kt. Žodžiu, trumpą laiką buvo tapęs rusų literatūros centru. Pokario metais čia sukurta pramonė, ypač garsus laikrodžių fabrikas.

Netoli nuo čia, taip pat totorių krašto mieste Bugulmoje, gavusi iš fronto žinią apie sūnaus žuvimą, persikėlė į svajonių pasaulį poetė Mariną Cvetajeva...

Čistopolyje gyvena rusai ir dvejų tikėjimų totoriai: mahometonys ir krikščionys. Mokslinėje literatūroje totoriai stačiatikiai yra vadinami Užupio totoriais. Jų bendruomenė gyvena uždarą gyvenimą: turėjo savo cerkvę, tebeturi atskiras kapines, kalba atskira totorių kalbos tarme. Tarp jų paplitusi ir vadinamoji tikrųjų stačiatikių arba patriarcho Tichono šalininkų su neoficialiais vienuolynais ir dvasininkais grupuotė.

Klimatas čia man nepatinka: žiemos ir vasaros šaltos, drėgnos. Tik šįmet (1979 m.) spalis buvo neįprastai šiltas: laukuose, pievose pražydo ramunės, vėdrynai, vengriūkščiai.

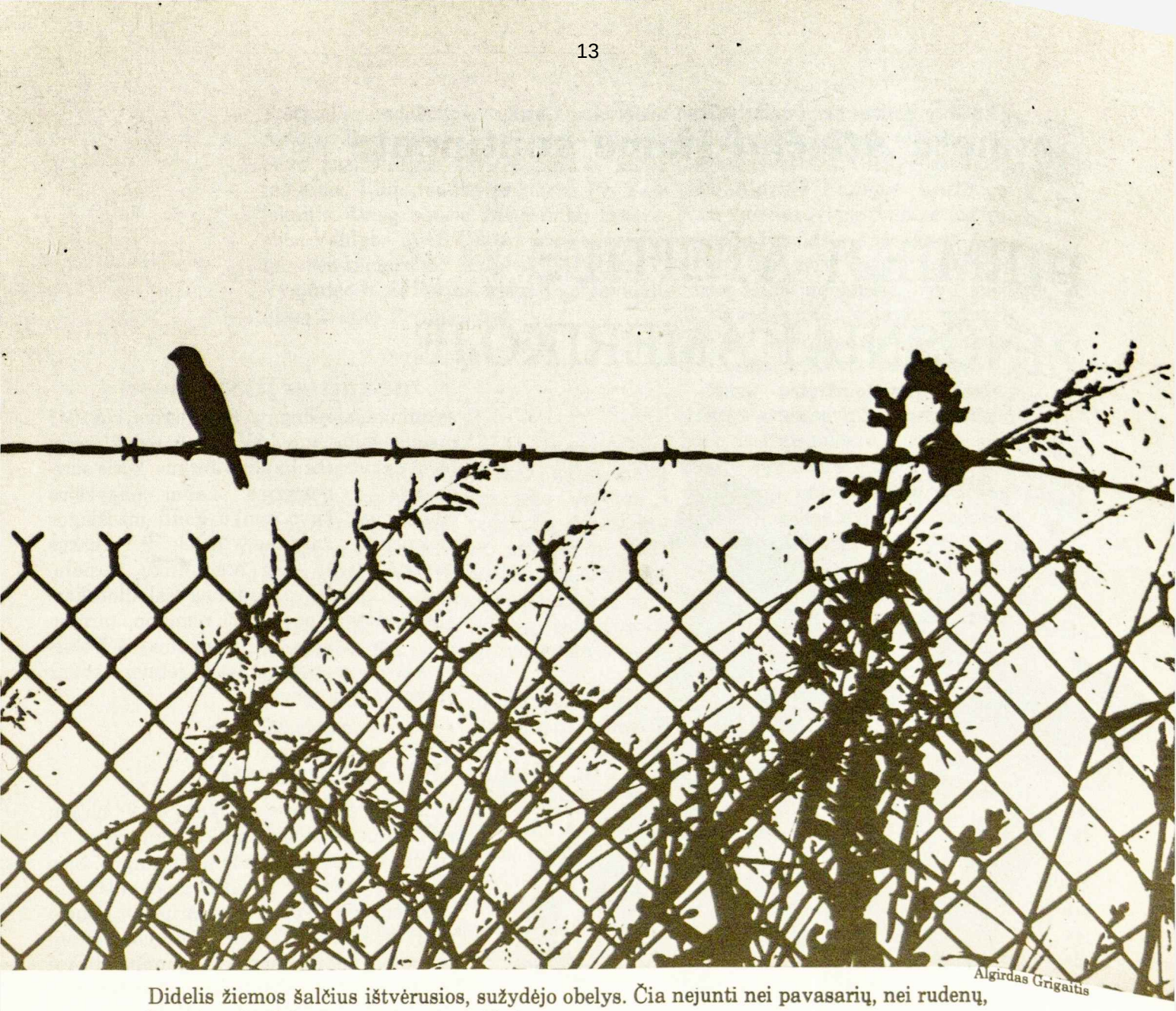

Algirdas Grigaitis

Didelis žiemos šalčius ištvėrusios, sužydėjo obelys. Čia nejunti nei pavasarių, nei rudenų, bent jau jie dėl trumpumo nepastebimi.

Su čuvašų jaunuoliais susidūriau etapuose ir buvau maloniai nustebintas jų religingumu bei tikėjimo pažinimu. Jie manęs prašė paaiškinti katalikybės požiūrį į Šv. Dvasią. Žinojo net lotyniškąjį terminą — Filioque! Teiravosi, kodėl katalikų bažnyčiose Komunija dalijama vienu pavidalu; procesijos apie bažnyčias eina pasauliui, gavėnios metu negiedama aleliuja, patriarchai vadinami kardinolais, kada ir dėl ko dvasiškieji įvestas visuotinis celibatas, barzdų skutimasis, vargonų muzika bažnyčiose (jie labai norėtų, kad vargonų muzika būtų ir stačiatikių šventovėse) ir kt.

Nustebo išgirdę, kad katalikų Bažnyčia irgi turi patriarchų, kurių du yra ir Europoje — Venecijos ir Lisabonos, jog ir katalikų Bažnyčioje yra bendruomenių, kurių dvasiškiai celibato nesilaiko, nešioja barzdas (jie beveik nieko negirdėję apie graikų apeigų katalikų Bažnyčią).

Jie išaiškino, kad čuvašai stačiatikiai buvo sudarę autokefalinę Bažnyčią, į čuvašų kalbą išversta ir visa liturgija, ir pamaldos vykusios čuvašų kalba. Daug pasakojo apie savo tautos bei valstybės istoriją, guodėsi dėl jų poetus, rašytojus — inteligentiją ketvirtajame dešimtmetyje ištikusios tragedijos. Žavėjausi ir buvau labai maloniai nuteiktas jų žiniomis, nuoširdumu, žingeidumu.

Ši trečioji mano kelionė po Rusiją daug kuo skiriasi nuo ankstesniųjų. Dabar visą laiką buvau apsuptas jaunimo. Jis šitoje * sudaro absoliučią daugumą. Tas jaunimas neabejingas ir jokiu būdu nepriešingas religijai. Jaunuolių dauguma yra baigę vidurines mokyklas. O šitokio masinio domėjimosi tikėjimu nei pirmą, nei antrą kartą būdamas Rusijoje nebuvau sutikęs. Sukau sau galvą, iš kur šita banga? Gal tai — tik nelaisvės namuose? Bet kad ir čia jų juk ne vienas milijonas. Tai jau ne upelis, o didelė upė. Beje, ji išsiliejusi ir neturi savo krantų.

Ar turės juos kada nors? Gal potvynis atslūgs? Ak, nežinomi Apvaizdos keliai...

* neįskaitomas 4-5 raidžių žodis.

30 metų *Ateičiai* šiame kontinente

PIRMIEJI ATEITIES ŽINGSNIAI AMERIKOJE

Kazys Ambrozaitis

Dr. Kazys Ambrozaitis ir Antanas Pocius Ateities redakcijoje 1951 metais.

Atvyksta ir išvyksta iš Vokietijos

Praūžus II Pasauliniam karui, daugeliui rūpėjo, kad *Ateitis* vėl lankytų išeivijos jaunimą. Jau 1946 m. vasarą Vokietijoj susiformavusi MAS-gos Centro valdyba paskyrė Vytautą Žvirzdį (dabartinį prof. V. Vardį) *Ateities* redaktorium. Jis turėjo suorganizuoti *Ateities* „atgimimą". Labai sunkiose pokario sąlygose buvo sunku pradėti *Ateitį* leisti. Po kurio laiko redaktorius sukauptą medžiagą perdavė *Žiburių* savaitraščiui Augsburge, kurie pradėjo leisti savo priedą *Į Ateitį*. Tik 1946 m. gruodžio mėn. kun. V. Bagdanavičius sutiko išleisti pirmąjį išeivijoj *Ateities* numerį, kaip priedą prie savo *N. Gyvenimo*, kurį suredagavo V. Žvirzdys.

Vytautas Žvirzdys labai sumaniai ir sėkmingai suredagavo 8 numerius, kol 1948 metais emigravo į JAV. Nauju redaktorium buvo pakviestas Paulius Jurkus, kuris suredagavo 4 numerius. Labai pagyvėjus emigracijai, buvo sunku gauti medžiagos moksleivių žurnalui, todėl P. Jurkus pavertė *Ateitį* visų ateitininkų žurnalu. Jam talkininkavo Antanas Sabaliauskas. Tokia *Ateitis* po 3 (12) numerio, tarnaujanti jau visiems ateitininkams, iš Vokietijos iškeliavo ne atgalios į Lietuvą, bet dar toliau už jūrų marių.

Išlipa New Yorko uoste

Man 1949 metais atvykus į JAV, čia jau veikė Amerikos Ateitininkų Sąjunga su 18 kuopų, kuri apėmė visus ateitininkus. Šios sąjungos gausus suvažiavimas 1949 m. lapkričio 6 d. New Yorke išrinko į Centro valdybą, kurioje ėjau vicepirmininko pareigas ir kur man buvo pavesti jaunimo reikalai. Pirmininku buvo tada plačiai žinomas veikėjas Juozas Laučka. Valdyboje dar buvo prel. P. Juras, prel. J. Balkūnas, Pr. Naujokaitis ir dr. Z. Prūsas. Ateitininkų Federacijos Valdyba jau buvo vėl susiformavusi, persikėlusi iš Vokietijos: Federacijos vadas prof. dr. A. Damušis ir Tarybos pirm. prof. J. Meškauskas. Tuo metu jau susiformavo ir MAS Centro valdyba, kurios pirmininku buvo Juozas Baužys. Visi šie vadovai „prispaudė" mane prisiimti *Ateities* redaktoriaus pareigas ir suorganizuoti *Ateities* perkėlimą į JAV. Tada atrodė šis uždavinys neįvykdomas. Nebuvo nei pinigų, nei spaustuvės, nei bendradarbių, nei skaitytojų adresų. Buvo pats imigracijos įkarštis. Juozo Laučkos tarpininkavimu, *Amerikos* savaitraščio spaustuvė Brooklyne sutiko *Ateitį* spausdinti ir mus priglausti. Zigmas Kungys sutiko organizuoti administraciją. Spaudos darbe šiek tiek turėjau patyrimo, dirbdamas *Pavasario* žurnalo redakcijoj ir bendradarbiaudamas kitoj spaudoj. Tuo metu atvyko į New Yorką P. Jurkaus redakciniam kolektyve dirbęs Antanas Sabaliauskas, kurį tuoj pakviečiau į redakciją.

Trečiuoju redakcijos nariu pakvietėm Aldoną Baužinskaitę, kuri jau Vokietijoj buvo pasižymėjusi savo poezija ir kitais rašiniais. Kalbą sutiko prižiūrėti Pr. Naujokaitis. Daug padėjo Ateitininkų Federacijos Valdyba, AAS Centro valdyba ir artimi bendradarbiai, kaip J. Baužys, V. Vygantas ir A. Pocius. Meninį apipavidalinimą tvarkė Pranas Lapė.

Sesę *Ateitį* sutinkant

Tuo laiku dirbau New Jersey vienoj ligoninėj internu. Reikėjo kas antrą naktį budėti. Laisvąją naktį teko važiuoti į Brooklyną į *Ateities* redakciją. Medžiagos rinkimas buvo sunkus, nes *Ateitis* tada buvo skirta ir moksleiviams, ir studentams, ir sendraugiams. Sužinoję apie atvykstantį imigrantų laivą, eidavome jo pasitikti ir ten pat angažuodavom bendradarbius.

Pagaliau 1950 metų vasario pabaigoje išleidome pirmąjį (13) *Ateities* numerį Amerikoje. Sutikome jį su drebančia širdimi, bet su dideliu entuziazmu. Pajutome, kad gimė tai, kas mus išsiblaškiusius vėl jungia į vieną šeimą. Antrąjį numerį jau papuošėme nauju viršeliu, sutelkėme daugiau bendradarbių. Dažnai tekdavo patiems laužyti spaustuvėj, dėlioti metalines raides. Entuziazmo dar ilgai pakako.

Suredagavus 5 numerius, redakcijos nariai A. Baužinskaitė ir A. Sabaliauskas išvyko į St. Louis studijuoti. Redakcijon pasikviečiau savo artimą gimnazijos laikų draugą Antaną Pocių, rašiusį eilėraščius ir mėgusį literatūrą. Čikagoj redakcijai atstovavo Aloyzas Baronas. Kartu su A. Pocium suredagavome 5 numerius (pradedant nuo 7). Prasidėjo spaudimas vėl paversti *Ateitį* tik moksleivių žurnalu. Pakeitus darbą kitoje ligoninėje, buvo dar sunkiau dirbti redakcijoj. Nutariau redakcijoj pasilikti, kol atšvęsime *Ateities* 40 metų sukaktį ir išleisime sukaktuvinį numerį.

Daug patyrėme vargo, redaguodami *Ateities* sukaktuvinį numerį. Naujai atvykę buvo užsiėmę duonos reikalais, sunku buvo gauti reikiamos medžiagos. Užsakyti straipsniai laiku neatėjo. Pačiam reikėjo parašyti sukaktuviniam vedamąjį. Pradėjus spausdinti, atėjo dr. A. Damušio straipsnis, kurį teko įdėti gale. Panašiai ir su prof. Z. Ivinskio ir prof. A. Maceinos straipsniais. Pagaliau 1951 metų vasario mėn. išleidome 72 puslapių, papuoštą gerom nuotraukom sukaktuvinį 2(23) *Ateities* numerų, kurio kaina tada buvo 30 centų... Su šiuo numeriu ir užbaigiau redaktoriaus karjerą.

Toliau dar 3 numerius suredagavo Antanas Pocius ir Juozas Baužinskas.

Tuo metu Juozas Girnius jau buvo atvykęs į JAV ir redagavo *Aidus*. Jis pageidavo, kad *Ateitis* būtų palikta tiktai moksleiviams, nes sendraugiai galėjo naudotis *Aidais*. MAS *Ateities* redaktorium vėl pakvietė Paulių Jurkų, kuris sudarė redakcinį kolektyvą. Redakcija ir administracija prisiglaudė *Darbininko* spaustuvėj. Ir taip *Ateitis* su 6-ju (27) numeriu vėl grįžo pas moksleivius.

Jonas Kuprys

Dr. Kazys Ambrozaitis kairėje, Lietuvių Fondo posėdyje su dr. Antanu Razma ir dr. Gediminu Baluku. Lietuvių Fondas yra buvęs Ateities *mecenatas.*

Kur toliau?

70 metų sulaukusi *Ateitis* jau daugiau kaip 30 metų pragyveno šiame kontinente. Ilgoje kelionėje ji nepasimetė ir neklaidžiojo, bet vis brendo. Nesusvyravo ir šio krašto jaunimo pasimetimo laikais. Amerikoje nueitas kelias buvo nuklotas ne baime, bet nepaprastu jaunatvišku entuziazmu, nepalyginamu idealizmu ir šviesia viltimi bei pasitikėjimu ateitininkiškos mokyklos jaunimu.

Tikiu, kad tas jaunimas ir toliau neapvils nei *Ateities* skaitytojų, nei išblaškytos lietuvių tautos.

***Dr. Kazys Ambrozaitis** su Aldonos Baužinskaitės, Antano Sabaliausko, o vėliau Antano Pociaus talka redagavo **Ateitį** 1950 m. sausio—1951 m. vasario laikotarpyje.*

Kazys Bradūnas

Iš Lietuvių Bendruomenės 1980 metų Literatūros premiją laimėjusio rankraščio — knygos Užeigoje prie Vilniaus vieškelio.

IŠ AUTOBIOGRAFIJOS

Saulės nėra, o šešėlis,
Vėjo nėra, o miškų šlamesys,
Žiemos vidury — vyturėlis,
Dykumoj — krioklių ūžesys...

Taip ir taip visą gyvenimą,
Be poilsio, be atvangos...
Žinau — visa tai neįmanoma,
O einu viršum bangos.

DIEVAS LIEPĖ

Dievas liepė man būti
Nuo smiltelės ligi žvaigždžių,
Visatos gimimą ir griūtį
Užkeldamas ant pečių.

Ir nešu viską, viską
Eilėraščio branduolyje,
Ir sviedžiu žodį kaip diską
Maratono kelyje,
Ir perduodu pergalės žinią:
Dievas liepė mums būti!

PASISLĖPIAU

Aš nuo mirties pasislėpiau eilėrašty,
Ir ji šįkart,
Praeidama pro šalį,
Manęs nepastebėjo.

Bet kur man dingt, kai grįždama
Rankom šaltom palies eilėraštį,
Ir posmuos skambtelėję žodžiai
Kaip rudenį lapeliai nubyrės...

SAULĖLEIDIS ROMOJE

Pilnas oras kregždžių
Ir istorijos amžino gausmo,
Kurį širdimi girdžiu
Be nerimo, be skausmo.

Padėk man ranką ant peties,
Kol vakaras dar nesutemo
Anapus metų ir mirties
Ir šiapus didelio gyvenimo.

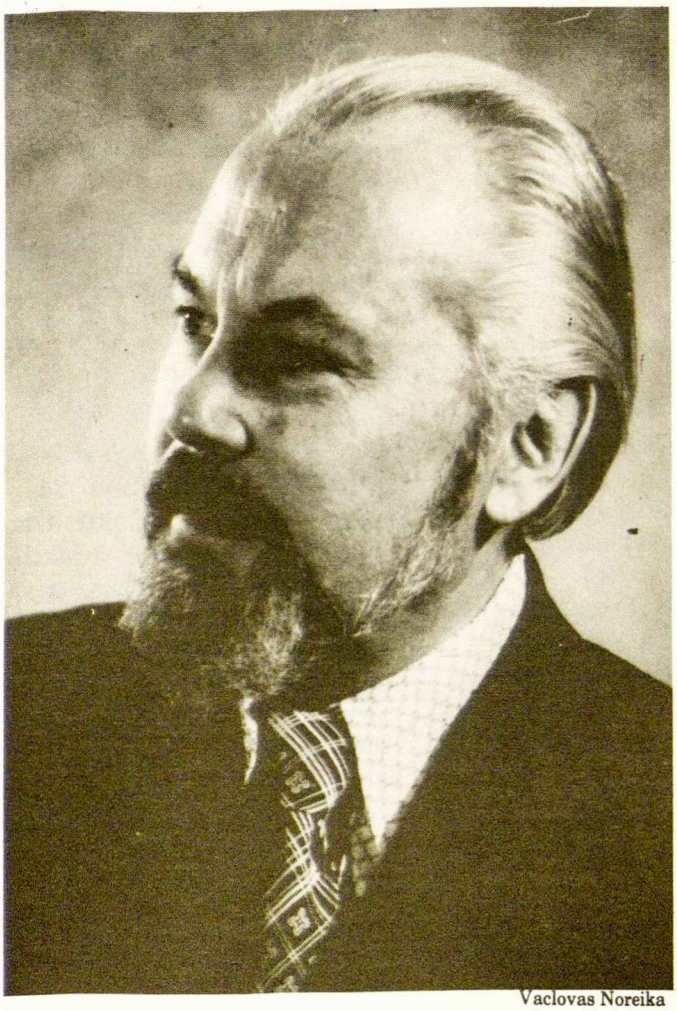

Vaclovas Noreika

PRIE CHARTRES KATEDROS

Tu milžinas prieš Vilniaus Šv. Oną
Pilkuoji begaliniuose laukuos,
Anoji kaip ugnis raudona...
Ir aš abi tarp daugelio renkuos,

Paimdamas kaip dovaną
Nuo amžinybės ištiestų delnų:
Abidvi būkit mano alkiui duona
Ir mano troškuliui vynu.

PICCADILLIS

Kiek čia jaunimo! Piccadillis!*)
Švilpia nematoma strėlė —
Ir jie čia juokias, verkia, mylis,
Kol greit nuvysta kaip gėlė.

Palieka vien tik Piccadillis,
O jin subėga jau kiti —
Jie vėl čia juokias, verkia, mylis.
Ir vėl kiti, ir vėl kiti...

*) Piccadilly Circus—Londono aikštė su amūro skulptūra, mėgiama jaunimo susitikimų bei pasimatymų vieta.

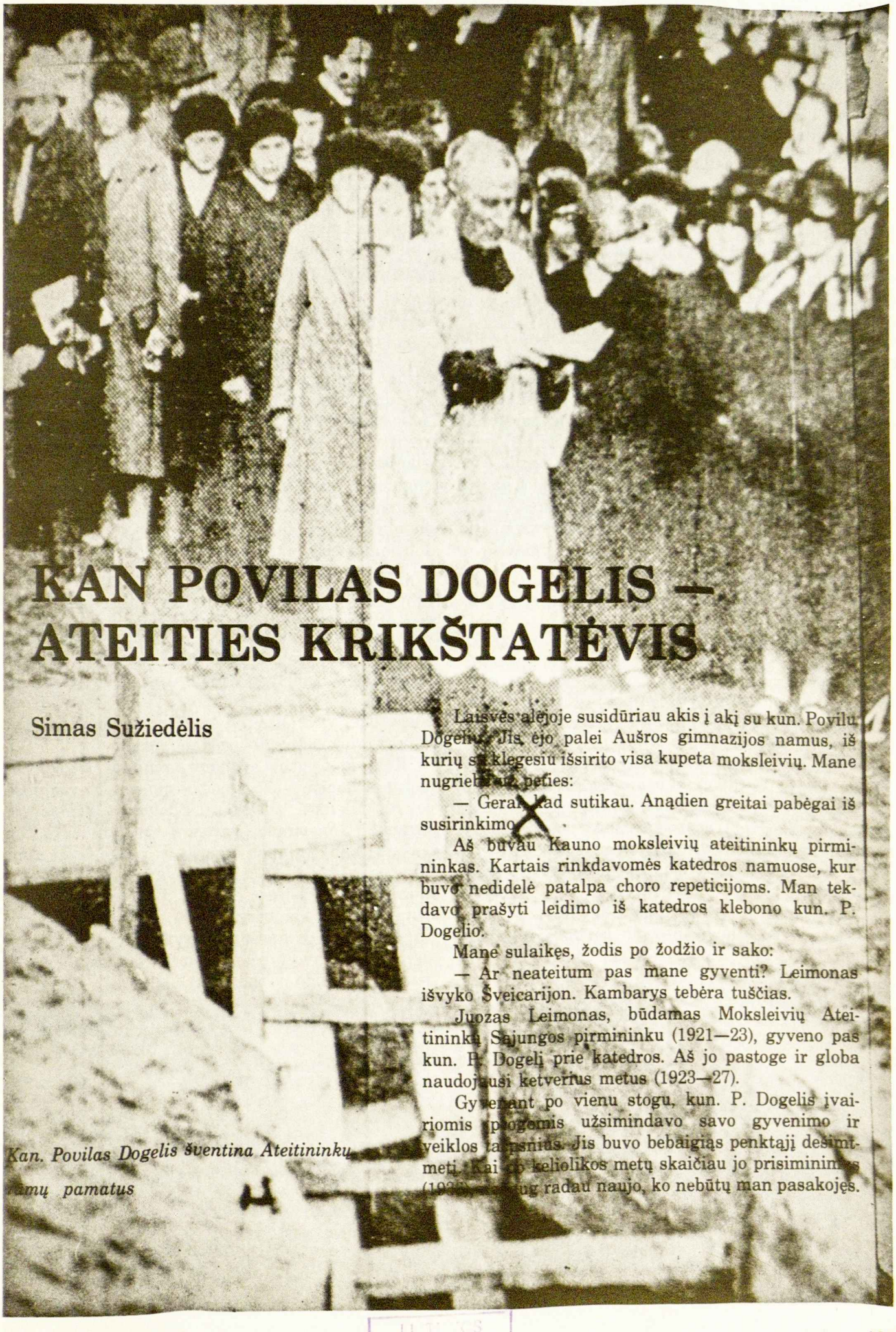

KAN POVILAS DOGELIS — ATEITIES KRIKŠTATĖVIS

Simas Sužiedėlis

Laisvės alėjoje susidūriau akis į akį su kun. Povilu Dogeliu. Jis ėjo palei Aušros gimnazijos namus, iš kurių sk[illegible]klegesiu išsirito visa kupeta moksleivių. Mane nugrieb[illegible] už peties:

— Gera[illegible] kad sutikau. Anądien greitai pabėgai iš susirinkimo.

Aš buvau Kauno moksleivių ateitininkų pirmininkas. Kartais rinkdavomės katedros namuose, kur buvo nedidelė patalpa choro repeticijoms. Man tekdavo prašyti leidimo iš katedros klebono kun. P. Dogelio.

Mane sulaikęs, žodis po žodžio ir sako:

— Ar neateitum pas mane gyventi? Leimonas išvyko Šveicarijon. Kambarys tebėra tuščias.

Juozas Leimonas, būdamas Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirmininku (1921—23), gyveno pas kun. P. Dogelį prie katedros. Aš jo pastoge ir globa naudojausi ketverius metus (1923—27).

Gyvenant po vienu stogu, kun. P. Dogelis įvairiomis progomis užsimindavo savo gyvenimo ir veiklos [illegible]snius. Jis buvo bebaigiąs penktąjį dešimtmetį, kai [illegible] keliolikos metų skaičiau jo prisiminimus (1928[illegible]ug radau naujo, ko nebūtų man pasakojęs.

Kan. Povilas Dogelis šventina Ateitininkų [illegible]amų pamatus

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

Bajoriškoji kilmė

Dogelių giminės bajoriško lizdo būta pietryčių Lietuvoje tarp Lydos ir Gardino. Iš Lydos apskrities buvo kilęs kun. Motiejus Dogelis (1715—1760), pijorų kolegijos Vilniuje steigėjas, rektorius ir pirmasis Lietuvos istorijos šaltinių leidėjas. Visu šimtmečiu vėliau randame šios giminės atžalų, besimokančių Kaune. Iš jų išaugo medicinos ir gamtos mokslų dėstytojai Rusijos universitetuose. Lietuvoje jie nepaliko palikuonių. Nepriklausomoje Lietuvoje Dogelių būta Knebionių kaime tarp Girkalnio ir Milašaičių, Raseinių apskrities pietryčiuose.

Iš Gardino į Raseinių apylinkę atsikėlė kun. P. Dogelio senelis Matas. Jis valdė 120 ha žemės, į kurią tilpo ir Knebioniai — kun. P. Dogelio gimtinė. Iš to dvarelio po baudžiavos panaikinimo (1865) bepaliko 22 ha, pasidalyti lygioms Mato sūnų — Zigmanto ir Juozapo. Juozapas buvo kun. P. Dogelio tėvas. Motina Uršulė buvo zanavykė. Jos tėvai atsikėlė į Dogelių kaimynystę iš anapus Nemuno. Kun. P. Dogelis buvo tryliktas ir paskutinis vaikas šeimoje. Iš tokios gausos kūdikių užaugo tik keturi broliai: Matas, Jonas, Juozas ir Povilas. Matas buvo dvidešimčia metų vyresnis už Povilą, gimusį 1877 sausio 25. Jis daugiausia ir rūpinosi jaunėlį brolį išleisti į mokslus.

Mistiniame sode

Poetas kun. Mykolas Vaitkus mistiniu sodu pavadino Žemaičių kunigų seminariją Kaune. Kelias į kunigus Povilui Dogeliui, kaimo vaikui, nebuvo lengvas. Reta buvo mokyklų, o tėvams stigo lėšų. Reikėjo bristi į skolas, išgyvenant rūpestį, ar sūnus besimokydamas nevirs ‚ciciliku'? Tėvams tokia nedalia pasitaikydavo. Povilas Dogelis mokėsi Girkalnio pradžios mokykloje, Raseinių apskrities mokykloje, privačiai Kaune ir dvejus metus Liepojos gimnazijoje. Gavęs IV klasės pažymėjimą (1893), įstojo į Žemaičių kunigų seminariją.

Tas ‚mistinis sodas' tebeskendėjo lenkybės miglose. Lenkiškai buvo kalbama, lenkiškai ir lotyniškai melstasi. Bet dėstyta lietuvių kalba. Klierikas Dogelis nusirašė savo profesoriaus kun. Kazimiero Jauniaus kalbamokslį, tuo būdu pramokęs taisyklingai lietuviškai rašyti.

Seminarijoje veikė slapta šv. Kazimiero vardo draugija. Jai priklausė klierikai, ryžęsi būti gerais kunigais ir sąmoningais lietuviais. Draugijos nariais yra buvę kunigai: Aleksandras Dambrauskas-Adomas Jakštas, Jonas Maciulevičius-Maironis, Kazimieras Pakalniškis-Dėdė Atanazas, Juozas Tumas-Vaižgantas ir k. Dogelio žodžiais, ‚lietuvybės kėlimo darbe ši slapta klierikų organizacija turi būti mūsų istorijoje užrašyta stambiomis raidėmis... Mano asmeniniam gyvenimui (ji) turėjo didelės reikšmės'. Povilas Dogelis įšventintas kunigu 1895 m. liepos mėn. 25 d.

Reikšmingos patirtys

Trumpai pabuvęs vikaru Kvetkuose, kiek ilgiau užtruko kaimyniniame Panemunėlyje pas kleboną kun. Joną Katelę (1831—1908), pagarsėjusį šiaurinės Lietuvos švietėją. Kone visi jo parapiečiai mokėjo skaityti ir rašyti. Mat, nepaisant caro valdžios draudimo, veikė slaptos mokyklos ir jaunimo sambūriai, būdavo rengiami vakarai su vaidinimais ir dainomis, platinama užginta lietuvių spauda. Kun. P. Dogelis įgudo veikti su jaunimu, ir tai jam vėliau pravertė, globojant ateitininkus ir pavasarininkus.

Kitą reikšmingą patirtį įgijo Kretingos vienuolyne. Po 1863 metų sukilimo rusai pavertė tą bernardinų (pranciškonų) vienuolyną kalėjimu kunigams, nusikaltusiems caro valdžiai. Buvo draudžiama išeiti už vienuolyno sienų, laikyti viešai pamaldas, klausyti išpažinčių. Vienuolyno viršininkas buvo įgrasintas prižiūrėti kalinamus kunigus; kitaip vienuolynas galėjo būti visai uždarytas. Dar pavojingiau buvo platinti draudžiamą lietuviškąją spaudą.

Kun. P. Dogelis atsidūrė Kretingos vienuolyne, atsisakęs Panemunėlio pradžios mokykloje, valdinėje, mokyti tikybos rusiškai. Būdamas vienuolyne, įsitraukė į konspiracinį darbą. Vienuolyno bažnyčios klebonas kun. Antanas Bizauskas, vėliau tapęs pranciškonu, ir kun. P. Dogelis vadovavo slaptos spaudos gabenimui iš Prūsijos į Lietuvą. ‚Buvo man paskirtas vienas tuščias kambarys, kuris dažniausiai būdavo pilnas iš Prūsų pargabentų lietuviškų knygų ir laikraščių', — rašo savo prisiminimuose. Slaptos siuntos iš vienuolyno sklido po vakarinę Žemaitiją.

Katedros užuovėjoje

Kretingos vienuolyne prabuvo dvejus metus be savaitės. Laikinai buvo paskirtas vikaru į Nemakščius, o iš ten vysk. Mečislovas Paliulionis, išsirūpinęs Kauno gubernatoriaus leidimą, atsikvietė vikaru prie Kauno katedros (1904).

Tuo laiku jau buvo nuimtas spaudos draudimas ir duota daugiau laisvės kultūriniam darbui. Bet ir toliau buvo stabdomas tautinis bei demokratinis bruzdėjimas ir draudžiami jaunimo sambūriai. Jiems reikėjo slaptos užuovėjos.

— ‚Atvykęs Kaunan, gavau prie katedros butą antrame aukšte, — rašo kun. P. Dogelis. — Čia buvo nuolat daromi įvairių slaptų organizacijų (ateitininkų, pavasarininkų, lietuvių katalikų mokytojų sąjungos) slapti susirinkimai ir įvairūs atskirų veikėjų pasitarimai'. Kun. P. Dogelio bute rinkdavosi taip pat veiklesni kunigai svarstyti katalikiškojo ir lietuviškojo veikimo gairių.

Ateities krikštynos

Dažnas kun. P. Dogelio svečias buvo Kazimieras Bizauskas, mokęsis Kauno gimnazijoje. Prieš tai jis mokėsi Mintaujoje, Šveicarijoje ir Vilniuje. Kun. P. Dogelis su juo suartėjo Kretingoje, kai jis atvykdavo atostogų pas savo dėdę kun. A. Bizauską. ‚Mano butas prie Bazilikos (katedros) — rašo kun. P. Dogelis — buvo nuolatinė su Bizausku pasitarimo vieta... Bizausko sumanymas buvo leisti slaptą, ranka rašytą lietuviams katalikams moksleiviams laikraštį'. Laikraščiui duotas *Ateities* vardas. Mat, kun. P. Dogelis buvo skaitęs, kad prancūzų katalikų jaunimui buvo leidžiamas laikraštis *L'Avenir* (Ateitis), o Bizauskas turėjo progos susipažinti su tokiu pat šveicarų laikraščiu *Die Zukunft* (Ateitis).

Tuo pačiu laiku — 1910 m. rudenų — iškilo reikalas leisti spausdintą laikraštį. ‚Vienas siūlo vienokį, kitas anokį vardą, trečias vėl kitokį. Nė vienas negauna visų pritarimo. Tuokart aš imu balsą, — pastebi kun. P. Dogelis, — ir kalbu apie slaptai einantį, Bizausko leidžiamą laikraštį rankraštyje, vardu „Ateitis". Visiems be išimties tas vardas patiko. Taip ir atsirado *Ateities* laikraštis, o jo skaitytojai-ateitininkai. Tai buvo 1910 m. vasario mėn.'.

Eksponatas muziejui

Kun. P. Dogelio butas prie Kauno katedros buvo parankus slaptiems susirinkimams. Visi langai žvelgė į katedros šventorių ir vyskupo sodą. Tiktai vėliau jis persikėlė į butą prie gatvės. Ateitininkai rinkdavosi arba iš Vilniaus gatvės pro kiemo vartus arba iš šventoriaus.

Susirinkdavo nedidelės kuopelės iš 8-12 asmenų. Pusė kuopelės galėdavo susėsti ant vienos sofos. Kun. P. Dogelis užsimena, kad toji jo sofa ‚daug yra mačiusi ateitininkų organizavimosi pradžioje' ir kad po jo ‚mirties turėtų patekti į ateitininkų muziejų'. Iš tikrųjų būtų tikusi ir valstybiniam muziejui, nes ant jos prisėsdavo Lietuvos prezidentas (Aleksandras Stulginskis), ministeriai, seimo nariai ir kitos įžymybės.

Ateitininkai dar rinkdavosi pas kun. Aleksandrą Dambrauską ir Saliamoną Banaitį. Abu jie gyveno Šv. Kazimiero draugijos namuose prie miesto rotušės. Banaitis ten pat turėjo spaustuvę, kurioje buvo spausdinamas mėnesinis *Draugijos* žurnalas su *Ateities* priedu.

Veržte veržėsi veikti

Kun. P. Dogelis, globojęs besikuriančius ateitininkus, laikytinas šios organizacijos vienu iš kūrėjų. Jo bute įvyko pirmoji ateitininkų konferencija. Iš visos Lietuvos dalyvavo 45 atstovai. Viešuose Kauno ateitininkų renginiuose (vaidinimuose, pobūviuose) dalyvaudavo apie 100 narių.

Šalia ateitininkų kun. P. Dogelis uoliai veikė kitose organizacijose. Jo bute 1911 m. įvyko steigiamasis lietuvių katalikų mokytojų susirinkimas. Į sąjungą čia pat įsirašė 13 vyrų ir 16 mergaičių mokytojų. Sąjungos laikraštis *Mokytojas* pradėtas leisti *Draugijos* žurnalo priedu, kaip ir *Ateitis*. Mokytojų sąjungos iniciatyva 1912 m. įkurta kaimo katalikų jaunimo organizacija — *Pavasaris;* tuo pačiu vardu pradėtas leisti ir laikraštis. Kun. P. Dogelis imta vadinti pavasarininkų tėvu. Jis, be to, 1907-14 m. tvar-

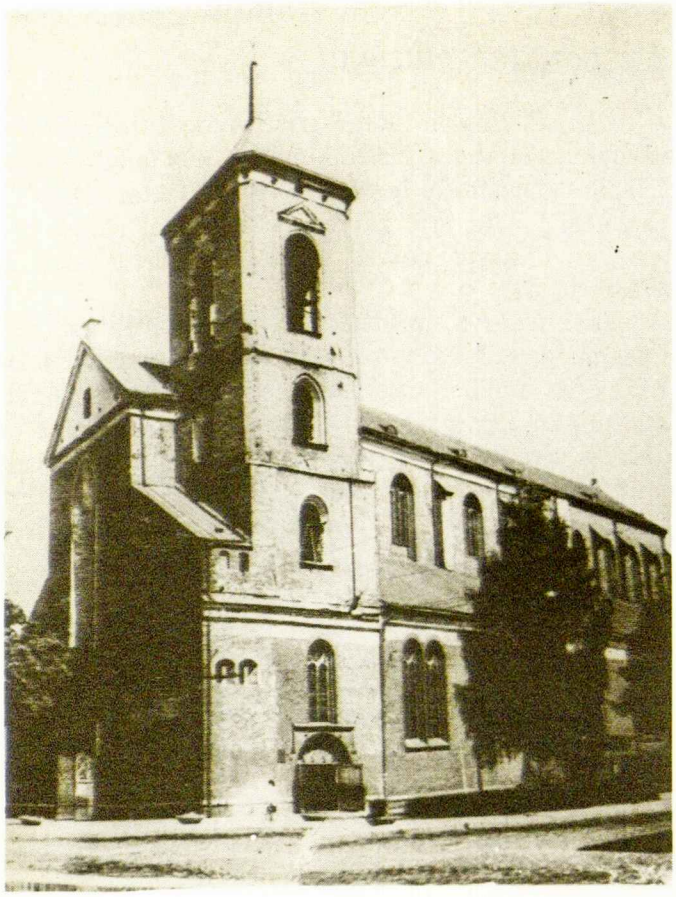

Kauno katedra

kė iždą Šv. Kazimiero draugijos knygoms leisti ir Šv. Zitos lietuvių tarnaičių draugijos.

Kaune dar veikė Šv. Juozapo darbininkų draugija ir lietuvės katalikės moterys. Maironio namuose prie rotušės jos turėjo valgyklą ir nedidelę salę, kur ir ateitininkai rinkdavosi. ‚Po ilgos rusų priespaudos, — rašo kun. P. Dogelis, — lietuviškoji katalikiškoji visuomenė, atgavusi šiokią tokią laisvę, veržte veržėsi veikti'. Deja, tą gyvąją srovę sulaikė karas.

Istoriškos plunksnos

Carinės Rusijos laikais Kaunas buvo paverstas tvirtove. Prasidėjus I pasaulinam karui (1914), iš Kauno iškraustyti veiklesni asmenys, kuriuos įtarė būsiant rusams neištikimus — galinčius kliudyti tvirtovės gynybai. Į tremiamųjų skaičių pateko kunigai Aleksandras Dambrauskas, Antanas Alekna, Konstantinas Olšauskis, Povilas Dogelis. Visi jie nusikėlė į Vilnių.

Vilniuje kun. P. Dogelis penkerius metus buvo nukentėjusiems nuo karo šelpti komiteto sekretorium. Vokiečių okupacijos metu komitetas išlaikė prieglaudas, mokinių bendrabučius, mokyklas, valgyklas. Iš komiteto ir kviestinių narių sudarytos komisijos sušaukti Vilniuje lietuvių konferenciją (1917). Kun. P. Dogelis buvo vienos komisijos pirmininkas ir konferencijos prezidiumo narys. Konferencijoje išrinkta Lietuvos Taryba.

Taryba 1918 vasario 16 ‚susirinko Lietuvių komiteto būstinėj, Didžioji g. 30. Tarybos nariai paprašė manęs Komiteto plunksnų pasirašyti Nepriklausomybės aktą. Tos plunksnos buvo ilgai mano laikomos didelėj pagarboj. Bolševikam užėjus ir mane areštavus, dingo ir istoriškos plunksnos' — apgaili kun. P. Dogelis.

Keletas Vilniaus lietuvių veikėjų, tarp jų ir kun. P. Dogelis, buvo suimti ir sukišti į Lukiškių kalėjimą po Vasario 16 metinio minėjimo (1919). Bolševikams iš Lietuvos besitraukiant, kaliniai išgabenti į Daugpilį, o iš ten — į Smolenską. Lietuvos vyriausybė 1919 liepos 23 už 15 kalinių, tarp jų 6 Vilniaus lietuvius, atidavė 38 bolševikų šalininkus.

Tarp 112-kos karalių

Prel. Aleksandras Dambrauskas karaliais pavadino Steigiamojo seimo narius. Mat, Lietuvos Taryba 1918 liepos 11 buvo nutarusi skelbti Lietuvą monarchija ir kviesti karalium Viurtembergo grafą Vilhelmą Urachą, duodant jam Mindaugo II vardą. Tuo būdu tikėtasi sumažinti Lietuvos prijungimo prie Vokietijos pavojų. Vokiečiam karą pralaimint, tas sumanymas atkrito. Užuot vieno karališko valdovo, išrinktas Steigiamasis seimas (1920) iš 112 narių arba ‚karalių'. Kun. P. Dogelis buvo to seimo narys — krikščionis demokratas.

Steigiamasis seimas, posėdžiavęs dvejus metus, ‚pastatė Lietuvą ant kojų'. Buvo apsvarstyta ir priimta apie 150 įstatymų, tarp jų žemės reformos ir demokratinės santvarkos, kuri buvo įrėminta konstitucijoje. Seimas konstituciją priėmė 1922 rugpiūčio 1. Sekančią dieną Kauno katedroje kun. P. Dogelis aukojo šv. Mišias. Pamokslą pasakė vysk. Juozapas Skvireckas. Pamaldose dalyvavo Steigiamojo seimo pirmininkas ir valstybės prezidento pareigas einąs Aleksandras Stulginskis, seimo nariai, ministeriai, užsienio valstybių atstovai ir pilnutėlė katedra žmonių.

Žmogus žmogumi

Tokiu paskutinio skyrelio pavadinimu baigiasi kun. P. Dogelio *Mano gyvenimo prisiminimai* (Kaunas, 1936). Pabaigoje jis rašo: Žmogus žmogumi būdamas esi dėkingas, kai tave aukščiau, garbingesnėn vieton pakelia'. Grįžęs iš bolševikų nelaisvės 1919 metais, buvo paskirtas Kauno katedros viceprepozitu — klebonu. 1926 metais buvo pakeltas į garbės kanauninkus, o 1931 — į kapitulos kanauninkus. Arkivysk. J. Skvirecko rašte buvo pabrėžtas ilgas tarnavimas prie katedros, kuri 1921 buvo pakelta į baziliką; pasiaukojimas katalikiškajai jaunuomenei, veikla katalikų draugijose, katalikiškos spaudos rėmimas.

Skaudžiai išgyvenęs bolševikų, vokiečių ir pakartotiną bolševikų okupaciją, mirė 1949 m. lapkričio 3. Kunigu išbuvo lygiai penkiasdešimt metų (1899—1949). Palaidotas prie Kauno katedros pamatų.

AŠ GYVENIMO PRASMĖS PILNAI IEŠKOJAU...

Paruošė sesuo Ona Mikailaitė

Dalia Grigaitytė

Iš Lietuvos neseniai gautos giesmės žodžiai jautriai išreiškia apsisprendimą už Kristų:

Aš gyvenimo prasmės pilnai ieškojau,
Kai Tave ant savo kelio sutikau.
Koks likimas man paskirtas, nežinojau,
Tik žinau, kad priklausyt turiu tik Tau.

Kodėl jaunas žmogus išsiskiria iš kitų ir pasirenka tokį gyvenimo būdą, kuriuo visiškai ir visam gyvenimui atsiduoda Dievui? Ar toks žmogus gali būti tikrai laimingas? Daugeliui būna įdomu.

Į pateiktus klausimus atsako keturios Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Štai kelios biografinės žinutės apie kiekvieną.

Sesuo Jonė (Ona Laurinaitytė) gimusi Lietuvoje 1929 m., įstojo į vienuolyną 1952 m., būdama 22 metų. 1980 m. atšventė 25 metų vienuolinio gyvenimo sukaktį (nuo pirmųjų įžadų). Didžiausią dalį savo vienuolinio gyvenimo praleido Kanadoje, Toronte ir Montrealyje, kur dirbo vaikų darželyje, šeštadieninėse mokyklose, katekizavo vaikus, dirbo jaunimo organizacijose ir stovyklose. Ji yra gabi, savamokslė menininkė, mėgsta kitus mokyti įvairių meno darbelių.

Sesuo Teresė Lukaitė gimusi Punske, Suvalkų trikampyje, 1955 m. Ten užaugo ir baigė gimnaziją. Atvyko į JAV 1974 m. ir įstojo į vienuolyną, būdama 19 metų amžiaus. Darė pirmuosius įžadus 1976 m. Yra dirbusi prie ligonių slaugymo ir jaunimo stovyklose Neringoje. Dabar tęsia studijas.

Sesuo Stasė Normantaitė gimusi 1953 m. Maine valstijoje ir ten baigusi gimnaziją bei katalikišką kolegiją, įsigydama bakalaureatą iš biologijos. Į vienuolyną įstojo 1975 m., darė pirmuosius įžadus 1977 m. Šiemet baigs gailestingų seserų mokyklą RN laipsniu.

Liolita Burokaitė, gimusi Anglijoje 1952 m., į

Ses. Teresė Lukaitė.

Ses. Stasės Rožės Normantaitės pirmieji įžadai.

Postulantė Liolita Burokaitė.

Ses. Jonė.

vienuolyną įstojo 1980 m. ir netrukus bus priimta į novicijatą. Būdama 13 metų, Liolita atvyko į Putnamo mergaičių bendrabutį, kur lankė ir baigė gimnaziją. Grįžusi į Torontą, baigė gailestingų seserų mokyklą ir dirbo šv. Juozapo ligoninėje.

1. Prieš stodama į vienuolyną, kokias kitas galimybes svarstėt? Ką tuo metu veikėt? Ko ieškojote gyvenime ir kas jums tada atrodė patrauklu?

Ses. Jonė: Turėjau keletą galimybių ištekėti, bet kiekvienu atveju svarstydavau, ar tuo būdu rasiu savo laimę. Ilgėjausi kažko aukštesnio, kažko dieviško, ko vedybiniame gyvenime nemačiau galimybės patenkinti... Kai mintis užkliūdavo už vienuolinio gyvenimo būdo, širdyje pajusdavau malonią šilumą. Norėjau tarnauti kitiems. Man ypač širdį paliesdavo vieniši žmonės, seneliai, našlaičiai, ligoniai. Tuo metu dirbau plieno fabrike, kad užsidirbčiau sau pragyvenimą ir galėčiau padėti savo šeimai.

Ses. Teresė: Galvojau gal ištekėti ir sukurti šeimą. Belankydama mokyklą, vėliau gimnaziją, taip pat ieškojau gilesnio Dievo pažinimo ir bendravimo su Juo. Mane žavėjo mūsų kunigų nuoširdus rūpestis įdiegti Dievo meilę žmonių širdyse ir ypač jų pasišventimas jaunimui.

Ses. Stasė: Baigusi kolegiją, maniau tęsti studijas, ypač biologinių tyrinėjimų srityje. Norėjau dėstyti biologiją. Lankydama kolegiją, taip pat stengiaus sužinoti Dievo valią man. Jaučiau, kad gyvenimo prasmė yra mokyti žmones būti laimingais.

Liolita: Tik vieną kitą galimybę svarsčiau: ištekėti ir turėti šeimą. Ieškojau meilės ir saugumo. Ieškojau žmogaus, su kuriuo galėčiau dalintis savo gyvenimu ir auginti šeimą.

2. Kokiose aplinkybėse padarėt savo sprendimą įstoti į vienuolyną? Kas jus įtaigojo? Ką tikėjotės rasti?

Ses. Jonė: Greičiausiai į vienuolyną būčiau įstojusi anksčiau, bet jaučiau atsakomybę už savo šeimos atsiėmimą ir įsikūrimą Amerikoje. Teko laukti bent porą metų. Pirmą kartą vienuolyno slenkstį peržengiau 1952 m. rugpiūčio mėn. Jutau, kad jau yra pribrendęs laikas. Buvau 22 m. amžiaus, ir mano medžiaginė pagalba šeimai jau nebuvo reikalinga. Pažinties ar ryšių su vienuolija neturėjau, išskyrus porą laiškų. Dariau sprendimą savarankiškai, nebuvau kieno nors įtaigojama. Vienuolyne nesitikėjau rasti lengvo gyvenimo, bet buvau tikra, kad patenkinsiu savo sielos troškimą — gyventi Dievo artumoje.

Ses. Teresė: Apie vienuolyną galvojau, būdama 9 metų amžiaus. Po dviejų metų į mūsų parapiją atvyko misijonieriai. Vienas jų pamokslas man padarė didelį įspūdį: „Dievas labai myli jaunimą. Jėzus iš meilės už visus mirė, būdamas jaunas. Todėl jis laukia iš mūsų meilės ir ypač pasiaukojimo Jam". Džiaugiaus, kad ir kitos mergaitės pasisakė norinčios stoti į vienuolyną. Tuo metu aš jaučiaus tikra, kad tai mano gyvenimo kelias. Vienuolyne tikėjausi tapti Kristaus sužadėtine, kad galėčiau viską daryti didesnei Dievo garbei ir žmonių gerovei.

Ses. Stasė: Sprendimą padariau, lankydama vienuolyną Kalėdų švenčių metu. Mane teigiamai nuteikė seselių pavyzdys ir jų atsidavimas Dievui. Tikėjausi vienuolyne rasti tokį darbą ir progą pasišvęsti kitiems, kad mano gyvenimas neštų laimę žmonėms.

Liolita: Galutinai apsisprendžiau atostogaudama vienuolyne, kuomet turėjau daug laiko susipažinti su seselėmis ir su jų gyvenimu. Nebuvo lengva apsispręsti, bet vienas kunigas man labai padėjo. Vienuolyne tikėjaus rasti meilę, šeimynišką dvasią, ramybę — Dievuje.

3. Kaip kiti reagavo, kai padarėte savo sprendimą — šeima, draugai?

Ses. Jonė: Vieni kritikavo ar apgailestavo. Kai kas manė, kad man protas pasimaišė. Buvo ir tokių, kurie džiaugėsi. Vieni šeimos nariai buvo per mažai suprasti, kiti tik tylėjo. Mano tėvelis buvo labai prieš.

Ses. Teresė: Šeimos nariai mane gąsdino, bandydami nupasakoti, koks sunkus bus gyvenimas vienuolyne ir kad turėsiu melstis ir melstis visą laiką. Draugai manė, kad iš proto išsikrausčiau. Jiems buvo nesuprantama, kaip galiu palikti tėviškę ir artimuosius; kaip galiu atsižadėti vedybinio gyvenimo ir visokių malonumų. Tai ne šių laikų jaunimo galvosena! Kiti sakė, kad būti vienuole yra didžiausia

Ses. Stasė Normantaitė, ses. Teresė Lukaitė ir pustulantė Liolita Burokaitė Neringos stovykloje.

„Vienuolyne tikėjaus rasti meilę, šeimynišką dvasią, ramybę — Dievuje".

Artimo tarnyboje: postulantė Liolita Burokaitė tikrina sveikatą.

Ses. Stasės Normantaitė įžadų dieną žmonių tarpe Jaunimo centre Chicagoje.

„Vienuolyne nesitikėjau rasti lengvo gyvenimo, bet buvau tikra, kad patenkinsiu savo sielos troškimą — gyventi Dievo artumoje".

Auklėjimo darbe: ses. Jonė su jaunimu.

gėda pačiam žmogui ir jo šeimai. Manau, kad taip buvo, nes jie nesuprato, kas yra vienuolinis gyvenimas ir nebuvo matę vienuolių.

Ses. Stasė: Mano šeima gerai priimė mano sprendimą. Draugai galvojo, kad gerai, jeigu tikrai iš savęs noriu. Jie bijojo, kad nepadaryčiau sprendimo kieno nors įtakoje.

Liolita: Tėvai gražiai priėmė mano sprendimą — kaip tikrai rūpestingi tėvai. Jaunesnei sesutei buvo sunkiau. Ji ir visi mano draugai nesuprato, kodėl taip darau. Buvo stipri neigiama reakcija iš jų pusės.

4. Pagyvenus vienuolyne, kaip dabar jaučiatės apie savo sprendimą? Ar rado, ko tikėjotės?

Ses. Jonė: Klaidos nepadariau. Radau, ko tikėjausi. Viskas išsipildė ir tebesipildo su kaupu... Viešpats nuostabus! Kai pasižiūriu atgal į nueitą kelią, tegaliu pasakyti: „Ne aš ėjau — Viešpats mane nešė!" Jaučiu didelę sielos ramybę ir dėkingumą Dievui. Gi dabar svarbiausia mano gyvenime: iki galo pilnai atlikti tai, kam čia atėjau.

Ses. Teresė: Nuo įstojimo praėjo jau šešeri metai. Dievas manęs neapvylė, nei aš pati neapsivyliau, pasirinkdama šį , o ne kitokį gyvenimo būdą. Man atrodo svarbiausia gyvenime viską daryti Dievo garbei ir visų žmonių išganymui.

Ses. Stasė: Jaučiu, kad Dievas mane čia paskyrė. Kai kurie dalykai man pradžioj buvo sunkūs suprasti. Dabar man svarbiausia būti atvira Dievui, kad Jis galėtų įvykdyti savo planą manyje.

Liolita: Dar neužtektinai ilgai buvau seselių tarpe, kad galėčiau pilnai atsakyti. Dar pilnai nesijaučiu šios naujos šeimos dalimi. Dabar man svarbu atsiduoti Dievo valiai. esu patenkinta savo sprendimu. Neapsigavau. Ne dėl kokio žmogaus į vienuolyną atėjau.

5. Kaip apibūdintumėt pašaukimą? Kaip žmogus jį išgyvena? Ar manot, kad Dievas tikrai žmogui kalba, ragindamas rinktis kokį specifinį gyvenimo būdą?

Ses. Jonė: Nėra lengva apibūdinti **pašaukimą.** Manau, kad žmogus jį išgyvena, kaip kvietimą intymiai bendrauti su Dievu. Atliepdamas į Dievo kvietimą, jis išgyvena giliausių savo sielos troškimų išsipildymą. Dievo „kalbėjimo" būdų yra daug, bet jis tikrai kalba.

Ses. Teresė: Dievo kantrus laukimas padaro žmogų bejėgį apie ką nors kitą galvoti, ko nors kito ieškoti. Jautiesi, kad esi apsupta Dievo meilės. Jis kviečia Jam visiškai atsiduoti. Nebegali neatsiliepti: „Taip, Viešpatie!" Dievas tikrai žmogui kalba per įvairius žmones ir įvairias aplinkybes.

Ses. Stasė: Pašaukimas yra paslaptis ir didelis Dievo gailestingumo ženklas mums. Tai yra Dievo dovana. Asmuo jį išgyvena palaipsniui. Tik po kiek laiko gali įsitikinti, kad čia tikrai Dievo kvietimas, ne mano pačios sprendimas.

Liolita: Pašaukimas yra stiprus patraukimas į kokį nors gyvenimo būdą. Žmogus apsisprendžia protiniai, dvasiniai, emociniai. Tiesiogiai negirdi Dievo balso, tik per kitus. Dievas nori to, kas žmogui geriausia. Jis neapvils, bet padės to pasiekti.

6. Kodėl šiais laikais jaunimas bijo rinktis kunigystę ar vienuolinį gyvenimą? Ar Jūs bijojot?

Ses. Jonė: Galbūt jaunimas jaučia savo trapumą, nepajėgumą. Daugumas nepažįsta dvasinių vertybių ir nemato prasmės dėl jų aukotis ar jų siekti. Man pačiai nebuvo sunku ar baugu apsispręsti, nes tik vienuolinio gyvenimo atmosferoje temačiau pilną savo giliausių troškimų išsipildymą.

Ses. Teresė: Jaunimas bijo rinktis dvasinį luomą, nes

— nedaug kas šiuo keliu eina;

— neturi žinių, ypač teigiamų;

— netiki, kad kunigas ar seselė yra taip pat laimingi, kaip žmonės, pasirinkę vedybinį gyvenimą;

— tėvai ir mokytojai per mažai rūpinasi jaunimo dvasiniu gyvenimu;

— jaunimas nesusilaukia padrąsinimo rinktis tokį gyvenimo būdą.

Man nebuvo sunku apsispręsti, kadangi buvau tikra, kad Dievas mane kviečia jau nuo 9 metų. Per 10 metų iki įstojimo savo sprendimo nepakeičiau, o tik rimtai persvarsčiau. Turėjau baimės, kad gal neištęsėsiu vienuoliniame gyvenime.

Ses. Stasė: Nemanau, kad jaunimas taip jau bijo, bet gal yra atsargus. Nenori rinktis atgyvenusio luomo ar gyvenimo būdo, kuris beprasmiškai jį supančiotų taip, kad negalėtų veiksmingai gyventi pilnutinį gyvenimą. Jaunimas gal mato tik ribotumą Dievui pašvęsto gyvenimo, bet nepajėgia įžvelgti jo prasmės, grožio bei žavesio. Jis nesibaido aukos, tik nemato, kam čia aukotis ir kaip praktiškai pritaikyti antgamtinius idealus. Aš pati tai nebijojau, nes palikau šį sprendimą Dievo valiai. Jei Jis nebūtų norėjęs, nebūčiau čia patekusi. Man užtruko, tačiau, kol įsitikinau, jog čia nėra mano pačios sprendimas, o Dievo. Su laiku susitaikiau su ta mintimi.

Liolita: Jaunimas bijo rinktis šios rūšies gyvenimą, nes yra neapčiuopiamas. Atsiduodi Dievui, kurio nematai. Jaunas žmogus nori kito žmogaus artumo. Nor, kad kas nors jį suprastų, užjaustų, mylėtų. Dievo nematai, remiesi tikėjimu, nors išgyveni, kad Jis tave myli... Man pačiai kilo abejonė, ar, darydama šį sprendimą, nebėgu iš pasaulio. Gal tik viską išsigalvojau... Taip pat buvo sunku atsiskirti su artimaisiais. Bet aš viduje turėjau tikrumą, kad čia turiu būti.

7. Ar esat tikra, kad galėsit ištęsėti visą gyvenimą? Ar žmogus iš viso gali pasižadėti visam gyvenimui, nežinodamas ateities? Kokios Jūsų patirtys Jums užtikrina, kad padarėt teisingą sprendimą?

Liolita: Nežinant ateities, yra sunku visam gyvenimui pasižadėti, tačiau, davęs priesaiką, žmogus turi gyventi ir nenustoti vilties. Ta pati moralinė pareiga galioja vedusiems, vienuoliams, kunigams. Aš tikiu, kad su Dievo pagalba galėsiu ištęsėti. Žinau, kad padariau teisingą sprendimą, nes mano širdis rami. Į šią vienuoliją įstojau, nes ji yra lietuviška ir todėl, kad, pažinus seseles, mane patraukė jų siekimai ir idealai.

Ses. Stasė: Taip. Jei Dievas manęs ligi šiol neišleido iš savo akių, ir toliau mylės ir ves mane. Dievas yra ištikimas. Jis žmogui padeda ištęsėti. Kadangi man buvo leista daryti įžadus, tai priimu kaip ženklą. Esu patenkinta, kad galiu dirbti ir fizinius darbus, nesu kambary per visą dieną. Be to, ši vienuolija man patraukli, nes lietuviška.

Ses. Teresė: Žmogus, nežinodamas ateities, gali pasižadėti visam gyvenimui, jeigu remsis ne savo jėgomis, bet Dievu. Išgyvenu Dievo meilės gausybę ir vis didėjantį norą Jam tarnauti ir kitus žmones prie Jo vesti. Turėjau galimybės pasirinkti kitas vienuolijas, bet pasirinkau šią, taip toli esančią, tik todėl, kad ji yra lietuviška.

Ses. Jonė: Sielos ramybė ir džiaugsmas užtikrina, kad esu ten, kur turiu būti. Be baimės galiu žiūrėti į artėjančią amžinybę. Manau, kada žmogus yra tvirtai atsirėmęs Dievu, tai jam ne taip svarbu, kur jis gyvena ar ką dirba. Viskas susiveda į Dievą, ir Jame jis randa visako derinį bei prasmę. Ir mano vienuoliniame gyvenime prabėgę metai, kaip ir visas gyvenimas prieš tai, pynėsi iš džiaugsmo ir skausmo, tamsių ir giedrių momentų. Ir viskas, tarsi įvairiaspalvės gijos, slinko per dieviškojo Audėjo rankas, pavirsdamos tik Jam vienam tesuprantamu audiniu. Sunku savo vidaus pasaulį sudėti į trapius žodžius, bet dar sunkiau sutalpinti Dievo gerumą mažoje širdyje.

Jei norėtumėt gauti daugiau žinių apie Nekaltai Pradėtosios Marijos Seseris, prašome kreiptis šiuo adresu: Sesuo M. Margarita, Immaculate Conception Convent, Putnam, CT. 06260. USA.

Algirdas Grigaitis

Andrius Valavičius

Kuo gi aš būsiu?

Kas yra pašaukimas?

Kodėl tu nori būti kunigas? Dažnai girdžiu šį klausimą, ir su laiku darosi vis sunkiau duoti atsakymą. Pirmieji motyvai keičiasi. Kodėl iš tikrųjų to noriu? Anksčiau turėdavau gatavus atsakymus. Pradėdavau, aiškindamas žmonėms, kad noriu kitiems *padėti* ir savo artimui tarnauti. Krikščioniškasis tikėjimas ir skiriasi nuo kitų ta prasme, kad žmogus Dievą patiria tik per savo artimą. Tik savo artimą mylėdamas, žmogus bus pajėgus mylėti ir Dievą. Ta gi meilė reiškiasi tarnavimu, darant kitiems gera; tarnavimu, kuris galų gale man aiškiai parodo mano bejėgiškumą ir mano nuo Dievo priklausomumą.

Bet ar dėl to reikia būti kunigu? Ar pasauliečiai taip pat netarnauja savo artimui, šelpdami vargšus, lankydami ligonius, senelius, vienišus? Teikdami pagalbos vieni kitiems? Ar nesiaukoja ir netarnauja vyras žmonai, žmona vyrui, tėvai savo vaikams, vaikai tėvams? Ir jeigu dvasiškiai tikrai būtų patys sau atviri, ar jie prisipažintų tarnaują kitiems, kiek galėdami? O vis dėlto jie yra pašaukti?

Pašaukimas į kunigus, be abejo, yra pašaukimas tarnauti kitiems — bet tai dar ne viskas. Yra dar kas nors daugiau...

Buvo laikas, kai sakydavau, kad noriu būti kunigas, nes myliu *Dievą*. Tai atsakymas, kuris kyla tada, kai žmogus pergyvena, kaip labai Dievas jį myli; kai suvokia, kad Dievas yra Dievas, kuris žmonijai atsiduoda, kuris nusižemina, tapdamas į mus panašus; kuris mus apšviečia, mus išaukština, mus padaro savo vaikais. Dievas kaip tėvas mus saugoja ir globoja: *Ir tyrumoje Viešpats, tavo Dievas, tave nešė, kaip žmogus paprastai neša savo mažutėlį kūdikį...* (Dt 1, 31).

Bet ar tiktai kunigai Dievą myli? Ar ne tiesa, kad visi žmones gali ir privalo Dievą mylėti? Ar ne tiesa, kad ne vien tik kunigai ir vienuoliai, bet ir pasauliečiai yra skelbiami šventaisiais? Pažvelkime į šv. Kazi-

mierą! Pašaukimas, be abejo, išauga iš Dievo meilės ir yra labai su ja sujungtas. Bet nėra tik Dievo mylėjimas. Yra dar kas nors daugiau...

Pašaukimas yra dvigubas reiškinys. Visų pirma jis yra, kaip pats žodis rodo, Dievo *šaukimas. Pjūtis didelė, o darbininkų maža* (Mt, 9, 37). Dievui reikia darbininkų savai pjūčiai. Evangelijose skaitome, kad Jėzus ėjo per visus miestus ir kaimus, mokydamas, gydydamas ir skelbdamas Dievo karalystę. *Matydamas minias, jis gailėjosi žmonių, nes jie buvo suvargę ir apleisti, lyg avys be piemens...* (Mt 9, 36), ir tarė žmonėms: *Melskite pjūties šeimininką, kad atsiųstų darbininkų į savo pjūtį* (Mt 9, 38). Viešpats *šaukia,* o žmogus yra laisvas *atsiliepti* ypatingu būdu į šitą šaukimą, kuris yra antroji šio reiškinio dalis. O šių darbininkų uždavinys? Teikti sakramentus ir skelbti Dievo žodį, šią Jėzaus Kristaus gerąją naujieną: *Eikite ir padarykite mano mokiniais visų tautų žmones, krikštydami juos vardan Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios, mokydami laikytis visko, ką tik esu jums įsakęs* (Mt 28, 19).

„Tikėjimo šuolis"

Pašaukimas gali reikštis labai staigiai ir atsirasti visiškai netikėtai. Tarp vėjo ūžimo, vandens pleškenimo, pančių žvangėjimo, ištroškusių žvejų šauksmo prabyla balsas — *eikite paskui mane!* (Mt 4, 19) *Iš kur tai?,* klausia paliestasis. Iš karto šis šauksmas gali atrodyti labai žavingas. Žmogus giliausiose savo sielos gelmėse jaučia ką nors ypatingą, jo intuicija jam kažką kalba, bet jis dar nelabai supranta, kas tai yra. O vis dėlto atsiveria tam balsui. Nedrąsiai daro pirmą žingsnį — ir tada prasideda sunkumai. Užeina netikrumas, neaiškumas, abejonės, bet vis tiek žmogus krypsta ano balso linkui. Jis nori žinoti, ar tai tikras dalykas, ar ne. Pagal Soren Kierkegaardą, pažinti tiesą yra ne kas kita, kaip ją įsisavinti pačia savo egzistencija. Jei negyventum pagal šį nujautimą, niekad nežinotum, ar tai tiesa, ar ne.

Dažnai pašaukimas atslenka ne kaip didelis džiaugsmas, ne kaip regėjimas amžinos laimės, bet kaip pagrindinė gyvenimo krizė. Tai susitikimas su didele, dar nepatirta gyvenimo mįsle. Iki šiol tikrais laikyti gyvenimo tikslai, norai, vertybės ir pažiūros apvirsta aukštyn kojomis, ir kyla jausmas, tarsi pasaulis kristų bedugnėn. Sekti šiuo pašaukimu yra savyje heroiškas žygis, nes tai žygiavimas į nežinią, į nepažistamybę, į tamsumą. Žmogus nežino, kas atsitiks. Jo ateitis atrodo vieni neaiškumai. Ir dar viena mintis jį sukrečia: šį kelią jis turės eiti vienišas.

Turbūt tokį pergyvenimą turėjo ir apaštalai. Andriejus ir Simonas Petras, visą gyvenimą pripratę prie savo tinklų, turėjo juos palikti; palikti tai, kas buvo jiems ne tik patirtis, bet ir gyvenimo pelnas. *Ar apsimoka? Ar galėsime pasitikėti šiuo Jėzumi Kristumi? Juk nieko žemiško jis nėra mums pažadėjęs, vien tik kryžių. Tuo metu atsidarė jiems irgi naujas, neaiškus ir neįprastas kelias.*

Pašaukimas kaip *tikėjimo šuolis* (S. Kierkegaard) reikalauja radikalaus apsisprendimo, kuris nėra

„Dažnai pašaukimas atslenka ne kaip didelis džiaugsmas, ne kaip regėjimas amžinos laimės, bet kaip pagrindinė gyvenimo krizė".

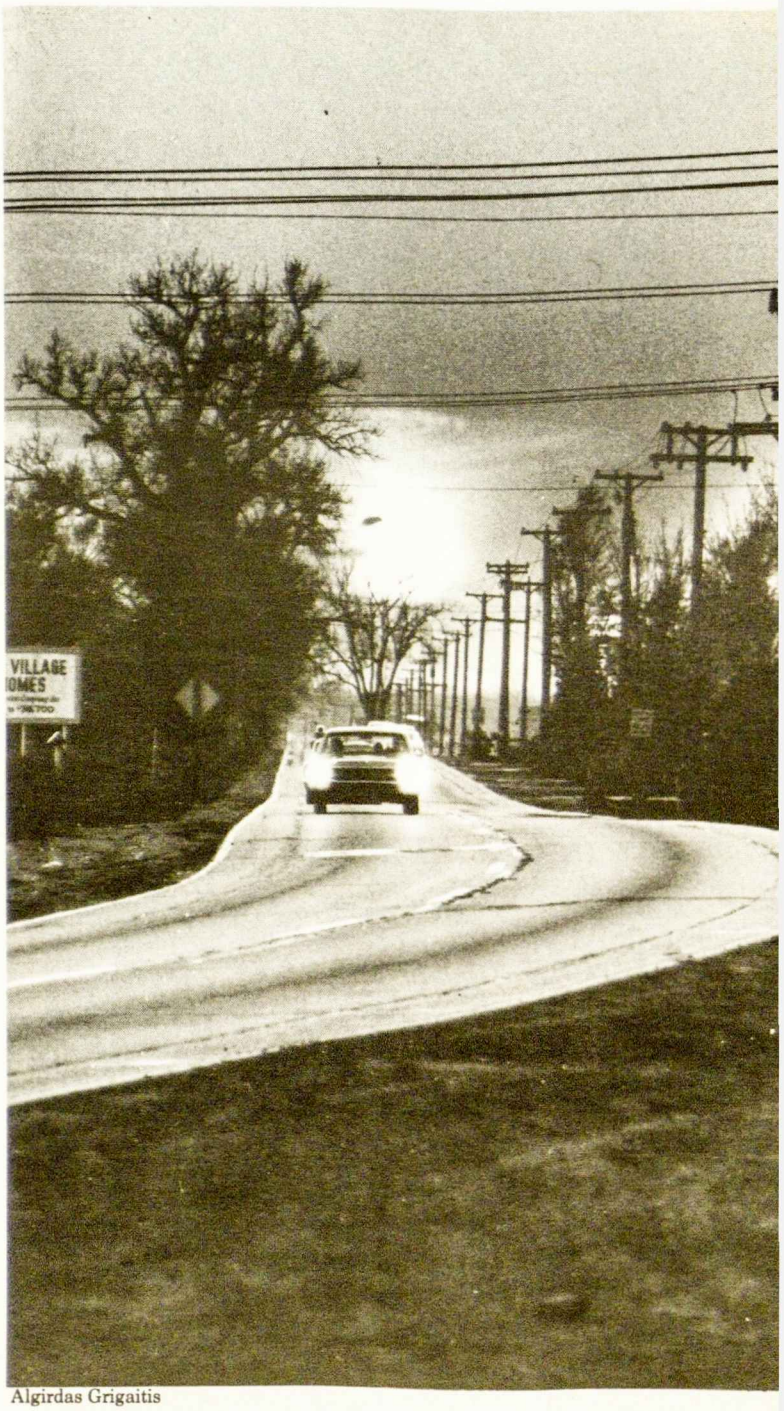

Algirdas Grigaitis

„Pašaukimas yra ir noras,... kuris pats čia blunka, čia nyksta, čia vėl grįžta; noras, kuris pamažu, ramiai auga".

„Pašaukimas kaip „tikėjimo šuolis" reikalauja radikalaus apsisprendimo, kuris nėra paremtas argumentais, bet yra grynas tikėjimo aktas".

Algirdas Grigaitis

paremtas argumentais, bet yra grynas tikėjimo aktas, iš to paties tikėjimo ir kilęs. Todėl, jaučiant pašaukimą, nevisados reikia labai daug šį klausimą svarstyti, nes įrodymų nerasime. Dievas pakvietimo paštu neatsiųs. Ateina laikas, kai vienintelis būdas išsilaisvinti nuo šių svyravimų yra padaryti aną *tikėjimo šuolį*. Tik tokiu būdu atsivers mūsų apsisprendimo tiesa.

Ko aš noriu?

Dar yra vienas svarbus ženklas, kuris paprastai nurodo į pašaukimą. Tai — noras! Pašaukimas yra ir noras! Nebūtinai noras, prieš kurį visi kiti norai išbluktų ir pranyktų, bet noras, kuris pats čia blunka, čia nyksta, čia vėl grįžta; noras, kuris pamažu, ramiai auga: *Su Dievo karalyste yra kaip su žmogumi, kuris beria dirvon sėklą. Ar jis miega ar keliasi, ar naktį ar dieną, sėkla dygsta ir auga, jam visiškai nežinant kaip* (MK 4, 26-27). Tai nereiškia, kad, esant šiam norui, žmogus nieko kito daugiau nebūtų traukiamas, kad nieko kito nenorėtų daryti, kad nieko neturėtų prieš akis, tik ‚serafinus" ir ‚cherubinus' su visu dangišku choru; kad viskas jam būtų aišku, kad sprendimų bei svarstymų gyvenime nebeliktų. Visi šie dalykai lieka; jie nėra taip lengvai išbraukiami. Bet jie vis iš naujo yra pergalimi to vieno didesnio noro, kuris, nežiūrint nuolat pergyvenamų slogučių ir kovų, vėl ir vėl, ir vėl išnyra.

Norėčiau šitą norą taip pavaizduoti: Laikas nuo laiko svajoju, kuo norėčiau gyvenime būti: galėčiau tapti gydytoju, dentistu, inžinierium, architektu, advokatu, profesorium, gal net išradėju. O gal pasidaryčiau žymus rašytojas ar žurnalistas ir keliaučiau po pasaulį. Taip pat ir svajoju, kad galėčiau būti turtingas — net milijonierius. Gal generolas ar diplomatas, ar gal net ir vieną dieną Kanados ministeris pirmininkas. Bet kai viską pergalvoju ir sąžiningai statausi klausimą, „kuo *tikrai* norėčiau būti", visuomet prieinu to paties atsakymo — *kunigu!* Ir tai, mano nuomone, yra *pašaukimas*.

Autorius, Andrius Valevičius, 24 metų amžiaus yra gimęs ir augęs prie Hamiltono, Kanadoje. Jis priklauso Jėzuitų ordinui ir šiuo metu gyvena Muenchene, Vokietijoje, kur Jėzuitų kolegijoje studijuoja filosofiją.

Adolfas Markelis

KEISTAS UŽDARBIS

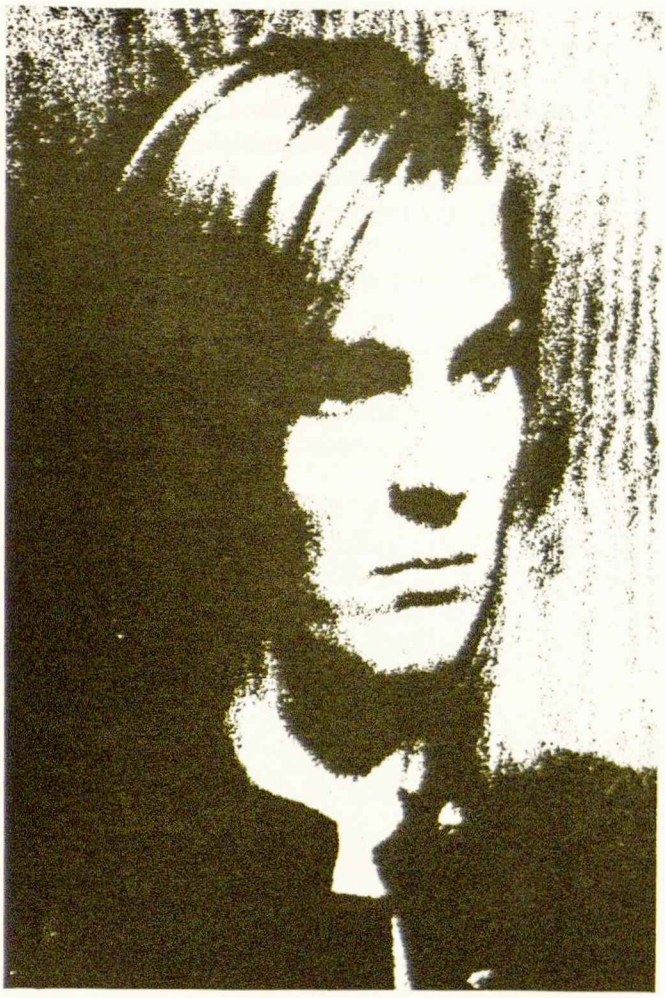

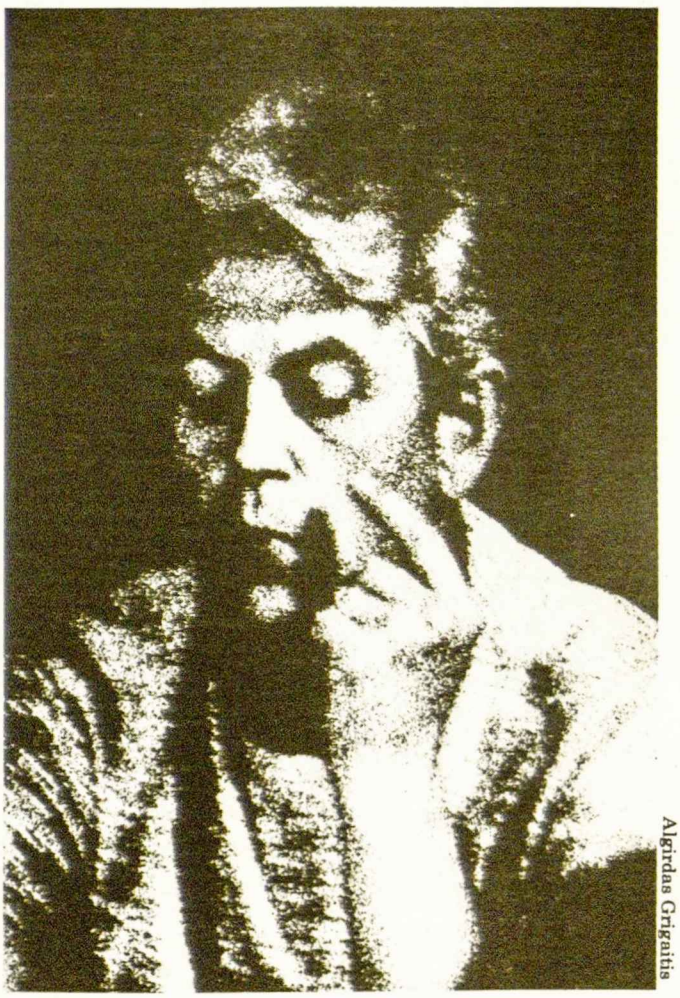

Algirdas Grigaitis

Kad taip galima būtų šį tą uždirbti, pats nesitikėjau; tuo labiau netikėjo mano draugai, nors jie žinojo, kad daug negalimų dalykų yra įvykę mano gyvenime. Nežiūrint jiems rodomo nuoširdumo, jų veiduose kartais išvysdavau abejojimo atošvaistes, kurias gali pastebėti tada, kai labai stengiesi ką nors įtikinti. Tada pajunti, kad tuo pačiu metu jie tiki ir netiki.

Šį kartą nebandysiu jų įtikinti. Jie mane gerai pažįsta, žino mano gabumus kalboms, žino ir tai, kad ilgesnį laiką neišsilaikau viename darbe ir kad šiuo metu, atleistas iš tarnybos, susiradau laikinį šlavėjo darbą vienoje ligoninėje. Menkas darbas, dar menkesnis atlyginimas, bet vis geriau šį tą dirbti, negu pusbadžiai gyventi ir per langą stebėti gatve praeinančius žmones. Be to, darbas sumažina nuobodžią gyvenimo gavėnią, palikdamas vieną kitą dolerį stikliukui.

Kai jau gerokai apsipratau su nauju darbu, užėjo vasara. Prisimenu vieną popietę, kai saulė, rodės, ne spindulius, bet kaitrius pelenus barstė ant žemės, ją padarydama pilka ir dulkančia. Tokiu laiku geriausia kur nors palėpėj lyg vorui tūnoti ir laukti saulės nusileidimo. Todėl savo koridoriuje buvau net linksmas, kad nereikia degti lauke saulėje, ir net pradėjau švilpauti. Žinojau, jog ligoninėje švilpauti ne vieta, bet, viską užmiršęs, nepajutau, kaip mano virvelinė šluota, vadinama mape, atsitrenkė į praviras kambario duris, išgąsdindama jauną moterį. Vos neiškrito šluota, išvydus gal trisdešimties metų pasakišką būtybę. Ne moteris, bet pati pasaka gulėjo lovoje, pailgą veidą įsupus į tamsių garbanų sruogas, tokias vešlias, kaip tamsaus vasarojaus vilnis. Veidas dažytas, bet šviežias ir pavasariškai gaivus. Akys, lyg dvi laukinės mėlynos gėlės, sutemai slenkant per tyrlaukį. Ir lūpos, lyg ant jų būtų nutūpusi septyniolikos metų jaunystė.

Negalėjau žado atgauti ir akių atitraukti, nors į veidą plūdo raudonumas.

Ji lengvai nusišypsojo, lyg jos lūpų krašteliais būtų užklydęs saulės spindulys, toks gaivus ir ilgesingas, pirmasis ryto spindulys po drėgnos nakties. Kambarys buvo pripildytas kvapios saulės šilumos,

kurios srovelės mane užliejo. Kaitrus popietis, gulinti gražuolė ir kvepianti kambario šiluma mane apsvaigino, lyg aš būčiau išgėręs kvapaus gėrimo, kurio saldūs nuodai pamažu smelktųsi į kraują. Ji šypsojos greičiausiai iš mano sumišimo, aiškiai išdavusio veido paraudime, tačiau jos šypsenoj nejutau nė truputėlio pajuokos. Kai rengiausi atsiprašyti už šluota sukeltą triukšmą ir jos išgąsdinimą ir po to tęsti savo darbą, ši, mano akimis tikroji pasaka, pamojo man pirštu.

Savo akimis netikėjau. Kuriam tikslui? Šlavėją? Žinoma, perspės už triukšmo kėlimą arba paprašys ką nors atnešti.

— Ką švilpauji? — tyliai užklausė mane.

Ką galėjau atsakyti? Tiktai tylėti. Toks neįprastas kreipimasis į pirmą sutiktą šlavėją, o ir mokestis — daugiau negu linksmas.

— Juokiasi ji, velnio kipšas, pramogaujasi. Ką? Nuobodu juk taip išgulėti, tai susigalvojo man trukdyti darbą ir skaniai pasijuokti, — sumečiau, stovėdamas tarpdury. — Kaip durnelis švilpausiu, o kai reikės mokėti, ji mane iššvilps pro duris: ko gera, dar apskųs įsibrovimu į moterų kambarį ir dar kažkokiais tikslais. Moterys tai sugeba padaryti. Mažiausia, visiems išpasakos, dar nuo savęs šį tą pridėdama.

Jos balsas, kaip tolimi muzikos garsai, buvo tylus ir dainuojantis, kuriame neskambėjo klasta.

— Pašvilpt... Toks mano ir švilpavimas. Vėjas

— Ką švilpauji? — tyliai užklausė mane.

Ką galėjau atsakyti? Tiktai tylėti.

— Tai tokius niekus.

— Bet ką? .

— Tikra amerikietė, — pagalvojau: — jai neužtenka mano paaiškinimo, būtinai ji turi žinoti, ką.

— Tai melodija iš „Carmen“ operos... gėlių arija...

— Iš operos? O kas ta opera?

Nustebau. Atrodė, kad ji tokia graži, turėtų būti ir išsilavinusi. Pajutau, kad jos tobulumui kažko trūksta. Aš pats negalėjau didžiuotis savo išsimokslinimu, bet iš gražios moters reikalauji visko. Kitaip atrodo, kad tai neatbaigtas Dievo kūrinys, gražus, bet neatbaigtas.

— Štai, guli gražus niekelis, išpudruota didelė lėlė... — galvojau.

Į jos laukiančias ir besišypsančias akis turėjau ką nors atsakyti.

— Kaip čia pasakius, opera — tai toks vaidinimas, kur dainuojama, pritariant simfoniniam orkestrui, — paaiškinau, kas tuo metu į galvą atėjo: juk ar ne vis tiek, bene ji išmano apie tokius dalykus.

— Turėtų būti labai gražu...

— Iš tikro gražu.

— O kas ta Carmen?

— Ta mergaitė, čigoniukė, kuri dainuodama nešiojosi raudoną gėlę ir... mirė.

— Mirė dėl to, kad nešiojosi raudoną gėlę?

— O ne, mirė, nužudyta vieno kavalieriaus, kad pamilo kitą. Taigi.

— Tai turi būti baisu...

— Iš tikro baisu...

Kai rengiausi išeiti, galvodamas, jog manęs laukia šluota, kurią gali koks nors nezgrabailius apversti arba paslėpti, išgirdau jos švelnų balsą, lyg iš vandens gelmių kaitrų vidurdienį veržtųsi migdanti muzika:

— Brangusis, pasilik dar valandėlę ir pašvilpauk man arijų, nes gulėti taip liūdna, o už kiekvieną melodija gausi po dolerį. Sutarta?

geriau švilpia. Viską galiu, tik ne švilpauti...

Jai skundžiantis nuoboduliu ligoninėj ir jos maldaujančioms akims negalėjau atsispirti.

— Na, jeigu tamstai taip nuobodu, iš bėdos galėčiau šį tą pašvilpauti, tiktai be jokio mokesčio.

— Ne ne, brangusis. Padaryk man malonumą — tau atsilyginti. Man čia tik malonumas, supranti? Tiktai malonumas, bet turėsi kiekvieną melodiją paaiškinti. Gerai?

— Bet ką aš turiu švilpti?

— Kad ir iš tos pačios, kaip ją vadini...

— „Carmen“?

— Taip, iš „Carmen“. Pašvilpauk.

Švilpavau maršą.

— Ką reiškia ši melodija?

— Ši? Teodoras ją dainavo, grumdamasis su jaučiais...

— Ar jis juos nuveikė.

— Nuveikė, kaip nenuveiks. Nudūrė gal tris ar septynis...

Švilpavau aukso ariją iš „Fausto“.

— Taip dainavo Faustas, eidamas į kalnus, aukso ieškoti...

— Rado?

— Rado. Jį dovanojo Mefistui.

— Kodėl?

— Kad tas jam pripirštų Margaritą...

— Kaip ten pasibaigė? Vedė?

— Vedė, ir vaikų kiek paliko.

Toliau švilpavau saldžias iš visokių noktiurnų sulipdytas melodijas, aiškindamas, jog jas dainavęs Faustas.

O ką reiškia ši melodija? — paklausė ji, man švilpaujant Guilietos ariją iš „Hofmano pasakų“.

— Ją dainavavo Barkarolė apygirčiam Hofmanui Euerbacho rūsy...

— O kodėl ji jam dainavo?

— Šito tai nežinau... O ne, ji buvo taip pat girta, ir maža ko betrūko, kad ji būtų pradėjus ant stalo baletą šokti.

Pašvilpavęs valso melodiją iš „Čigonų Barono“, aiškinau:

— Tai čigonų barono arija. Jis visiems giriasi, kiek žmonų beturįs...

— Matyt, jis buvo turkas?

— Ne, jis nebuvo turkas, jis buvo sultonas...

Švilpavau ariją iš „Trubadūro“.

— Trubadūras skundžiasi turgaus aikštėje, kaip kažkokie nenaudėliai pavogė jo triūbas.

— Triūbas? Ką jis veikė su jomis?

— Jis buvo toks amatininkas, tikriau sakant, keliaujantis viduramžių meisteris. Eidamas per kaimus, kiekvienam namui įstatydavo triūbą. Iš viso, jis buvo didelis nenaudėlis.

Švilpavau gan linksmą ir smagią polkos ar kurio nors mūsų tautinio šokio melodiją.

— Tai scena iš „Pikų damos“, opera Čaikovskio, — sakiau, — baliaus scena, gana komiška ir net pikantiška.

Ji juokėsi, ta išsidažiusi lėlė, ir mane užkrėsdama, nepasakyčiau, kad labai protingu juoku.

Kad užslėpčiau visus pasakojamų scenų nesklandumus, bandžiau sugalvoti ką nors rimtesnio, net liūdnesnio, kas atrodytų labiau panašu į tiesą. Pasakojau, kaip Hamletas kasė duobę savo mylimajai Ofelijai, kuri dėl jo nusiskandino ir kurią jis beprotiškai mylėjo.

— Įsivaizduok žmogų, kasantį duobę savo visų mylimiausiajai. Ją tuoj laidos. Ką turi išgyventi duobkasys? Dėl jo nusiskandino, o jis pats duobę laidojimui kasa. Atneša ją keturi. Tolumoj matosi žilvičiais apaugę upelio krantai, kur ji skandinosi, ir žaliuojanti lyguma, ir vėjas liūdnai supasi vasarojaus želmenyse, vos juntamas, vos pastebimas vėjas... Ją atneša keturi, ją visų mylimiausią, o virš jų juodi audros debesys, ir taip tylu, jog girdisi keturių žingsniai smėlyje. Jie atidaro karstą, ir iš jo šypsosi jo mylimoji, mirtinai šypsosi, rankose laikydama suvytusių žolių vainiką. Jis taip pat šypsosi, baigdamas kasti duobę. Bet ką jis iškasė? Baisų urvą, į apačią tokį platų ir gilų. Jis šypsosi. Pabučiuoja jos šaltą kaktą ir, įsivaizduoji, pats karstą nuleidžia į duobę. Keturi meldžiasi, ir jis meldžiasi. Ir štai įvyksta kažkas baisaus ir nelaukto.

Jonas Kuprys

Man besirengiant švilpauti kitą melodiją, norint tuo išvengti bereikalingų aiškinimų apie taip žioplai išsitartą pikantišką Pikų damos baliaus sceną, mano vieno asmens auditorija sustabdė mane, prašydama paaiškinti, kas ten atsitiko baliuje.

— Ten nieko nebuvo.

— Bet, ten buvo pikantiška.

— Bet nelabai estetiška...

Po šių žodžių, kad tu ją sulaikytum. Niekaip. Papasakok ir papasakok ką nors pikantiško. Tikras uodo įkyrumas.

— Bešokant Pikų damai...

Ji įtempė veido raumenis, o akys žiūrėjo tiesiai į mane.

— Nukrito...

— Kas?

— Sijonas...

Jis su kastuvu šoka į duobę. Duobė gili. Trenkia kastuvu į duobės kraštą, ir baisūs žemės gurvuoliai užgula jį. Kada juos atkasa, jį randa miegantį, amžinai miegantį ant savo mylimosios karsto, prie šalies prisispaudusį kastuvą... Gal už šimtmečių jis tikisi atbusti, išvaduodamas ir savo mylimąją. Ši opera vadinasi „Hamletas“, ir štai laidojimo melodija, — švilpavau iš Čaikovskio „Romeo ir Julijos“ uvertiūros.

Jos veidas surimtėjo, tačiau ji neverkė, kaip aš tikėjausi. Kambary buvo tylu, lyg po laidotuvių, ir nė vienas nedrįsome pirmas pradėti kalbos.

— Tai baisi pasaka, — pagaliau ji ištarė.

— Iš tikro, baisi.

Matydamas jos kritusią nuotaiką, bandžiau švilpauti kažką linksmo, bet po šio pasakojimo nelabai sekėsi.

— Jei norite, pašvilpausiu iš „Margosios karvės“ operos. Opera Nietsches.

— Ir pavadinimas koks keistas...

— Jis buvo modernistas... Štai melodija, kurią dainuoja piemuo Kasperl, melždamas karves..., ir, įsivaizduoji, kam dainuoja?

— Savo mylimajai, manau.

— Karvei. Margajai karvei.

— Karvei? Pirmą kartą girdžiu tokią nesąmonę.

Jos nuotaika pasitaisė, ji net nusijuokė, galvodama, ar iš viso tai įmanoma. Dainuoti karvei ariją! Ji dar kartą nusijuokė, sakydama:

— Tikrai keista...

— O ši melodija iš „Parduotosios nuotakos“, — pats nežinojau, ką švilpavau, — ją pardavė...

— Kas?

Jonas Kuprys

— Hm... pirklys, tikras velniapinigis. Nuosavą dukterį pardavė.

— Kam?

— Valkatai. Gal valkatų karaliui. Bet tai ne viskas. Tas vėl ją pardavė. Iš viso, ji buvo parduodama bent dešimtį kartų, ir atsitiktinai po dešimt metų, ne, po dvidešimt, ją nusiperka jos tėvas ir veda. Žinoma, jie nebepažįsta viens kito. Jis gyvena visai kitame krašte ir valdo viso krašto prekybą. Tik vėliau paaiški visa tragedija, kai ji atpažįsta tėvo pypkę su gyvatės galva; jis ją rūkė prieš dvidešimt metų. Ji nusižudo. Ar ne komiška? A, užmiršau dar pasakyti. Jie susilaukia sūnaus, gan kvailo, kurio visas malonumas įsirengus į lokio kailį baidyti žmones. Tais pačiais drabužiais apsirengęs jis seka paskui karstą, motiną laidojant.

— Bet tas valkata. Kodėl jis ją pardavė?

— Tam jis ir valkata, kad nieko nuosava neturėtų, net žmonos.

— Siaubinga.

— Taigi.

Švilpavau daug įvairiausių melodijų apie pragertą žirgelį ir kamanėles, apie Pusciplovo Antano nuotykius, pavadindamas juos Musorgskio opera, baigdamas Tristanu ir Izolda, kurie, išgėrę Coca Cola įsimylėjo, tą patį vakarą vedė, o rytojaus dieną išsiskyrė, nes Izolda pastebėjo, kad Tristanas neturi nei automobilio, nei pinigų banke, nėra joks princas, bet paprastas šlavėjas.

Jau buvo tamsoka. Šiek tiek atvėso, ir iš pietų šiureno drungnas vėjūkštis, per tinklinį lango sietą landžiodamas į vidų ir taip lyg nematoma bitė išsinešdamas kvepiančią kambario šilumą. Mano gražuolė gulėjo rami ir, matyt, laukė atnešant vakarienės. Apie tai pagalvojęs, rengiausi eiti, kai ji paprašė nuo stalo paduoti rankinuką.

— Esu labai dėkinga ir niekad to neužmiršiu. Tikrai, niekad, — ištiesė ji man penkiasdešimt tris dolerius.

— O, ne. Už ką?

Jonas Kuprys

— Tik ne už švilpavimą...

— Ne, ne už švilpavimą, — nežinojau ką sakyti.

— Ir ne už negirdėtas operas, apie kurias man pasakojai. O, ne už tai. Vienuolika metų dainavau operoj, bet tokių nesutikau. Dievaži, nesutikau. Abejoju, kad ir ateityje tokių atsirastų. Ir melodijos. Kai kurios primena operą, bet kitos — toli gražu; iš visur, tik ne iš operos. Tačiau ačiū ir už tai. Ačiū, brangusis, kad taip begėdiškai melavai. Ir moku tik už melavimą.

— Už melavimą?

— Taip, už melavimą. But just fine. Many thanks. Pirmą kartą man gyvenime taip pasitaikė.

— Ir man...

Adolfas Markelis *savo pirmuosius eilėraščius atspausdino Utenos-Zarasų ateitininkų laikraštėlyje* Skudučiuose. *Pirmoji jo novelė pasirodė Salzburge Vinco Krėvės-Mickevičiaus redaguojamame žurnale* Tėvynėn *1946 m.; kitos vėliau* — Amerikoje, Drauge *ir* Ateityje *(1953 m.). Čia spausdinama novelė yra paimta iš netrukus viešumon pasirodysiančios autoriaus pirmo novelių rinkinio „Nebaigtoji simfonija“.*

studentai PO SUVAŽIAVIMO

Vilija Dėdinaitė

Jonas Kuprys

Prietema. Lipu šalto koridoriaus laiptais viršun. Dar nepriėjusi prie savųjų durų, nutariu, kad gyvenamieji kambariai gal ir yra geras daiktas. Juose sukuriam šeimas, užaugame, mokomės, išmokstam būt vadais ar sekėjais, meldžiame, ir išlaikome vėjuotoj išeivijoj liepsnojantį lietuviškumo žiburį. Pagalvoju, kad kambariai apglėbia tiek daug gyvenimo įvykių, tiek daug pasišventimų, tiek daug bandymų įgyvendint idealus tik tarp kelių susitarusių sienų. Tos keturios susikabinusios sesutės viską mato, viską girdi; mūsų brendimą nuo vaikystės per moksleivio metus, į studentiją ir galutinai į suaugusius ir visus tų metų džiaugsmus, nusivylimus, meiles, kerštus, gėdas ir pergales. Jos viską sugeria į savo medines poras, bet iš lauko — išblėsusios, be išraiškos — tyli.

Kambariai man primena žmonių kūnus, nes juose apsigyvena toji neapčiuopiamoji žmogiškumo dvasia, ir tuo jinai juos įprasminga. Prisimenu, kaip mane šiurpas nukrėtė, kai uždariau duris savo pirmojo miegamojo, kurį palikau nuo lubų ligi grindų tuščią. Tas trenksmas man vis tebeaidi tarp tuščių sienų, tartum paskutinysis atodūsis mirštančio žmogaus.

Dažnai stebiuosi skirtumu tarp gyvo ir negyvo kūno. Juk juodu abu yra tos pačios sielos globėjai, galvon stringa panašumas į riterio plieninius šarvus, kurie paslaptingai įgauna gyvybės, kai žmogus į juos įsilipa, ieškodamas apsaugos. Panašiai yra įkvepiami gyvybe ir kambariai: žmogui įėjus, staiga šviesos atsimerkia, kvėpuojamas oras prišyla, sudėlioti papuošalai atspindi gyvosios dvasios estetizmo pobūdį, ar gal tik žmogišką impulsą apdengti nuogumą. Man kambariai geriau patinka negu šarvai, nes iš gerai planuoto kambario gali išbėgt, o kare riteris gali žūti pasmeigtas šarve ar net jame uždusti. Baisiausia būtų gyvam sudegt, užsidarius tirpstančiame šarve.

Pasidėjus lagaminus kampe, nueinu prie vieno iš savo kambaryje esančių langų ir prie jo atsargiai atsisėdu. Ant palangės jau prikrito daug sniego. Išdegę pastatai vaizdo fone susilieja į viską apimantį juodumą. Miesto gatvės šviesos pasiekia mano penkto aukšto langą ir už jo krentančias snaiges. Žaidžiančios snaigės pagauna šviesos spindulius ir nesustodamas man atmeta. Kai vieną sugebu sekti, kita tuoj išblaško, pareikalaudama dėmesio. Snaigių judesius besekiodama, pradedu žvairakiuoti ir matau, kaip, stovėdamos su trim draugėm ant mažo salės balkonėlio, stebėjome linksmai nusiteikusį jaunimą, sueinantį į šokių salę.

Didžiulis kambarys buvo puikiai išpuoštas; grindis dengė brangus pūkinis kilimas, o veidrodinės sienos spindėjo, rodydamos visų judesius. Kitur jos laikė dailius organizacinius plakatus, išpuoštus širdį jaudinančiais šūkiais. Nuo lubų, lyg stikliniai aitvarai, žibėjo puošnios liustros. Apačioj maišėsi prašmatniai apsirengę jauni vyrai, vedžiodami baltom pūkinėm suknelėm apsirengusias entuziazmo pilnas mergaites.

Ankštumas ir nuovargis po ilgos kelionės mašina liko mūsų visai nepajausti, nes juos užliejo idealizuotų prisiminimų banga. Visos keturios atvykome, kad išsipildytų jau daugelį mėnesių sukrauti lūkesčiai. Kasdien kokio žmogaus būdas primindavo seną stovyklos draugą, kieno nors žvilgsniu prašvilpdavo ilgai nema-

tytos mylimos akys, paprastas išsireiškimas pakutendavo šypseną, primindamas populiarų draugų pernaudotą išsireiškimą. O kartais, kai kasdienybė zyzianti aplinka užmigdavo, širdį sugniauždavo tuštuma — skaudus trūkumas to sielų ryšio tarp idėjos draugų, kurį proseneliai suaudė mylimoje tėviškėje. Mat, visos jautėme jaunystės žerėjančią aistrą į lankas pasileist ir bėgt. Bėgt, ir lėkt, ir tuo pačiu plačiai išskėstomis rankomis apglėbt kokią didelę būtybę: ką nors pastovaus, ką nors, kuris pasidarytų nors minutėlei visiškai sava. Iš apačios kilo oras, pulsuojantis energija, ir iš to entuziastiškai burbuliuojančio katilo mus pasiekė skirtingi pokalbių trupinėliai. Nebeiškęsdamos vienbalsiu nutarėm nusileist žemyn.

Apačioj pasimetėm be tvarkos judančioj terpėj. Ausyse zyzė monotoniškos aukštumos pasisveikinimai, o visur prazvimbė pažįstamos šypsenos. Vis kiekvienas veidas sustojo judėt tik minutėlei pasisveikint, nusišypsoti ir pasiteirauti „kaip einasi?“. Tuoj pat, stumiančios masės ledynas praslinko, nunešdamas į jį įsikibusį besišypsantį draugą.

Šviesos užgeso, garsi muzika pradėjo triukšmingai tvarkytis, ir jaunimas pradėjo greičiau lakstyt. Kažkokia barbarizmo nuotaika užliejo kambarį, ir šokiai prasidėjo. Nemačiau draugių, su kuriom atvykau, o nauji veidai nepažįstami. Pradėjau dairytis. Aplink mane kiti žmonės bandė pro masę surast pažįstamą žmogų. Isteriškas vyrukas prabėgo kažko ieškodamas. Šokėjai pradėjo keistai kraipytis, ir visi pradėjo be saiko lakstinėt. Riksmas pasidarė tipiška priemonė kovot prieš muzikos nekontroliuojamą norą išnaikinti kiekvieną paliestą daiktą. Veidrodinės sienos nuo karščio patamsėjo, primindamos apsvilusį plieną. Traukiausi nuo vis didėjančios šokėjų grupės link sienos, kol pasijutau visai prismeigta prie įkaitusio šarvo. Chaoso tarpe pradėjo veikti ritmiškai tvyksčiojantis žiburys, kurio kiekvienas šviesos pulsas iškalė visuose žmonėse vienodą marmurinę laikyseną ir išraišką. Keista panika pagavo mane, ir, pajutus neapkenčiamą karštį, išbėgau.

Sienos raudona šviesa ritmiškai apšvietė ant palangės gulintį sniegą. Žiūrovai įsijautę stebėjo skersai gatvės degantį pastatą. Sumišime bėginėjo televizijos pranešėjai su filmavimo aparatais ir besimaišančiomis elektros vielomis informuot pasaulį, kad visi pastato gyventojai mirė. Pastatas buvo iš pagrindų gerai pastatytas, bet per senas šiem laikam ir savininkų neužlaikytas.

Ilgą laiką žiūrėjau į juodą išdegusio pastato lavoną. Pasidarė gaila, pagalvojus, kad individualios šeimos tiek rūpinosi ir įsikūrė jame, žmonės jį pastatė ir puošė, bet tai nieko nepakeitė. Turėtų pastatai sugriūt, o žmonės ir šeimos išlikt, o įvyksta atvirkščiai. Pastatas, įgavęs visų pasitikėjimą, pirma savo sienomis mus apglėbia, o vėliau spaudžia, spaudžia, kol visi uždūsta. O dabar jis stovi tuščias, laukdamas naujų veikėjų. Sunku tikslu pasitikėt. Baisus pavojus gyvent kambaryje.

Ilgą laiką galvojau, bežiūrėdama į sniegą. Pradėjau linguot galvą, nutarus, kad kambariai neblogas daiktas. Tik reikia daugiau langų.

Saulius Kubilius

MEILĖ NETURI MIRTI

Kiek mes į kitus neįžiūrim,
Kiek kitiems svetimi norim būt.
Atverkit duris ir langus, ir širdis,
Priimkit visus: ir pirmus, ir paskutinius.

Matykit visuose pirmąjį žmogų,
Atsiduokit ir paskutiniesiems.
Juk mums ko kitais, svetimais būti?
Mums, kodėl nuo gyvybės atsišalinti?

Ir sakau sau: Kodėl taip yra?
Juk jau apie nepažįstamus nei negalvokim!
Juk mes savo brolius seses šalinam,
Mes net savo širdį išlupam, numetam ir mirštam!

Gelbėkimės ir gyvuokim gyvybei aplamai.
Gyvuokim dėl taikos — ramiai.

1981.I.2
Villa San Lorenzo

Mašinų ūžimas nesibaigiantis,
varpų skambesys besikartojantis.
Nutilsta jie ir jų skardūs aidai,
vėl sugrįžta šalnos, žiemos vaikai

Širdis, kaip laikrodis plaka.
Kraujas šaltas, venos metalinės.
Suvilioja mane šaltis lauke,
Nuramina debesys pilki.

Ramu, nes ne vienas toks esu.
Smagu, kai dangus apsiniaukęs, debesys tamsūs,
kad šalta man,
nes aš lyg atviras langas.

1980.I.15
Roma

ATVIRAS LANGAS

Žūsta siela,
dingsta noras.
Pasimetusių minčių šedevras
nebeišlaiko laisvo žmogaus
sunkios laisvės naštos.

Besileidžiantis rūkas,
gnaibantis šaltis,
basos kojos,
akmeninės grindys.

Tabako smarvė,
laikrodžio tiksėjimas,
pulso dūžiai galvoje.
Batai be porų,
knygos be lentynų,
lėkštės be spintelių,
peilis be stalčiaus.
Vielos ir skudurai,
laikraščiai ir paveikslai.

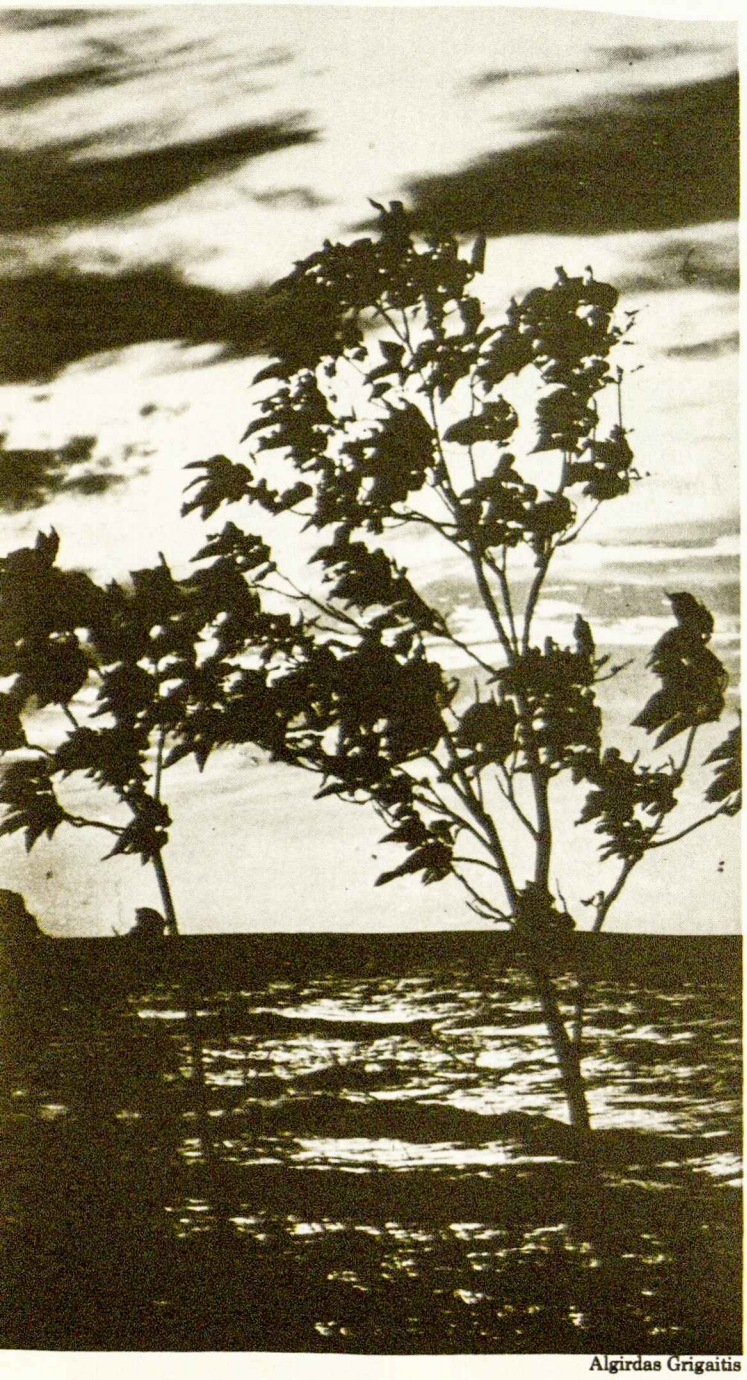

Algirdas Grigaitis

Akys po miego įtemptos.
Be darbo suvargo jos.
Varpų skambesys nežadina jų,
Ne kryžius kabantis ant sienos.

Lyg garas norai išsiblaškė,
Kaip ašara ilgesys nuriedėjo,
Kaip ledas mintys sustingo.

ALEGORIJA

Audros siaučia,
Nes liepsna ant aukuro užgeso.
Tinkamų malkų tam aukurui neberandu.
Visur drėgmė, balos, vėjai.

Užsidėjau juodus marškinius
Ir juodus akinius,
Ir rašau juodu rašalu
Ant gelsvo lapo,
Nes tai gelsvumas nebetinkamas,
Jis nebeskleidžia spindulių.

Aukuras užgeso,
Ir audros vis siaučia.

Tą lapą noriu uždengti tamsuma...
Gelsvumas nebetinka tamsioje aplinkoje.

— — —

Lapai krinta, gelsta, temsta, pūna:
Žeme virsta.
Iš lapų žolė auga.
Iškabinta rodyklė: žolės nemindžioti!
Ir žolė nuvys, žeme virs.

— — —

Esu ir aš čia.
Dar manęs nepalaidojo.
Bet kaip lapai, žeme virsiu,
Ir iš manęs žolė augs.
Bet ten rodyklių nekabinkit,
Aukuro nestatykit,
O malkų ieškokit,
Nes aš jų neradau.

1980.VII.24
Verona

Nuskyniau žiedą
ir įmečiau į srovenančią upę.
Vanduo sušalo, sustingo,
ir žiedas sulaukė pavasario.

1980.IX.2
Munchen.

atžalos

ŽVAIGŽDŽIŲ VAIKELIAI

Tamsiame kambarėlyje
Aš žiūriu pro langelį
Į tamsų, šaltą lauką,
Kur tik mėnulio spinduliai
Apšviečia žemę — baltą žemę.

Snaigės, žvaigždučių vaikeliai,
Krenta iš dangaus kaip dovana.
Tyliai ūžia šaltas vėjas.
Pamažu vėjas stiprėja, piktėja:
Bara žvaigždučių vaikelius...

Aš stebiu vėjo elgesį
Ir pagalvoju apie visus pasaulio piktumus,
Apie našlaičius ir visas neteisybes.
Galvoju apie kenčiančius žmones
Ir apie karus be prasmės...

Matau vėjo šėlimą,
Galvoju apie savo tėvų žemę Lietuvą, —
Kiek daug žmonių yra kovoję dėl jos laisvės,
Kiek daug žmonių nužudyta...
Galvoju, kiek daug žmonių kenčia
Dėl savo krašto.

Vėjas sustoja pūtęs,
Man darosi liūdna, bet esu ir laiminga.
Aš esu lietuvaitė, esu dalis Lietuvos!
Šaltis mano širdyje sušyla,
Manyje sniegas tirpsta,
Kai žiūriu, kaip švelniai
Dievo dovanėlės krenta
Ir paliečia pasaulio paviršių.

Lora Vasiliauskaitė

Algirdas Grigaitis

Algirdas Grigaitis

Iš kairės į dešinę: ji, aš, jis, ir buvusio prezidento automobilis.

ESU JAUNIAUSIA

Aš esu jauniausia savo šeimoje: turiu brolį ir dvi seseris. Mes visi dažnai susimušdavom. Jie vis norėjo mane kaip nors užgauti. Taip buvo lengva jiems padaryti, nes, žinoma, aš jauniausia. Kai buvau visai maža, aš po jų susimušimų bėgdavau pas mamą verkdama.

Įstojus į gimnaziją, subrendau ir išmokau, kad peštis, pyktis ir muštis su broliu ar seserim nėra krikščioniška... Nepaisant fakto, kad jie vis vien didesni už mane.

Kai truputį paaugau ir su sesutėm susipešdavau, mes raudavome viena kitai plaukus. Žiūriu, kad visas pluoštas plaukų pasiliko rankoje. Ačiū Dievui, kad mano plaukai tankūs, tai man neliko plika galva iš tų peštynių. Vis vien nutariau nepasiduot joms, nusikirpau ilgas kasas. Tai išsprendė šitą problemą.

Norėjau gražiuoj su jais susitaikyti, bet kaip visi, kurie turi brolius ir seseris, žino, kad tai nėra įmanoma. Vieną dieną mano mama parsivežė šunį. Aš jį labai pamilau, ir jis pasidarė mano artimiausias draugas. Aš jį išmokiau visokių dalykų. Jis klauso manęs ir jei vėl kada susipyksiu su broliu ar seserim, tas šuo mane apsaugos: išmokiau šunį pulti juos. Dabar brolis ir seserys atsargesni.

Nors aš daug kančių pergyvenau, vis myliu savo brolį ir seseris.

Nida Pemkutė

MOKSLEIVIAI APIE MOTERŲ TEISIŲ (BE) PRASMĘ

Daug merginų kalba apie lygumą su vyrais, apie ERA. Ir kaip jos nori dabar lygybės. Aš norėčiau pakalbėti iš vyrų pusės. Aš nesu prieš ERA ir visa tai, bet aš noriu kelias savo mintis perduoti apie visą šitą makalynę.

Daug moterų mano, kad vyrams gyvenimas yra lengvas, o jos namuose turi visus sunkius darbus atlikti. Daug iš jų galvoja, kad vyrai nuvažiuoja į darbovietės raštinę, diktuoja laiškus gražiom sekretorėm, kurios sėdi ant jų kelių. Jos mano, kad visas tas raštinės darbas yra visai lengvas. Bet jeigu tas teisybė, tai kodėl tiek daug vyrų turi skrandžio žaizdas, širdies priepuolius nuo to lengvo darbo?

Iki dabar gal šita kalba, atrodo, gal vienapusiška, bet čia galas to. Didelė jeigu ne didžiausia problema vyrų ir moterų santykiuose šiandien yra stereotipiniai galvojimai ir senoviški standartai ir galvosena. Vyrų ir moterų veiklos, pareigos ir teisės buvo seniai nustatytos. Šie standartai, kurie yra, aš pripažįstu, ne labai ir teisingi moters atžvilgiu. Mūsų civilizacijoje ir kultūroje yra giliai įsigalėjusios šitos idėjos. Seniau darbai buvo daugiau fiziniai, tai moteris, kuri buvo fiziniai silpnesnė, buvo verčiama namuose dirbti. Šitokios sąlygos buvo pasaulyje tūkstančius metų. Bet per paskutinius 75 metus gyvenimas palengvėjo, bet visuomenės pažiūros į moterį nesikeitė.

Moteris neturi pykti, kad šitie standartai greit nesikeitė ir jos negauna visų teisių ir laisvių, kokias

vyrai turi. Turime pripažinti, kad šitoks pažiūrų pakeitimas truks dar gal ilgesnį laiką. Standartai, kurių buvo laikytasi 1,000 metų, nepasikeis tuojau pat per 10 ar 20 metų. Pažiūrėję į vergiją, matome, kiek ilgai truko ją panaikinti. Praėjo keli šimtai metų, kol visam pasauly vergija buvo panaikinta. Aš nesakau, kad truks 100 metų šitam pažiūrų pasikeitimui į moteris. Yra daug moterų ir daug vyrų, kurie nori ir dirba dėl pakeitimo. Bet vis tiek reikia duoti laiko, kad visuomenė natūraliai pakeistų pažiūrą. Keitimas buvo pradėtas to ERA ir t.t., tai dabar tik reikia daugiau laiko, noro ir darbo šį keitimąsi įvykdyti.

Andrius Pabedinskas

Dažnai yra taikomas moterims ir vyrams dvigubas standartas. Dabar yra bandoma tai pakeisti. Moterys nori būti skaitomos lygiomis su vyrais ir remia „women's lib" ir ERA.

Vienas stereotipas yra, kad moters pareiga yra būti mama, pasilikti namie ir auginti vaikus, o vyras turi uždirbti pragyvenimą.

Jei moteris nori taip gyventi, tai yra labai gerai, bet jeigu ji pati nenori, ji neturi jaustis kalta dėl savo kitų norų ir pirmėnybių.

Nuo pat mažens yra mergaitėms įkalta į galvas, kad jos turi užaugusios ištekėti ir nuo to laiko prižiūrėti vyrą ir vaikus.

Bet tai yra labai sunkus darbas, ir ne visos moterys pajėgia tai padaryti. Jos gali vaiką pagimdyti, bet jo auginimas yra ilgas ir sunkus darbas, reikia daug kantrybės ir meilės. Vaiko ateitis priklausys nuo tų vertybių ir pagrindų, kuriuos jis priima vaikystėje. Yra daktarų, kurie tiki, kad visas vaiko charakteris yra nustatomas jo vaikystėje tarp 2—7 metų.

Tai jeigu moteris negalėtų visų tas mamos pareigų atlikti, nėra labai ko gėdintis. Išeina geriau, negu kad ta moteris būtų „bloga" mama ir tam vaikui ir sau pačiai pakenktų.

Kurie vyrai turi gana meilės ir kantrybės būti „mother figure". Tai buvo parodyta filme Kramer Vs Kramer. Tame filme žmona paliko savo vyrą ir sūnų. Iš pradžių vyras buvo pasimetęs, kai turėjo vienas sūnų auginti. Bet po kiek laiko jis pajėgė būti ta „mama", kurios sūnus neturėjo.

Tokioje situacijoje vyras galėtų, pasilikęs namie, vaiką auginti, o moteris galėtų pragyvenimą uždirbti. Dabar tas nelabai galima, nes žmona neišlaikytų vyro ir vaikų. Kiekvienam doleriui, kurį vyras uždirba, moteris už tą patį darbą uždirba 50 centų. Mums reikia lygių progų moterims ir vyrams.

Dievas sukūrė moterį ne iš vyro galvos,
kad jis būtų jos valdomas,
ne iš kojos, kad galėtų jį mindžioti,
bet iš šono, prie širdies, kad jie
būtų lygūs ir viens kitą mylėt.

Rūta Kūlytė

Algirdas Grigaitis

Moterys yra labai sunkiai suprantamos. Vieną dieną jinai nori būti lygi su vyrais. Tada, kai karas vyksta, jos sako: „Leisk vyrams eiti ginti mus, aš panelė, nemoku muštis". Bet jeigu ką nors pasakytum, kas jai nepatiktų, tai jinai muš tau taip smarkiai, kad gulėtum ant žemės.

Mūsų problemos prasidėjo, kai mūsų civilizacija pradėjo darytis per laisva (loose). Mes duodame moterims daug laisvės, ir jos, paragavusios nori daug daugiau.

1950 metais moterys niekad negalvojo palikt namą ir vaikus ir eiti dirbti. Bet kai mūsų moralinis standartas pasikeitė ir moterims buvo duota daugiau laisvės, jos pradėjo galvoti apie darbą, palikdamos vaikus vaikų darželiuose arba su močiutėmis.

Kai mūsų ekonomija pradėjo kristi, daug moterų, kurios buvo mamos, turėjo eiti ir gauti darbus, kad turėtų pinigų už viską. Mūsų kolegijos pradėjo pilnėti su jaunom merginom, kurios norėjo įsigyti tiek pat mokslo, kaip vyrai ir gal gaut tą patį darbą.

Kai daugiau moterų įsigijo aukštesnius mokslus, daug vietų pradėjo reikalauti daugiau sąlygų gauti tą darbą, ir daugiau vyrų gavo tuos darbus.

Tai atsirado panelė, kuri sugalvojo ERA, ir nuo to laiko moterys niekad nebebuvo tokios pačios. Jos nori visų gėrybių, kurias jos gavo, kai buvo panelės, bet nenorėjo gauti tos blogos pusės, kur daug vyrų gauna. Bet jos ir nenori kitų „Fringe Benefits", pavyzdžiui eiti į karą.

Ir žiūrėkit, kokių darbų jos nori, visos kabinete nori dirbti, ne tokius darbus, kaip šiukšlių rinkėjai ar konstruktorės.. Tai tokios yra mano mintys apie moteris.

Saulius Šoliūnas

veikla

JAUNIEJI ATEITININKAI New Yorke

Marijos Pečkauskaitės moksleivių kuopos New Yorke jaunųjų ateitininkų veiklą šiais (1980-81) mokslo metais pradėjome su 24 nariais — 12 jaunučių ir 12 jaunių. Jaunučiams šiais metais vadovauti sutiko Kristina Krulikienė, jauniams — Petras Tutinas. Dažnai pagelbsti ir studentas Stasys Janušas. Jaunųjų ateitininkų globėja — Liūda Gudelienė.

Veiklą pradėjome spalio 5 d. su jaunimo mišiomis Kultūros Židinyje. Po mišių turėjome bendrą jaunučių/jaunių sueigą, kurioje dalinomės vasaros įspūdžiais, pasiskirstėme pareigomis ir planavome tolimesnę veiklą. Pasiryžome šiais metais giliau panagrinėti ir įgyvendinti katalikiškumo principą.

Per antrąją spalio mėnesio sueigą jaunučiai susipažino su Vėlinių papročiais, o jauniai sumaniai lipdė krikščioniškų darbų koliažą.

Lapkričio mėnesio sueigoje jaunučiai žiūrėjo filmą „The Spirit of God is Like the Wind". Sekė gyvos diskusijos ir spalvingi piešiniai, kuriuose jaunučiai aiškino, kaip jie įsivaizduoja Dievą. Jauniai tuo tarpu atskirai diskutavo katalikiškumo rolę ateitininkų organizacijai besikuriant.

Gruodžio mėnesio sueigą paskyrėme kalėdiniams simboliams nagrinėti. Tuoj po sueigos didelis jaunųjų ateitininkų būrys su globėjais ir tėveliais važiavo į Manhattan'ą pamatyti Victor Herbert kalėdinę operetę „Babes in Toyland". Programa visiems patiko, ypač, kad buvo progos susipažinti su žymiais artistais.

Sausio mėnesio sueigos tema: katalikiškumas šeimoje. Po rimtos

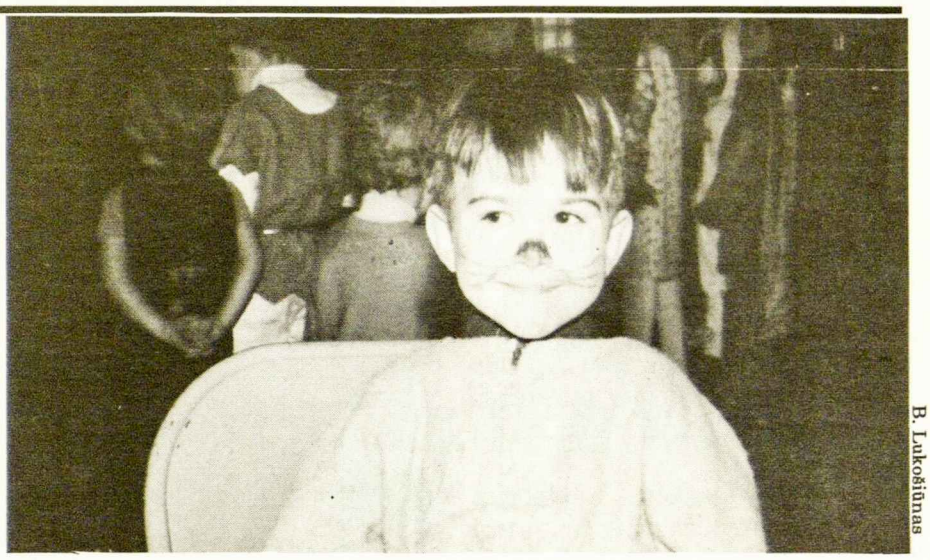

B. Lukošiūnas

Arūnas Zilius ilsisi Pr. Dielininkaičio kuopos Kaukių vakare.

valandėlės diskutuojant šeimos svarbą ir maldos prasmę pradėjome visi ruoštis šeimos šventei.

New Yorko ateitininkų šeimos šventė įvyko vasario 7 d. Kultūros Židinyje. Jau nuo ankstyvos popietės Židinyje prasidėjo ateitininkiškas bruzdėjimas. Vyko repeticijos, salės puošimas, loterijos organizavimas, maisto gaminimas. Visur gyvai prisidėjo jauniai. Tuoj po šeštos valandos pradėjo rinktis svečiai. Nors šeimos šventę pagal tradiciją ruošia ir praveda vyresnieji moksleiviai, šiais metais jaunučiai ir jauniai atliko didelę programos dalį. Jie suvaidino L. Gudelienės scenai pritaikytą vaizdelį „Stebuklinga žaislų krautuvė". Kalbančias roles turėjo: jauniai Andrius Lileika, Kristina Matusaitytė, Audra Senkutė, Ramunė Adams ir jaunučiai Rasa Adams ir Vytenis Radzivanas. Visi kiti jaunieji ateitininkai buvo apsirengę spalvingais žaislų kostiumais ir vaidinime šoko, dainavo, marširavo ir net pianinu skambino (jaunutis Antanas Vainius).

Tolimesnėje mūsų jaunųjų moksleivių veikloje numatome žiemos iškylą į New Jersey kalnus, aktyvų prisidėjimą prie „Ateities" 70 metų jubiliejaus paminėjimo kovo mėnesį, maldos ir susikaupimo popietę Velykų laikotarpyje ir iškilmingą Pavasario šventę gegužės mėnesio viduryje.

INTELIGENTIŠKUMAS Pas Los Angeles moksleivius

Sausio 25 d. Radvenių namuose įvyko L.A. Vyt. Mačernio kuopos moksleivių susirinkimas. Tema buvo inteligentiškumas.

Susirinkimą pradėjo Renata Nelsaitė malda. Audra Kontrimaitė, Renata Nelsaitė, Dalytė Trotmanaitė ir Milda Tomkutė, pagal tai, ką išmoko žiemos kursuose Dainavoje, papasakojo, kas yra inteligentiškumas, koks yra lietuvių inteligencijos lygis, kas yra reikalinga tapti inteligentu ir ką inteligentiškumas reiškia kiekvienam žmogui.

Po to visi surašėme, kas yra inteligencija. Atsakymuose buvo mokykla, protingas ir išlavintas žmogus, galvojimas, prigimta išmintis, kultūra, pradedantis žmogus, visuotinis išsilavinimas, gabumas, idealas, ramus bei aktyvus žmogus, visuomenės narys, ateitininkų principas. Tuos atsakymus palyginom su prof. S. Šalkauskio inteligencijos sąvoka — šeima, mokykla, bažnyčia, ateitininkų organizacija, visuomenė.

Padiskutavome, kokios profesijos mums yra įspūdingos. Kai kurių nuomonės: patinka ‚paramedic', nes galėtumėm kitiems padėti; daug priklauso nuo tėvų nuomonės;

reikia daryti tą, kas tikrai patinka, nes tada būsi laiminga; svarbu turėti pastovų darbą, kad nereikėtų vis naujų darbų jieškoti; visuomenė padeda išrinkti profesiją.

Dėl paįvairinimo padiskutavome, kas mūsų manymu yra Los Angeles inteligentai, ir priėjom išvados, kad visi lietuviai yra inteligentai. Kalbėjome, ar yra būtina turėti laisvę, kad būtum inteligentu. Vieni sakė, kad nebūtina, nes ir laisvės neturinčiuose kraštuose yra inteligentų, o kiti manė, kad laisvė padeda pasidaryti inteligentu, nes nevaržo pasaulėžiūros. Kiti tam priešinosi, kad be laisvės negali veikti ir nesi inteligentas.

Pagaliau, atsakėm į globėjos klausimą, „Ar kiekviena tauta turi skirtingą inteligentiškumo supratimą?" Nutarėm, kad negalima lyginti inteligentus tarp atskirų tautų: visur yra kitokios nuomonės, kas sudaro inteligentą. Taip pat visi sutikom, kad pasaulyje kiekvienas kas nori gali būti inteligentu.

Prieš baigiant susirinkimą, visi pasisakėme, ką išmokome susirinkime. Po to Dalytė Trotmanaitė pravedė maldą, ir susirinkimas baigėsi vaišėmis. Visiems buvo įdomu pasikalbėti su Ginta, Kovu ir Milda Palubinskais, kurie sugrįžo iš Suomijos.

Milda Tomkutė

A. Gulbinskas

Los Angeles studentai duoda Ateitininkų įžodį.

ŽIEMOS IŠVYKA
Detroite

Apsidžiaugę gražiu savaitgalio oru, visi skubiai rinkomės Dainavoje sausio 31 d. Mus pasitiko puikiai apsnigti pušynai, storu ledu apsiklojęs Spyglys ir jauki šilta Baltųjų Rūmų pastogė. Vos susinešę lagaminus, skubėjome į gamtą gilių pusnynų išbražioti ir minkštais kalnais rogėmis važinėti.

Grįžom tik temstant, sušalę ir apšarmoję ruoštis Šv. Mišiom, vakarienei, programai. Kun. A. Babonas tik atvykęs visus dalyvius maloniai sveikino ir neužilgo visi kartu padėkos nuotaikoje išklausėme šv. Mišių.

Vakarienei gardžiavomės ir stiprinomės mamyčių paruoštu maistu. Pavalgę pasipuošėm dideliais snapais ir blizgančiom snaigėm, nepamiršom gamtos draugų ir su eilėraščiais, dainelėmis ir šokiais „lesinom" sparnuočius už jų gražų čiulbėjimą. „Skridom" su lengvom snaigėm puošti žemę ir šokinėjom kaip oželiai, smarkiai spardydamiesi, nes mus tiap mokė mūsų vadovė Birutė Bublienė ir šokių mokytoja Rusnė Baltrušaitytė.

Aišku, prieš miegą dar reikėjo mankštos, tai vėl visuos kalnuos pasipylė jaunučių ir jaunių būriai. Tik žvaigždė rodė kelią kaip skraidė rogių lenktynės ir sniego kautynės. Užmigti tikrai nebuvo sunku.

Sekmadienio ryte budome su staigmena; tiršta sniego pūga. Tas nebaugino ir vėl po pusryčių kalnuose važinėjom, veržlių šaltinių paežeryje ieškojom ir sekėm stirnų pėdomis. Tik sužinoję apie kelių slidumą, pradėjome abejoti ir paskubom ruoštis namo, apgailestaudami, kad reikia apleisti tą visą grožį, ramumą ir tylų baltą orą.

R. Krulikas

New Yorko jaunimo chorelio „Ant Trečio" mergaitės išpildo dalį programos New Yorko moksleivių ateitininkų suruoštoje Šeimos šventėje. Choreliui vadovauja muz. Dalia Sakaitė. Iš k. į d.: D. Šilbajorienė, R. Razgaitienė, K. Krulikienė, L. Alksninytė, A. Česnavičiūtė, V. Katinaitė, G. Simonaitytė ir R. Jarosch.

R. Vingelytė

Toronto moksleiviai. Iš viršaus į apačią: L. Vaitonytė, O. Jurėnaitė, V. Slivinskaitė, N. Slivinskaitė, M. Sungaila ir P. Tutlys.

Paskutinėmis žiniomis visi laimingai jau grįžome kaip paukščiai į namus paslaugaus Kūrėjo apvaizdoje.

Karigaila Petrusevičiūtė

KĄ GERBIU? KAS PATINKA? Los Angeles moksleiviai

Šios žiemos labai keistas oras mus suviliojo susirinkti gamtoje. Kadangi temperatūra lauke siekė 80 l. F, mūsų vasario 22 dienos susirinkimas po sumos įvyko Griffith Park'e.

Kaip paprastai, susirinkimą pradėjome malda. Trumpai aptarę ką darysime per Šeimos Šventę, nagrinėjome dienos temą — visuomeniškumą. Mūsų pirmininkė, Dalytė Trotmanaitė, paprašė raštu atsakyti į septynius klausimus. Gautus atsakymus visi diskutavome. Daugumos atsakymai į duotus klausimus buvo šie:

1. Trys asmenys, kuriuos aš labiausiai gerbiu yra kunigas, tėva, ir mūsų globėja.

2. Trys asmenys kurių aš nepakenčiu yra Hitler, Brezhnev, ir kiekvienas veidmainis žmogus.

3. Trys asmeniški dalykai, kurie man labiausiai patinka yra mano lietuvių kilmė, draugiškumas ir geras būdas.

4. Trys asmeniški dalykai kurie man labiausiai nepatinka, yra bailumas viešai pasisakyti savo nuomonę, negabumas sporte ir įtarinėjimas-neapykanta kitiems.

5. Trys asmenys, kurie padarė daugiausiai įtakos mano gyvenime, yra tėvai, draugai ir ateitininkų organizacija.

6. Dalykai kurių savo gyvenime turim per daug, yra nesusipratimai su suaugusiais, sunkumas išreikšti save, ir noras stebėti televiziją.

7. Dalykai kurių savo gyvenime trūksta, yra ramybė, laikas ir pinigai.

Po to, mūsų globėja, ponia Marytė Sandanavičiūtė-Newsom, norėjo sužinoti ką mes išmokome. Atsakė, kad išmokom kaip patobulinti save, kad pastebėjom, jog kiekvienas žmogus turi kitokį supratimą ir nuomonę duotame klausime, kad nereikia kitų įtarinėti ir apkalbėti, ir kad pamatėm kad mūsų grupėje kiekvienas atvirai kalba.

Baigę susirinkimą malda, turėjome užkandą ir linksmai praleidome laiką gamtoje iki tautinių šokių repeticijos vakare.

Milda Tomkutė

KALAKURSAI — 1980 m.

Vos mokyklos paskutiniam skambučiui suskambėjus trečiadienį, lapkričio 26 d., entuziastingas būrys moksleivių rinkosi į Dainavos stovyklavietę. Susirinko 13 kursantų iš Illinois, 6 iš Ohio, 4 iš Michigan, 2 iš Toronto ir 1 iš Indiana; iš viso buvo 26 kursai — visi pasiruošę ateitininkiškoj dvasioj praleisti Padėkos savaitgalį kartu.

Kalakursus oficialiai atidarė Saulius Čyvas — kursų komendantas, pristatydamas prof. kun. St. Ylą, kuris savo pasišventimu suorganizavo kalakursus.

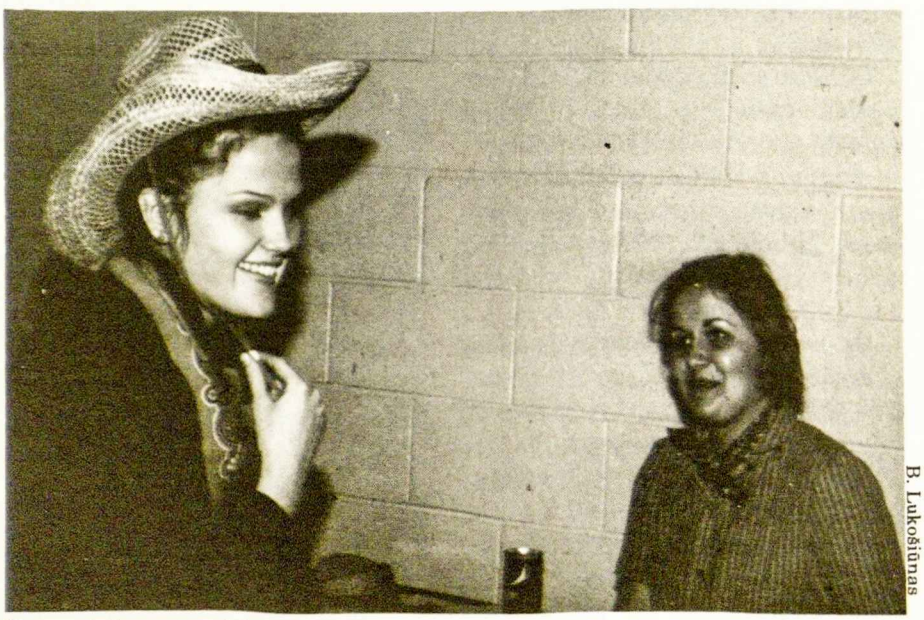

B. Lukošiūnas

Vyresniųjų mergaičių globėjos studentės Daiva Barškėtytė ir Vita Reinytė dalinasi įspūdžiais per Pr. Dielininkaičio kuopos kaukių vakarą.

Vadovybę sudarė: Andrius Kazlauskas — vyriausias berniukų vadovas, Daiva Barškėtytė — vyriausioji mergaičių vadovė, Daina Kamantaitė — vakarinių programų vadovė, Vidas Neverauskas — berniukų vadovas, Rasa Šoliūnaitė — mergaičių vadovė, Darius Polikaitis — pagalbininkas, Rūta Musonytė — pagalbininkė, Raminta Pemkutė — sekretorė, Sofija Žutautaitė — viešnia iš Pietų Amerikos. O vyriausioji šeimininkė Zita Šoliūnaitė ir jos padėjėja Alma Lelytė kartu su ūkvedžio Petro Lieponio pagalba rūpestingai prižiūrėjo, kad visų pilveliai būtų pasotinti.

Rūta Musonytė

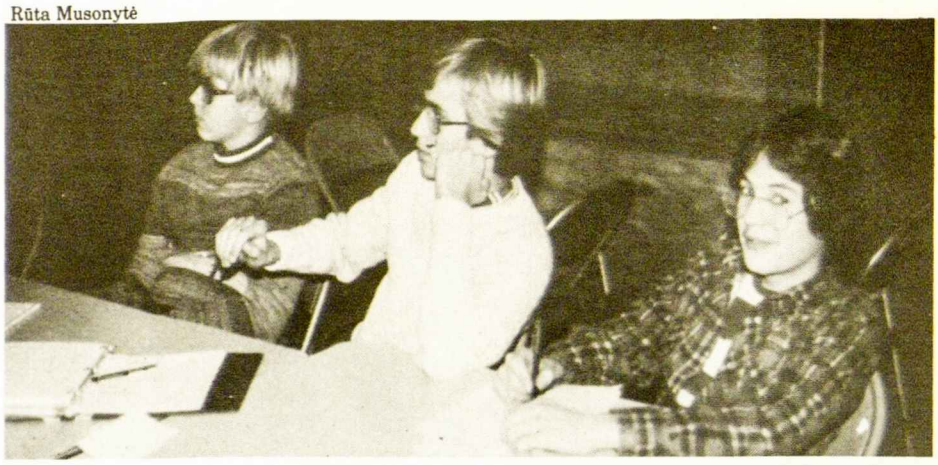

Kalakursantai: Audrius Polikaitis, Algis Sodonis, Romas Marcinkevičius.

Lapkričio 27 d., ketvirtadienis

Kursantai kasdien išklausė po dvi paskaitas: tris valandas iš ryto ir tris valandas po pietų. Per visas paskaitas reikėjo vesti užrašus. Be abejo, kursai buvo rimtas ir intensyvus darbas, bet visi kursantai buvo nepaprastai ambicingi ir entuziastingi. Šios dienos paskaitininkai buvo Andrius Kazlauskas ir Rasa Šoliūnaitė.

Andriaus Kazlausko paskaitos tema buvo „Darbas ir žaismas". Darbas mus pripildo ir duoda mūsų gyvenimui prasmės. Darbas yra naudingas bei prasmingas išlaikyti ir plėsti civilizaciją bei kultūrą. Bet kartu su darbu reikia žaismo, nes žaismas padaro mus ir kitus laimingus, susidraugaujame su kitais ir savyje laviname kūrybiškumą.

Po skanių pietų visi šoko laukan pasidžiaugti šių metų pirmuoju sniegu: mėtytis sniego gniūžtėmis ir džiaugtis Dainavos baltai apsnigusia gamta... bet taip pat buvo puiki proga aktyviai patirti tos dienos paskaitos tema — smagiai atsileisti po darbo.

Rasa Šoliūnaitė nagrinėjo temą „Bendruomenės sudėtis". Ji paskaitoj paaiškino šešias pagrindines bendruomenės rūšis: šeimą, bažnyčią, mokyklą, organizaciją, bendruomenę ir valstybę.

Po dienos paskaitų buvo šv. Mišios ir sekė Padėkos dienos vakarienė. Trimitais pradėta vadovų procesija, kuri įnešė labai skaniai paruoštus kalakutus. Nors buvo tik pirmoji pilna kursų diena, turėjome labai daug už ką dėkoti, ypač už progą praleisti kelias dienas kartu ateitininkiškoje draugų šeimoje.

Bet tos dienos darbas dar nebuvo baigtas. Kursantai išsiskyrė į būrelius diskutuoti dienos paskaitų temas. Mat, neužtenka tik išklausyti paskaitas, bet reikia jas suprasti ir pritaikyti gyvenimui diskusijose. Taip pat, pasinaudodami tomis temomis, kursantai turėjo paruošti plakatus, įvairiai ir spalvingai išreikšdami pasisemtas žinias.

Lapkričio 28 d., penktadienis

Šios dienos paskaitininkai buvo Aldona Zailskaitė ir prof. kun. Stasys Yla. Aldona Zailskaitė paaiškino temą „Saviaukla". Iškėlusi klausimą „kas aš esu ir kaip reaguoju į aplinką", Zailskaitė iškėlė keletą būdų išreikšt mintims, priemonių save auklėti: 1) skaitybą, 2) kalbą, 3) rašybą, 4) kūrybą, 5) mąstyseną, 6) elgseną. Ji apibrėžė tuos punktus atskirai ir paaiškino jų svarbą savęs auklėjime.

Prof. kun. Stasys Yla apibūdino ateitininkų šūkį. Šūkis „visa atnaujinti Kristuje" liečia visus krikščionius, bet ypatingai ateitininkus. Atnaujinimas yra viso gyvenimo žygis. Jis apima įvairias žmogaus būdo dalis: protą, valią, jausmus, sąžinę ir motivaciją. Tapti pilnu žmogumi reikia lavinti visas būdo puses, nes jei nori atnaujinti kitus, reikia pirma atnaujinti save. Kadangi Kristus yra mūsų gyvenimo centras, šūkis išreiškia mūsų tikslą, būtent visą gyvenimą atnaujinti dvasiškajame turinyje.

Po paskaitų sekė diskusijos, per kurias kursantai apsvarstė dienos temas, pasidalino mintimis, o tada pranešė savo išvadas bendroj grupėj.

Taip pat ši diena buvo pirmoji iškalbos konkurso diena. Sava-

Rūta Musonytė

Kursų paskaitos metu: Tauras Bublys, Tomas Kubilius, Laima Vadeišaitė.

noriai kursantai pasinaudojo šia proga išreikšti savo mintis pasirinktomis temomis. Šiandieną konkurse dalyvavo: Ramūnas Balčiūnas, Danius Barzdukas, Vėjas Liulevičius, Rita Ostrauskaitė, Audrius Polikaitis ir Vytas Šulaitis. Jie kalbėjo po pusryčių, pietų ir vakarienės.

Tą vakarą buvo susitelkimo vakaras. Prie gamtos vaizdų skaidrių buvo paskirti skaitymai ir tyli muzika. Buvo visiems gera proga susikaupti. Susitelkimo vakarui pasibaigus, sekė Šv. Mišios, o tada saldūs sapnai.

Lapkričio 29 d., šeštadienis

Šiais metais pirmą kartą kalakursų istorijoje atvyko aplankyti jaunus moksleivius kursantus Ateitininkų Federacijos vadas. At-kų Federacijos vadas Juozas Laučka kalbėjo tema „Vadai". Jis labai įdomiai pasidalino savo mintimis ir prisiminimais apie Šalkauskį, Kuraitį ir Dovydaitį, kurie yra svarbūs mūsų organizacijos vadai.

Antrasis paskaitininkas, Saulius Čyvas, kalbėjo apie šventuosius globėjus. Jis kalbėjo apie šv. Kazimierą, popiežių Pijų X, Pranciškų Asyžietį, šv. Povilą ir Tomą Akvinietį. Apibūdindamas jų gyvenimus, Saulius paaiškino, kaip šių asmenų krikščioniški siekiai tampa pavyzdžiu ateitininkams.

Po paskaitų kursantai išsiskirstė į diskusijų būrelius aptarti paruoštus klausimus. Tada kiekvienos grupės atstovas pranešė savo sprendimus bei priežastis bendrai grupei. Po visų diskusijų kasdien kun. Yla patikslino iškilusius neaiškumus ir pridėjo diskusijų išvadas.

Šiandieną tęsėsi antroji dalis iškalbos konkurso. Joje dalyvavo: Siga Bankaitytė, Julius Palūnas, Nida Pemkutė, Algis Sodonis, Rasa Šulaitytė, Laima Vadeišaitė, Lora Vasiliauskaitė ir Liudas Venclovas. Bravo visiems dalyviams!

Paskutinio vakaro programą pradėjome talentų vakaru. Talentų vakare pasirodė Ramūnas Balčiūnas, Danius Barzdukas, Julius Palūnas ir Vytas Šulaitis su „oro muzika", suvaidindami „rock and roll" koncertą. Po jų Kristina Dambrauskaitė, Rita Ostrauskaitė ir Lora Vasiliauskaitė juokingai suvaidino, „kaip mergaitės pasiruošia šokiams". Siga Bankaitytė, Gailė Černiauskaitė, Vida Duobaitė, Nida Pemkutė, Vilija Smalinskaitė, Rasa Šulaitytė ir Nata Zarankaitė sudainavo jų mėgiamiausią dainą. O Vidas Neverauskas, Audrius Polikaitis ir Darius Polikaitis padainavo savo sukurtą dainą. Poeziją skaitė Laima Vadeišaitė.

Kursuose pasisemtas žinias apie ateitininkiją, apie draugus bei vadovus, apie Dainavos stovyklavietę paegzaminavo žaidimas „Jeopardy". Kursantai turėjo žaibo greitumu atsakyti įvairius klausimus.

Paskutinį vakarą užbaigėme šokiais. Ir koks gražus sutapimas — buvo 13 mergaičių ir 13 berniukų, tai visi šoko!

Rūta Musonytė

Vėjas Liulevičius, Dutis Venclovas, Tauras Bublys rašo užrašuose.

Romas Marcinkevičius ir Linas Ažubalis pristato savo pieštą plakatą.

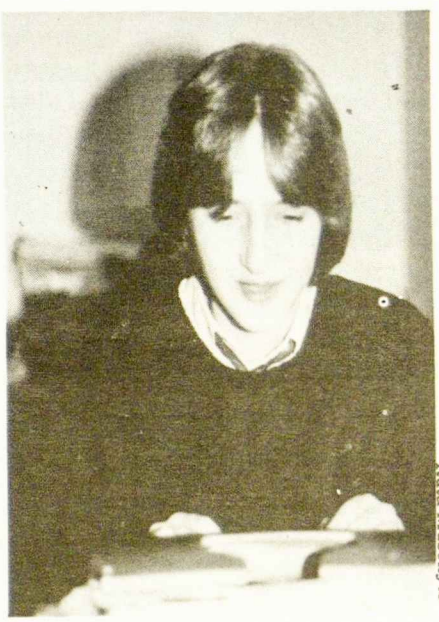

Rūta Musonytė

Raminta Pemkutė rašo korespondenciją.

Lapkričio 30 d., sekmadienis

Po ankstyvų šv. Mišių buvo kursų uždarymas. Kursantus sveikino su entuziastingu darbu ir gražia nuotaika prof. kun. Stasys Yla, Ateitininkų Federacijos vadas J. Laučka, Saulius Čyvas, Daiva Barškėtytė ir Bankaitis. J. Laučka ir kun. St. Yla išdalino knygas kursantams, pasižymėjusiems lietuviškume, pavyzdingume, už gerus užrašus, už gražiai paruoštus plakatus ir už iškalbas. Siga Bankaitytė, kaip ypatingai pasižymėjusi kursų dalyvė, buvo pakviesta į Žiemos ateitininkų moksleivių kursus Dainavoje.

Ir kaip nejučiomis priėjo laikas visiems išsiskirti. Nors kursai greitai pralėkė, visi kursantai pasisėmė daug žinių... ir nekantriai laukia vėl su draugais susitikt vasaros stovyklose.

Raminta Pemkutė

TRUMPAI

***Ateities* klubo** vasario 5 d. vakaronėje kalbėjo dr. Kęstutis Kliorys. Jaunasis profesorius papasakojo apie Vilniaus universitetą ir lietuvių matematikų pasiektus laimėjimus. „Ateities" klubo pirmininkas yra Romas Bridžius.

Ateitininkų Federacijos valdybos posėdis įvyko vasario 10 d. Posėdžio metu buvo svarstomi Ateitininkų kongreso reikalai. Taip pat buvo nutarta pasiųsti Keston kolegijai, Anglijoje, 100 dol. auką, Pabaltijo skyriaus paremti. Keston kolegijai vadovauja kun. Michael Bourdeaux, kuris yra **Land of Crosses** knygos autorius.

Ateitininkų namų fondo tarybos posėdis įvyko vasario 27 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL.

New Yorko ir apylinkių ateitininkai vasario 28 d. suruošė kaukių balių Kultūros Židinyje. Pasirodė New Yorko jaunimo chorelis „Ant Trečio".

Ateitininkų namų fondo valdybos posėdis įvyko kovo 14 d. Ateitininkų namuose, Lemont, IL.

Kun. dr. Kęstutis Trimakas kovo 28 d. pravedė dvasinio atsinaujinimo dieną New Yorko jaunimui ir dalyvavo *Ateities* 70 metų sukakties minėjime, kuris įvyko kovo 29 d. Kultūros Židinyje.

Sao Paulo periodinio leidinio *Mūsų Lietuva* gruodžio mėn. numeris skirtas 30 metų (1950-1980) ateitininkų veiklai Sao Paulo ir Ateitininkijos sąjūdžio 70 metų jubiliejui paminėti.

JAUNUČIAI-JAUNIAI

Chicagos Pr. Dielininkaičio kuopa vasario 21 d. suruošė tradicinį Kaukių balių Švč. M. Marijos Gimimo parapijos salėje. Programoje: kaukių paradas, žaidimai, laimėjimai ir vaišės.

Sveikiname vyskupą dr. Antaną Deksnį, švenčiantį 75 metų amžiaus ir 50 metų kunigystės sukaktį.

Kestutis Trimakas

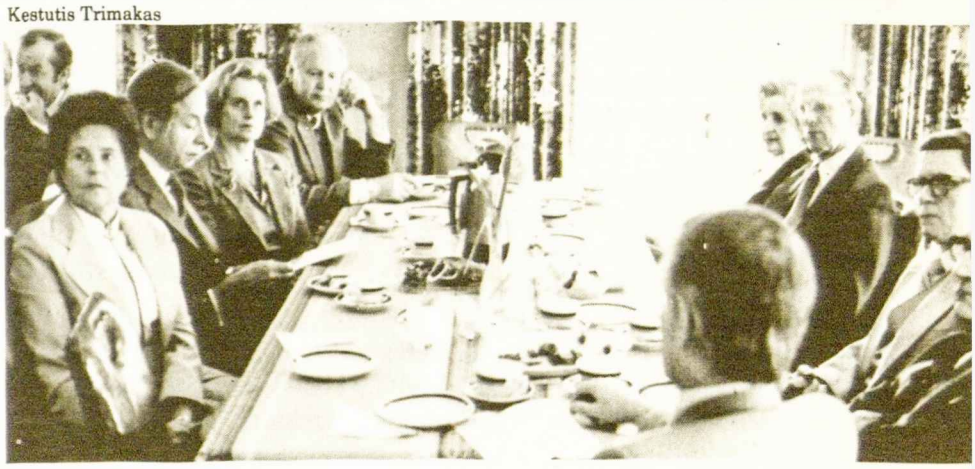

Gajos korporacijos metiniame susirinkime Ateitininkų namuose, Lemonte (iš kairės): V. Tumasonienė, dr. V. Tumasonis, Grinienė, dr. Grinius, A. Lipskienė, dr. A. Lipskis, dr. P. Kisielius, dr. J. Meškauskas ir dr. A. Šležas (prieky).

MOKSLEIVIAI

Los Angeles Vyt. Mačernio kuopos susirinkimas įvyko sausio 25 d. Radvenių namuose. Susirinkimo tema „Inteligentiškumas".

Chicagos kun. Alf. Lipniūno kuopos moksleiviai vasario 20 d. suruošė „Ponckų balių".

Chicagos kun. Alf. Lipniūno kuopos moksleivių susirinkimas įvyko kovo 6 d. Rūtos Musonytės namuose. Susirinkimo tema „Dabartinė Lietuva ir jos jaunimas".

Cicero vyks. M. Valančiaus sambūrio metinė šventė įvyko kovo 7 d. Šv. Antano parapijoje. Dvasios vadas kun. dr. Kęstutis Trimakas atnašavo šv. Mišias, kurių metu kandidatai davė savo priesaiką. Po šv. Mišių įvyko agapė. Sambūrio globėjas Juozas Arštikys.

Moksleivių 1980 m. Žiemos Kursų laikraštėlis pavadintas „Mes studijuojam, mes dirbam čia". Šie moksleiviai ir globėjai parašė poezijos bei prozos: Eglė Baltrušaitytė, Rima Budrytė, Aldona Gedrimaitė, Andrius Kazlauskas, Rimas

Kučėnas, Andrius Pabedinskas, Lina Palubinskaitė, Lina Siedonytė ir Rasa Šoliūnaitė.

R. Krulikas

New Yorko jaunučiai vaidina „Stebuklingoj Žaislų Krautuvėj", Šeimos šventės metu.

STUDENTAI

Studentų ateitininkų rytinio pakraščio suvažiavimas įvyko vasario 7 d. Kultūros Židinyje, New Yorke. Juozas Kazlas skaitė paskaitą „Nauji vėjai rytų Europoje".

Toronto studentų kuopos valdyba vasario 15 d. sušaukė visų ateitininkų posėdį, kuriame buvo aptarta metinė šventė.

Chicagos studentų ateitininkų kandidatų susirinkimas įvyko vasario 22 d. Jaunimo centro posėdžių kambaryje.

Chicagos studentų draugovės susirinkimas įvyko vasario 27 d. Pranckevičių namuose. Kun. Jurgis Šarauskas pakalbėjo apie savo praleistus metus kaip „White House Fellow" Washingtone, D.C.

Toronto studentų draugovės susirinkimas įvyko kovo 1 d. Prisikėlimo parapijos patalpose. Vincas Kolyčius skaitė paskaitą apie tikėjimą.

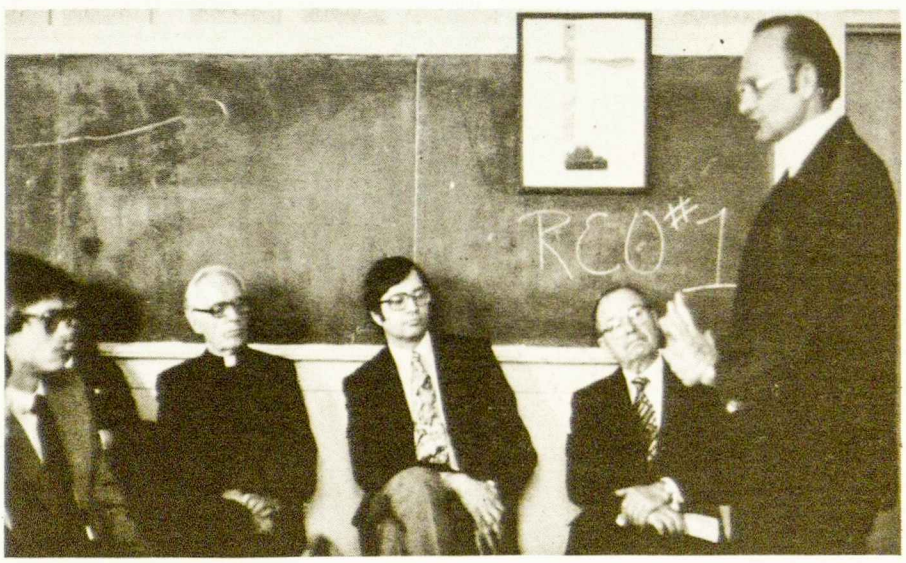

Rochesterio ateitininkų susirinkime minint „Ateities" 70 m. sukaktį (iš kairės): Laurynas Vismantas, tėv. Justinas Vaškys, OFM, Raimundas Liutkus, sendraugių pirm. dr. Vladas Lelis ir kun. dr. Kęstutis Trimakas

SENDRAUGIAI

Los Angeles sendraugių metinis susirinkimas įvyko vasario 8 d. prel. P. Celiešiaus namuose. Skyriaus pirm. J. Motiejūnas padarė praeitų metų veiklos apžvalgą. Ižd. P. Grušas pranešė apie kasos stovį, o jaunimo reikalų vadovas J. Raulinaitis apie praėjusių metų jaunimo stovyklą. Toliau sekė įvairūs pranešimai ir naujosios valdybos rinkimai.

Toronto sendraugių susirinkimas įvyko vasario 28 d. Prisikėlimo Parodų salėje. Tema „Jaunieji pabėgėliai" vyko svarstybų formoje. Svarstytojai buvo Tundra Ehlers, Eugenijus Girdauskas ir kun. Pranas Gaida.

Chicagos sendraugiai kovo 15 d. suruošė dr. Jono Griniaus prisiminimo popietę Ateitininkų namuose, Lemont, IL. Po šv. Mišių Alina Skrupskelienė skaitė paskaitą apie dr. Griniaus gyvenimą ir jo pažiūras į meną bei literatūrą. Kun. dr. Juozas Prunskis kalbėjo apie asmeninius susitikimus su dr. Griniumi.

Los Angeles naująją sendraugių skyriaus valdybą sudaro šie asmenys: J. Motiejūnas (pirm.), A. Audronienė (vicepirm.), A. Bureikienė (sekr.), P. Grušas (ižd.) ir J. Raulinaitis (jaunimo reikalų vadovas). Kontrolės komisiją sudaro: J. Kuprionis, I. Medziukas ir F. Palubinskas.

SVEIKINIMAI

Ateities redakcija **nuoširdžiai** sveikina Gabiją ir dr. **Rimą Petrauskus**, susilaukus prieauglio.

laiškai

Kūrybingai išradingas

Ateitis, 1980 m. Nr. 10... Šį kartą jau net išskirtinai reikėtų pabrėžti tikrai profesionalų, estetine prasme be priekaištų, kūrybingai išradingą vizualinį puslapių sutvarkymą. Kreditus su malonumu čia atiduodame Jonui Kupriui.

Draugo kultūrinis priedas
1981 m. vasario mėn. 21 d.

giamam numery sudėtos net 85 nuotraukos, kurių bent per pusę tokios geros, ryškios, kad jų dėti nesigėdytų joks amerikiečių milijoninių tiražų žurnalas. Tik reikėtų leidėjam dar truputį pasistengti su kalba.

Alfonsas Nakas
Darbininke, 1981 m. kovo mėn. 6 d.

kun. John Shea mintys apie Kristų ir Dievą yra naujos, įžvalgios, tinkamos šiems laikams. Studentams ateitininkams ruošdamas jų metines temas pagal Ateitininkų Tarybos studentų ateitininkų programos komisijos nurodymus, esu išvertęs keletą jo ištraukų.

Kęstutis Trimakas

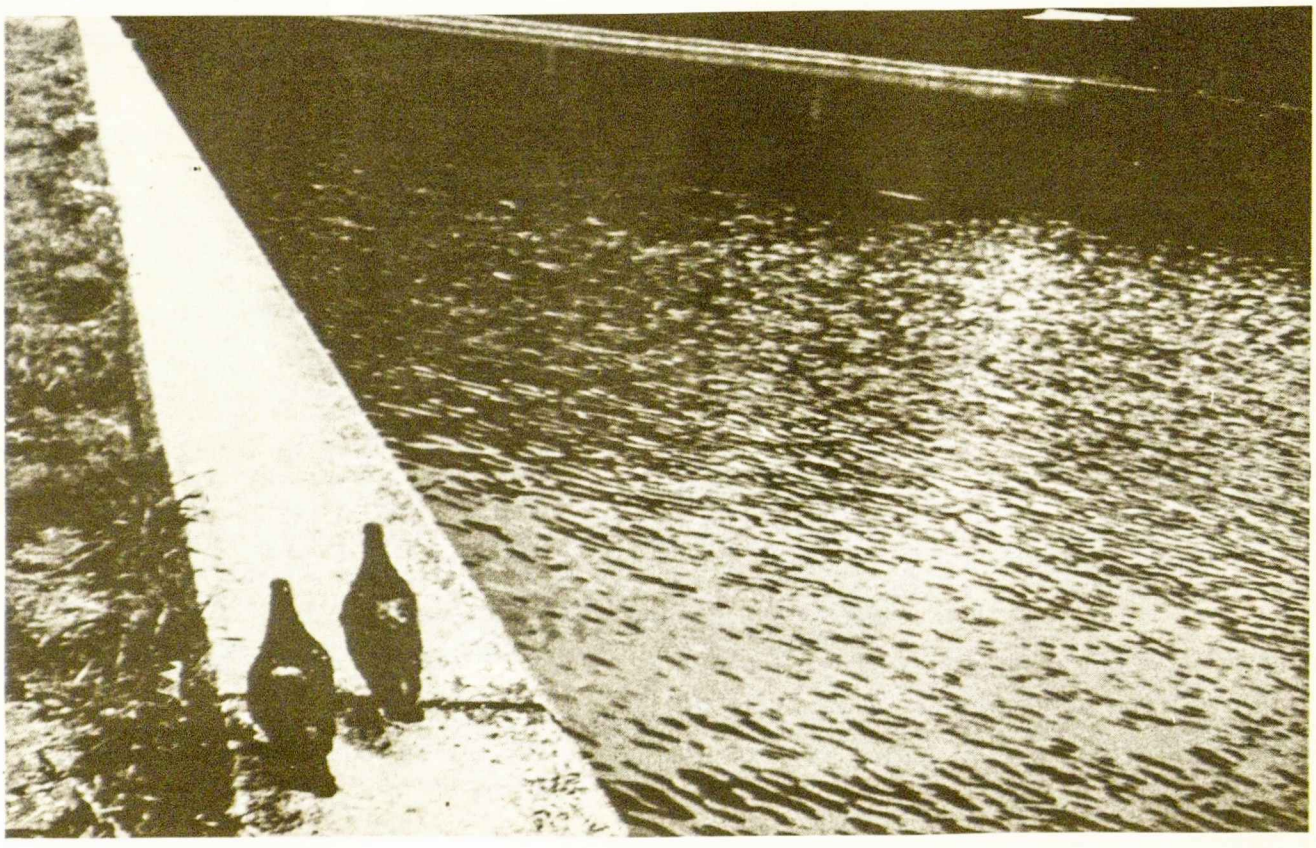

Spindi jaunyste ir viltimi

Ateitis. 1980 m. Nr. 10.. (*Ateities* jaunimo) konkurse dalyvavusiųjų veidai, jų eilėraščiai, jų pačių darytos nuotraukos viskas kelia didelį džiaugsmą. Neprasčiau ir keliolikoj „Veiklos" skyriaus puslapių. Viskas spindi jaunyste ir viltimi.

Beje, *Ateitis* yra proporcingai labiausiai iliustruotas išeivijos žurnalas po *Lietuvių Dienų,* bet, kadangi *Ateitis* turi 48 psl., taip gal kartais nuotraukų skaičiumi ir *L. Dienas* prašoka. Pvz., čia apžvel-

Susitinkant su asmeniu ir jo mintimis

Noriu Jums pranešti, kad man teko sutikti kun. John Shea Los Angeles arkivyskupijos religinio auklėjimo kongrese. Jam pranešiau, kad jo mintys yra išverstos į lietuvių kalbą. Jis buvo maloniai nustebintas. Sveikinu Jus dėl to vertimo.

Gintaras Grušas
Agoura, Calif. JAV

Visada vertinga susitikti tiek su pačiu įžvalgiu asmeniu, tiek su tokio asmens mintimis. Teologo

Apie Turino skraistę

Paskutinis *Ateities* numeris (1980 m., 9 nr.) labai aukšto lygio. Sutinku su J. Jankum, kuris yra man sakęs, kad ten geriausias aprašymas apie Turino skraistę (esu skaitęs jų kelias).

Audrius Tadas Klimas
Rochester, N.Y., JAV

Ateities jubiliejinis kongresas

1981 m. Darbo šventės savaitgalį, rugsėjo 3—7 d., Chicagoje ruošiamas *Ateities* Jubiliejinis Kongresas, kurio metu bus svarstomi ateitininkų dabartiniai uždaviniai ir nustatomos gairės įvairioms veikimo sritims. Bus bendrų susibūrimų, bet daugiausia svarstymai, diskusijos ir nutarimai vyks darbo posėdžiuose, dažnai jaunimas ir vyresnieji atskirai, o kartais kartu, priklausant nuo svarstomų klausimų. Kongresas prasidės ketvirtadienį, rugsėjo 3 d., po pietų, ir tęsis iki pirmadienio, rugsėjo 7 d., pietų. Penktadienį bus rengiamas susipažinimo vakaras, šeštadienį — *Ateities* vakaras su jaunimo konkurso premijų įteikimu, o sekmadienį — banketas. Kongreso rengimo organizaciniam komitetui vadovauja Vytautas Šoliūnas. Visi ateitininkai, jaunimas ir vyresnieji, kviečiami atvykti į šį jiems ir visai ateitininkijai svarbų kongresą.

Ateities konkursas jaunimui

Savo 70 m. gyvavimo jubiliejiniuose metuose *Ateitis* skelbia konkursą jaunimui iki 30 m. amžiaus. Konkursas apima visą eilę sričių: 1. beletristiką (novelę, apsakymą, apysaką ir kt.), 2. poeziją, 3. straipsnį-rašinį, 4. interviu, 5. veiklos (stovyklos, kursų, susirinkimo ir kt.) aprašymą, 6. veiklos fotografiją, 7. meno fotografiją ir 8. iliustraciją. Bus vertinami visi 1980 m. rugsėjo 16 d. — 1981 m. rugpiūčio 1 d. laikotarpyje *Ateities* redakcijai atsiųsti kūriniai, kurie nebuvo atspausdinti periodinėje spaudoje (metraščiai, stovyklų ir kuopų laikraštėliai į periodinę spaudą neįskaitomi). Geriausiam beletristikos kūriniui, geriausiai poezijai ir geriausiam straipsniui skiriama po 250 dol. Šiaip moksleiviams (ar jaunimui iki 19 m. amžiaus) ir vyresniajam jaunimui (19—30 m. amžiaus) premijos (pirmoji ir antroji) skiriamos atskirai. Jų sumos bus paskelbtos vėliau. Premijoms jau pažadėta ar įduota 1770 dolerių suma: 1000 dol. yra pažadėjęs kun. dr. J. Prunskis; 500 dol. yra pažadėję Kamantai, Kleizos, Kebliai, Kiliai ir Kaulėnai; 220 dol. jau įteikė F. Mackevičienė, surinkusi šią sumą iš *Ateities* bičiulių, o 50 dol. paskyrė dr. J. Jakševičienė.

Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas

Š. m. Padėkos savaitgalį Chicagoje rengiamas IV Mokslo ir Kūrybos Simpoziumas. Paruošiamieji darbai eina į priekį. Mokslinės programos įgauna vis aiškesnes gaires. Humanitarinių ir socialinių mokslų programa pagrindinai remsis Lituanistikos instituto ruošiama programa, bet nesiribos vien instituto nariais. Kiekvienas iš Lituanistikos instituto 9 skyrių suorganizuos bent po vieną sesiją; (iš viso gali būti 10—12 sekcijų. Griežtųjų mokslų programoje numatoma bent 12 sekcijų.

Atsiųsta paminėti

Vytautas Volertas. GREITKELIS. Romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Aplanke knyga taip apibūdinama: „Šiandien jau turime rašytojų ir jiems įdomių personažų jau perlipusių lietuviško uždarumo tvorą... Atėjo laikas rašytojui skverbtis ir į tenai sutinkamų žmonių dvasią. Šitai puikiai atlieka rašytojas Volertas šioje naujausioje savo knygoje". Viršelis dail. I. Mitkutės. Spaudė Draugo spaustuvė 1981 m. Chicagoje. 164 psl. Kaina 6 dol.

J. Savasis. LAISVOS ATOSTOGOS. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Aplanke knyga taip apibūdinama: „Tai tikrai poilsio knyga, ateinanti pas mus su šypsena..." Viršelis dail. I. Mitkutės. Spaudė Draugo spaustuvė 1980 m. Chicagoje. 192 psl. Kaina 6 dol.

Į LAISVĘ. 1980 m. gruodis. Nr. 80. Lietuvių politikos žurnalas. Leidžia Lietuvių Fronto Bičiuliai. Red. J. Kojelis (tai jo paskutinis redaguojamas numeris). Turinyje: Via Dolorosa (B. Brazdžionis), Rašytojas tėvynės meilės srovėje (J. Gliauda apie A. Baroną), Išeivio buvimas svetur (Ant. Maceina), Lietuvos laisvinimas (K. Pugevičius), Kad būtum našlė (A. Barono novelė) ir kt.

ALp(LKA)1786
1981, Nr.5

130.725.245